

Maliye Vekâleti Neşriyatından

Maliye Vekâleti

Teftiş Heyeti

nin kuruluşuna, vazife, salâhiyet ve kadrosuna ait malûmat ve mevzuatı muhtevi DERGİ

Damga Matbaası

1 9 3 9

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
-----------------	---

BİRİNCİ KISIM

Maliye Teftiş Heyetinin Tarihçesi

Kuruluş	3
Teftişi Muamelâtı Maliye Nizamnamesi	3
(Teftişi Muamelâtı Maliye Nizamnamesi) nin tatbikatı	5
Maliye Nezareti teşkilât nizamnamesi	6
Teftiş Heyeti bünyesinde yapılan ilk değişiklik	7
Teftiş Heyetinin yeniden tensiki	8
Maliye Müfettişlerine verilen Emri Âli.	9
Yeni daireler ve kadroların doldurulması	10
Maliye Teftiş Heyeti Nizamnamesinin tadili	11
Umuru Maliye Heyeti Teftişiyesi nizamnamei muaddelesi	11
(Umuru Maliye Heyeti Teftişiyesi nizamnamei muaddelesi) nin tatbikatı	12
Yeni teftiş daireleri	12
Kadroların daraltılması	13
Rumeli ıslahat lâyihası ve Maliye Müfettişleri	13
Meşrutiyetin ilânına kadar olan devre	14
Meşrutiyetten sonra	14
Umuru Umumiyei Maliye Müfettişlerine dair nizamname	15
(Umuru Umumiyei Maliye Müfettişlerine dair nizamname) nin tatbikatı	16
Maliye Heyeti Teftişiyesi hakkında nizamname	17
Millî Hükûmet kuruluncuya kadar geçen devre	18
Millî Hükûmet zamanında Heyetin kurulması	18
Cümhuriyet devrinde Teftiş Heyetinin tekâmülü	19

İKİNCİ KISIM

Maliye Teftiş Heyetine Ait Eski Mevzuat

Teftiş muamelâtı maliye nizamnamesi	21
Maliye Müfettişlerine verilen Emri Âli sureti	25

Umuru Maliye Heyeti Teftiſiyesi nizamnamei muaddesi	29
Umuru Umumiyei Maliye Müfettiſlerine dair nizamname	36
Maliye Müfettiſlerine müteallik 1936 tarihli talimatname	42
16 Mart 1927 tarihli turne talimatnamesi	55
22 Şubat 1928 tarihli müzeyyel talimatname	60
26 Haziran 1930 tarihli müzeyyel talimat	61
Sabit mintaka talimatnamesi	64

ÜÇÜNCÜ KISIM

Teftiſ Heyetine İntisap Eden Müfettiſler

Mutlakıyet devri	71
Meşrutiyet devri	77
Millî Hükümet ve Cümhuriyet devri	79
İdarî işlerde ve müessesatta bulunan müfettiſler	81
Fahrî Maliye Müfettiſleri	82
Teftiſ Heyeti Umum Müdürleri ve Reisleri	82
Bugünkü kadro	

DÖRDÜNCÜ KISIM

Maliye Teftiſ Heyetine Ait Ahkâmı Mer'î Muzuat

17 teşrinievvel 1330 tarihli Maliye Teftiſ Heyeti nizamnamesi	86
Maliye Teftiſ Heyeti nizamnamesinin dördüncü maddesi hakkında 31 kânunusani 1927 tarihli ve 110 numaralı tefsir ve bu tefsirin tatbiki hakkındaki 134 numaralı tebliğ	93
Müfettiſ ve Müfettiſ Muavinlerinin yevmiye ve harcırahlarına dair kanun	94
4 - 2 - 1934 tarihinde Vekâletin tasvibine iktiran eden müzekkere	96
Maliye Teşkilât kanununun Teftiſ Heyetine ait hükümleri	98
Maliye Teşkilât nizamnamesinin Teftiſ Heyetine ait hükümleri	99
Turne talimatı	103
Vazife talimatı	108
Maliye Müfettiſ Muavinliği duhul ve Müfettiſlik ehliyet imtihanları talimatı	121

Giriş

Bu dergi, Maliye Vekâleti Teftiş Heyetinin kuruluşuna, vazife ve salâhiyetine ve idaresine ait Müfettişleri alâkadar eden mevzuatın, daima el altında bulundurulabilecek şekilde, bir araya getirilmesi maksadı ile hazırlanmıştır. Tertipte mazinin aydınlatılması ve bugünkü tekâmülün tebarüz ettirilmesi için kısa bir tarihçeden sonra geçen zamanlara ait mevzuatın sırası ile dergiye alınmasında ve Teftiş Heyeti ailesine intisap eden eski Müfettişlerle bugünkü Müfettişlerin isimlerinin de ilâvesinde faide görülmüştür.

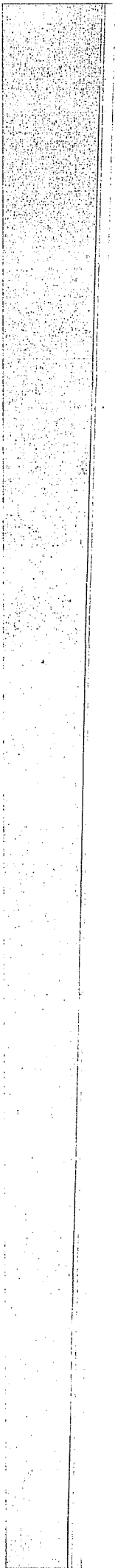
Dergi, dört kısma ayrılmıştır :

BİRİNCİ KISIM'da : Maliye Teftiş Heyetinin tarihi, kısa ve umumî bir şekilde hulâsa edilmiştir.

İKİNCİ KISIM'da : Heyetin kuruluşundan itibaren bugün hükümleri mer'î olmıyan nizamnamelerle talimatların metinleri tarih sırası ile bir araya getirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM'da : Teftiş Heyeti ailesine intisap eden Müfettişlerin adları, Heyete giriş sırası ile tesbit edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ KISIM'da : Maliye Teftiş Heyetine ait ve bugün hükümleri mer'î olan nizamname ve talimatlarla yalnız Müfettişleri alâkadar eden mevzuat toplanmıştır.

BİRİNCİ KISIM

Maliye Teftiş Heyetinin Tarihçesi

Kuruluş :

Bizde Devlete ait bütün malî işlerin doğrudan doğruya Maliye Vekiline bağlı ve yüksek salâhiyetli bir heyetin kontrolü altında bulundurulması maksadile bir Teftiş Heyeti teşkili ihtiyacı, ilk defa 1295 (1879) te duyulmuş ve 28 ağustos 1295 (1879) tarihli ve (Teftiş Muamelâtı Maliye Nizamnamesi) adlı bir nizamname ile Maliye Teftiş Heyeti ihdas edilmiştir. Nizamnamenin mer'iyete konulmasını müteakıp, Maliye Müfettişleri de tayin edilmiş bulunduğundan, Maliye Teftiş Heyetinin kuruluş tarihini, nizamnamenin tarihi olan 28 ağustos 1295 (1879) olarak kabul edebiliriz.

(Teftiş Muamelâtı Maliye Nizamnamesi) :

Bu nizamnamede, Maliye Teftiş Heyetinin : doğrudan doğruya Maliye Nezaretinin emrinde olmak ve kabz ve sarf hizmetinde bulunan — diğer Nezaretlere bağlı memurlar dahil — bütün Devlet memurlarının usulü hesabiyesini tetkik etmek ve vezne mevcudunu saymak ve her türlü malî muamelelerin ne şekilde cereyan eylediğine dair Nezaret Makamına malûmat vermek üzere ihdas edildiği; on adet Başmüfettiş, on iki birinci, on beş ikinci, on sekiz üçüncü sınıf Müfettiş ile yirmi dört Teftiş Muavininden terekküp eylediği ve Müfettişlerin

Defterdarlık, Muhasebecilik ve (aklâmı maliye) de Müdürlük, Muavinlik, Mümeyyizlik etmiş olanlar arasından tayin olunacağı, Muavinlerin ise (aklâmı maliye) de istihdam edilen kâtipler arasından imtihanla seçileceği ifade edilmektedir.

Müfettişlerin sevk ve idarelerinde turne usulü kabul edilmiştir. Vilâyetlerin büyüklükleri nazarı dikkate alınarak bir veya müteaddit vilâyete şamil daireler «Mıntakalar» vücude getirileceğine, her daireye bir Başmüfettiş ile üç sınıftan ve Muavinlerden lüzumu kadar Müfettiş verileceğine ve devir mevsiminin «Turne» mart ayından teşrinisaniye kadar devam edeceğine ve her daireye gönderilecek Müfettişlerin her sene ayrılacağına ve Müfettiş ve Muavinlerin Basmüfettişlerin idaresi altında çalışacaklarına dair hükümlerle de bu esas çerçevesinde velenmiştir.

Teftiş neticelerinin teftiş edilen memurların mütalealarını da ihtiva edecek bir mazbatada «Cevaplı rapor» tesbit edileceği, Müfettişin talep edeceği para ve para hümündeki evrakı, defterleri ve vesikaları memurların, kim olursa olsun ibraza mecbur oldukları, müfettişlerin açığı çıkan ve muamelelerine hile ve fesat karıştıran memurları işten menetmeğe salâhiyetli bulunduğu ve Başmüfettişlerin teftiş esnasında gördükleri ehemmiyetli malî maddeleri tesbit edip buna yaptıkları tetkikatın hulâsasını eklemek suretile İstanbul'a döndüklerinde Nezarete bir takrir «Basit rapor» verecekleri nizamnamede tasrih edilmiştir.

Bidayette, Maliye Müfettişlerini idare etmek üzere merkezde bir makam ihdas edilmemiş, ancak Müfettişlerin gönderdikleri raporları toplamak, bunlardan Nezaret Makamını haberdar etmek, raporlar üzerine yapılan tebligatı Müfettişlere bildirmek üzere bir (Teftiş kalemi) vücude getirilmiştir.

(Teftiſi Muamelâtı Maliye Nizamnamesi) nin tatbikatı :

Fransa Maliye Teftiſ Heyeti mevzuatından mülhem olarak hazırlandığı ve bugün hükmü mer'i olan 1330 (1914) tarihli nizamnameden çok büyük bir farkı bulunmadığı görülen 28 ağustos 1295 (1879) tarihli nizamnamenin eylül 1295 (1879) tarihinden itibaren tatbikine geçildiği, Maliye Vekâleti Evrak Mahzeninde mevcut ve Müfettiſlere ait eski defterlerden anlaşılmaktadır.

Bu defterlere nazaran memleket yedi büyük teftiſ daireesine «Mıntakaya» ayrılmıſ ve her daireye «Mıntakaya» nizamnamede tasrih edildiği gibi bir Baſmüfettiſ ile lüzumu kadar Müfettiſ ve Muavin verilmiſtir.

Teftiſ dairelerinin taksimatı ſu ſekilde yapılmıſtır :

- 1 — İstanbul ve Edirne Vilâyetleri,
- 2 — Aydın ve Cezairi Bahri Sefit Vilâyetleri,
- 3 — Suriye, Halep ve Adana Vilâyetleri ile Kudüs Mutasarrıflığı,
- 4 — Hüdavendigâr, Konya ve Ankara Vilâyetleri.
- 5 — Diyarbekir, Sivas ve Mamuretülaziz Vilâyetleri,
- 6 — Bağdat, Musul ve Basra Vilâyetleri,
- 7 — Selânik, Yanya, Kosova ve İşkodra Vilâyetleri.

Nizamnamede tesbit edilen kadro, yedi teftiſ dairesine tamamen taksim edilmemiſtir. Eylül 1295 (1879) tarihinden itibaren tayin ve muhtelif mıntakalara tevzi edilen müfettiſler: 7 Baſmüfettiſ, 7 Birinci, 10 İkinci, 12 Üçüncü sınıf Müfettiſ ile 18 muavinden ibarettir. Bu vaziyete göre aslı kadrodan 25 adet Müfettiſlik mevkuf tutulmuſtur.

Maliye Nezareti Teşkilât Nizamnamesi:

Bizde ilk defa 2 safer 1297 (1880) tarihinde Maliye Nezaretinin teşkilât ve vezaiifi bir nizamname ile tesbit edilmiş ve bu tarihte İradeye iktiran eden ve (Maliye Nezaretinin Teşkilâtı ile Vezaiifini şamil Nizamname) adını taşıyan bu nizamname, merkez dairelerini bir tertibe koyarken Teftiş Heyetine Müsteşardan sonra gelen bir mevki vermiş ve Heyeti, merkez teşkilâtı içinde kuvvetlendirmiştir.

(Maliye Nezaretinin Teşkilâtı ile Vezaiifini Şamil Nizamname) nin (Heyeti Teftişiyei Maliye) ye ait olan 10 uncu, 11 inci ve 12 nci maddeleri; Teftiş Heyetinin teşkilât ve vazifelerini (Teftiş Muamelâtı Maliye Nizamnamesi) ndeki esaslara göre tesbit eylemiştir. Yalnız bu yeni nizamname, Nezaretteki (Teftiş Kalemi) ne daha fazla ehemmiyet vererek kadrosunu genişletmiş ve Kalemi bir Müdürün idaresine tevdi eylemiştir. [1]

[*] (Maliye Nezaretinin Teşkilâtı ile Vezaiifini Şamil Nizamname) nin (Heyeti Teftişiyei Maliye) ye ait 10 uncu, 11 inci ve 12 nci maddeleri:

10 uncu Madde: — Heyeti Teftişiyei Maliye nizamnamei mahsusu mucibince on Sermüfettiş, on iki sınıfı evvel, on beş sınıfı sani, on sekiz sınıfı salis Müfettişlerle yirmi dört Muavinden ve Teftiş Kalemi dahi bir Müdür ve bir Muavin ve yedi Mümeyyiz ve on dört Mukayyit ve Refikten mürekkeptir.

11 inci Madde: — Heyeti Teftişiyei Makamı Nezaretin doğrudan doğruya tahtı emrinde bulunarak emvali Devletin kabz ve sarf hizmetinde bulunan kâffeî memurinin yani gerek vilâyet ve elviye Umuru Maliye Müdürleriyle keza ve Malmemurlarının ve Sandıkeminlerinin ve Rüsumat ve Defteri Hakani ve Orman ve Maadin ve Posta ve Telgraf mnmurlarının ve gerek Dersaadette bulunan bilcümle devairi resmiye şubâtı memurini maliyesinin ahvali hesabiyesini nizamname ve talimatı mahsusası mucibince tetkik ve mncudu sandık olan nukut ve tahvilât ve senedatın cins ve miktarını tahkik eyleyecek ve her türlü muamelâtı maliyenin şureti cereyanına dair Canibi Nezarete malûmat verecektir.

12 nci Madde: — Müfettiş Kalemi dahi memurini maliyenin tahkik ve teftiş ahvaline ait malûmatı kuyudiyeye merkez olup Müfettişlerin tahkikat

Teftiş Heyeti Bünyesinde Yapılan İlk Değişiklik:

Eylül 1295 (1879) tarihinde bilfiil teessüs eden Maliye Teftiş Heyeti, filî kadrosunu uzun zaman muhafaza edememiş ve 28 teşrinievvel 1296 (1880) tarihinde İradeye iktiran eden bir buyurultu ile ehemmiyetli bir kadroya sahip olan bu heyet yerine, hepsi İstanbul'da bulunmak ve icabında vilâyetlere gönderilmek üzere 8 Birinci, 8 İkinci sınıf Müfettiş, 1 Reis ve 3 Kâtipten mürekkep daha dar kadrolu bir heyet teşkili kararlaştırılmıştır.

Teftiş Heyeti kadrosunun bu suretle daraltılması sebebinin sırf malî sıkıntıdan mütevellit bulunduğu Muhasebei Umumiye Memururın Kaleminin, bu tarihe ait, ahkâm defterinde mukayyet ve:

« Umuru Maliye Heyeti Teftişiyesi ile Müdüriyeti Umumiyesinin ve Kaleminin gayriüz öşür ve humüs şehri yüz altmış iki bin yedi yüz elli kuruştan senevî bir milyon dokuz yüz elli üç bin kuruş maaşları olduğu kuyuttan nümayan olmuş ve bunların istihdamından sarfınazarla ilâ.... »

İbaresile başlayan bir hüküm hulâsasından anlaşılmaktadır.

Maliye Teftiş Heyeti kadrosunun daraltılmasından sonra birkaç Müfettiş ile Teftiş Kalemi Memurlarından bir kısmının bir müddet daha vazife gördüklerine dair eski defterlerde nakıs bazı malûmata tesadüf edilmiş ise de tesbit edilen yeni kadroya eski Müfettişlerden bazılarının alındığına veya bu

ve teftişatı vakıalarını mübeyyin varit olacak evrak ve muharrerat üzerine hasıl olacak netayici tetkikiyenin icap ettirdiği tedabir ve teşebbüsatı Makamı Nezarete beyan eyliyecktir. Teftişatı maliyeye dair evrak ve muharreratın kâffesi kalemi mezburdan geçecek ve Müfettişlerin tebligatı vakıalarını havi ita eyledikleri evrak hakkındn cereyan eden muamelâtın netayici kalemi mezkûr vasıtasile kendilerine iş'ar olunacaktır.

Düstur cilt : 4. Sahife : (677 - 678)

kadrolara yeniden Mufettiş tayin edildiğine dair bir kayıt görülememiştir.

Bu vaziyete ve aşağıda yazılı Muhasebei Umumiye Memurin Kalemine ait ahkâm defterindeki kayıtlara göre, 1296-1300 (1880-1884) tarihleri arasında Maliye Teftiş Heyeti eski mevkiini ehemmiyetli surette ve hatta tamamen kaybederek merkezde bir (Şûrayı Maliye) ve bir de (Muhasebei Merkeziye) teşkil edildiği ve Teftiş Heyetine mevdu vazifelerin bu teşekküllerle temini istenildiği ve mahallen yapılması lâzımgelen teftişatın külliyen ihmal edildiği nazarı dikkati celbeylemektedir.

Teftiş Heyetinin yeniden tensikı:

Muamelâtı maliyenin temini hüsnü cereyanı daimîsi zımında mahsusan Maliye Mufettişleri istihdamına lüzum görüldüğünden Hazinei Celilenin kablelicra müzakereye muhtaç olan mesalihi, rüesayı memurini Hazine ile Devair Muhasebecilerinden mürekkep olmak üzere Encümeni İdarei Maliye namile bir heyet tertip olunarak orada ve Muhasebei Merkeziyeye ait muamelât dahi masarifat ve varidat muhasebelerinin birinde rüyet olunmak üzere Şûrayı Maliye ve Muhasebei Merkeziyenin ilgasile Heyeti Teftişiyenin iadesi ve müteferriyatının icrası İradei Seniye iktızasından olarak encümeni mezkûr bitteşkil Mufettişlerle Muavinlerinin intihap ve tayini ve Mufettişler tarafından gönderilecek evrak üzerine terettüp edecek tetkikat ve muamelâtın icrayı muktazası hakkında Encümeni mezkûrdan tanzim kılınan mazbatada gösterildiği veçhile Vilâyatı Şahanenin vüs'at ve ehemmiyetine ve yekdiğerine olan münasebeti mevkiiyeleri itibarile Dersaadet dahi dahil olduğu halde on altı daireye taksimi ve işbu devairin teftişine memur edileceklerin maiyetlerine birer de Muavin tayini ile ilâ. . . . Hazinece ifayı muktezası şeref varid olan 1 eylül 1300 (1884)

tarıhli ve 790 numaralı Buyrultui Âlide emrü ferman buyrulmuş olmakla. . . » [*]

Esbabı mucibesile Maliye Teftiş Heyetinin yeniden tensik edildiği ve Müfettişlerin idaresinin, ihdas olunan (Encümeni İdarei Maliye) ye verildiği anlaşılmaktadır.

Maliye Müfettişlerine verilen Emri Âli :

Maliye Müfettişlerinin vazife ve salâhiyetlerini tesbit eden ve aynizamanda gidecekleri mahallerde kendilerine lâzımgelen kôlaylıđın gösterilmesi emrini ihtiva eden 27 zilkade 1301 (1884) tarihli Emri Âlide de « Umuru Maliyei Devletin temini hüsnü cereyanı, anın usul ve fûruunun aleddevam tetkik ve teftişine mütevakıf olmasına mebni » Maliye Müfettişleri tayininin Meclisi Vükelâ kararile ve 21 şevval 1301 (1884) tarihli İrade ile usul ittihaz edildiği beyan ve Maliye Müfettişlerinin vazife ve salâhiyetleri tasrih edilmiştir. Emri Âlide mevzuubahs edilen esaslar, (Teftişi Muamelâtı Maliye Nizamnamesi) ile konulmuş olan esasların hemen hemen aynidir. Ancak nizamnamede umumî bir şekilde yazılı olan salâhiyetler, Emri Âlide tadat edilmiş ve Müfettişlerin :

1. — İdarei Adliye, Defteri Hakanî, Rûsumat, Orman ve Maadin, Posta ve Telgraf, Asakiri Zaptiye Hesap Eminlikleri,
2. — Menafi ve Maarif ve Belediye, Evkaf ve Tekâüt sandıklarının,
3. — Rûsumu hamse ve Müşterekülmenfaa Reji şirketinin, malî muamelât ve hesabatını teftişe de salâhiyetli buldukları gösterilmiştir.

[*] Teftiş Heyeti kütüphanesinde mahfuz Muhasebei Umumiye Memurin Kalemine ait ahkâm ve kadro defterinden.

Yeni daireler ve kadroların doldurulması :

Maliye Teftiş Heyetinin tensikine dair olan İrade üzerine 1 Eylül 1300 (1884) tarihinden itibaren Maliye Müfettişleri tayinine başlanmış ve Müfettişler on altı daire « mıntaka » arasında taksim edilmiştir. Bu daireler :

- 1.— Dersaadet devairi merkeziyesi,
- 2.— Edirne Vilâyeti ile Şehremaneti mülhakatı,
- 3.— Aydın ve Cezairi Bahri Sefid vilâyetleri,
- 4.— Hüdavendigâr ve Karasi vilâyetleri,
- 5.— Selânik ve Kosova vilâyetleriyle Serfiçe Mutasarrıflığı,
- 6.— Manastır ve Yanya ve İşkodra vilâyetleri,
- 7.— Suriye Vilâyeti ile Kudüs Mutasarrıflığı,
- 8.— Adana ve Halep Vilâyetleriyle Zor Mutasarrıflığı,
- 9.— Sivas ve Kastamoni vilâyetleri,
- 10.— Konya ve Ankara vilâyetleri,
- 11.— Erzurum ve Trabzon vilâyetleri,
- 12.— Diyarbekir ve Dersim vilâyetleri, [*]
- 13.— Mamuretülâziz, Bitlis, Van ve Hakkâri vilâyetleri, [**]
- 14.— Bağdad, Basra ve Musul vilâyetleri,
- 15.— Trablusgarp ve Bingazi vilâyetleri,
- 16.— Yemen ve Hicaz vilâyetleri.

Her daireye bir Müfettiş ve bir de Müfettiş Muavini tayin olunmuş ve sene sonunda da kur'a çekilmek suretile Müfettişlerin daireleri değiştirilmiştir. Müfettişlere 60, Müfettiş Muavilerine ise 25 lira maaş tahsis edilmiş ve o devirde Teftiş

[*] Bilâhare (Bitlis, Van, Hakkâri) vilâyetleri olarak tadil edilmiştir.

[**] Bilâhare (Diyarbekir, Dersim, Mamuretülâziz) vilâyetleri olarak tadil edilmiştir.

Heyetine umumî maaş seviyesine göre çok ehemmiyetli bir mevki verilmiştir.

Maliye Teftiş Heyeti nizamnamesinin tadili:

28 ağustos 1295 (1879) tarihli (Teftişi Muamelâtı Maliye Nizamnamesi) nin bilâhare ittihaz edilen mukarrerat ile bazı hükümleri tadil edilmiş ve bu suretle Teftiş Heyeti bünyesinde iki defa değişiklik yapılmış isede; bu değişiklikler nizamnamenin esasını bozmamış, Müfettişlerin vazife ve salâhiyetlerini tadil etmemiştir. Yapılan değişiklikler, Teftiş Heyetinin sevk ve idare merciinin tebdiline, daire « mıntaka » adetlerine ve kadroya inhisar ettirilmiştir. 1301 (1885) e kadar Müfettişlerin idaresinde, yeni mukarreratın da ilâvesile, esas olan 1295 (1879) tarihli nizamname, 15 haziran 1301 (1885) tarihli yeni bir nizamname ile ilga edilmiştir.

(Umuru Maliye Heyeti Teftişiyesi Nizamnamei Muaddelesi):

(Teftişi Muamelâtı Maliye Nizamnamesi) ni ilga ederek onun yerine kaim olan 15 haziran 1301 (1885) tarihli ve (Umuru Maliye Heyeti Teftişiyesi Nizamnamei Muaddelesi) adlı bu yeni nizamname, Maliye Müfettişlerinin vazife ve salâhiyetlerini tahdit etmemiş, ancak Heyetin sevk ve idaresini, Müfettişlerin intihabını Divanı Muhasebata tevdi etmek suretile mahiyetini değiştirmiş ve Heyeti, Maliye Nazırının bir kontrol vasıtası olmaktan çıkarmıştır. Bunun haricinde bu yeni nizamname ile vazedilen esâsat (Teftiş Muamelâtı Maliye Nizamnamesi) ile 27 zilkade 1301 (1885) tarihli (Emri Âli) de tesbit edilen esasatın hemen hemen aynıdır. Yalnız bu nizamnamede, memleketin on altı teftiş dairesine « mıntakalara » taksim edil-

diği ve her daireye bir Müfettiş ile bir Muavinin tayin edileceği tasrih edilmiş ve vazifeler teferrat ile tadat olunmuştur.

(Umuru Maliye Heyeti Teftişiyesi Nizamnamei Muaddelesi) nin tatbikatı :

Maliye Teftiş Heyetinin Divanı Muhasebat tarafından sevk ve idare edilmesi pek kısa olduğu gibi bu nizamname ile tesbit edilen mntakalar da uzun zaman devam etmemiştir. Bu devirlere ait olan ahkâm defterinde mevcut hüküm hlsasına nazaran 1303 (1887) senesinden itibaren Maliye Müfettişlerinin intihap ve tayinleri ve Müfettişlerle yapılacak muhaberat (Meclisi Maliye) tarafından yapılmağa başlanılmış ve temmuz 1302 (1886) tarihinde de on altı teftiş dairesi ve her dairede bir müfettiş ve bir Muavin bulundurulması esası refedilerek daireler sekize tenzil ve her daireye bir (Müfettişi Evvel), icabında müteaddit (Müfettişi sani) ve Müfettişler maiyetine de (Maiyet Ktibi) verilmesi esası vazolunmuştur.

Yeni teftiş daireleri :

Yeni teftiş daireleri şu şekilde tesbit edilmiştir :

1. — Devairi merkeziye ve şehremaneti mülhakat ile Edirne Vilâyeti,
2. — Hüdavendigâr, Aydın, Karasi, Cezairi Bahri Sefit Vilâyetleri,
3. — Selânik, Kosova, Manastır, Yanya vilyetlerle Serfiçe Mutasarrıflığı,
4. — Suriye, Adana, Halep vilyetlerle Kudüs ve Zor mutasarrıflıkları,
5. — Kastamoni, Sivas, Ankara, Konya vilâyetleri,

6. — Trabzon, Erzurum, Bitlis, Dersim, Mamuretülâziz, Van vilâyetleri,
7. — Diyarbekir. Musul, Bağdat, Basra vilâyetleri,
8. — Hicaz, Yemen, Trablusgarp, Bingazi vilâyetleri.

Bu dairelere « mıntakalara » 1 temmuz 1303 (1887) tarihinden itibaren Müfettişler gönderilmeğe başlanmıştır.

Kadroların daraltılması:

Her dairede bulunan Müfettişi evvel ve müfettişi sani ile Maiyet kâtiplerinden, tasarruf temini maksadile, Müfettişi saneliklerle maiyetlerindeki kâtiplerin kaldırılması, her dairede yalnız bir Müfettişi evvel istihdamı takarrür ettirilmiş ve bu husustaki 23 teşrinievvel 1304 (1888) tarihli Buyurultu üzerine keyfiyetin (Encümeni Maliye) ce 1 teşrinisani 1304 (1888) tarihinde Müfettişlere tebliğ edildiği eski ahkâm defterinde kayıtlı hüküm hülâsalarından anlaşılmıştır.

Rumeli ıslahat lâyihası ve Maliye Müfettişleri:

10 nisan 1312 (1896) tarihli ve (Rumeli Vilâyatı Şahanesi Islahat Lâyihası) nın «Teftişat» a ait kısmında Rumelide bulunan daimî Maliye Müfettişlerinin memuriyetlerinin üç sene devam edeceği ve bu müddetin hitamında bunların diğer Vilâyet müfettişleriyle becayişlerinin icra olunacağı ve burada çalışacak Maliye Müfettişlerinin «Tekâlifi umumiye cibayet ve istimalâtının tahkik ve tetkiki ve bu bapta taaddiyat ve itisafat vukuunun men'i ve o gibi ahvalin zuhuru takdirinde müsebbiplerinin zahire ihracı ile ciheti kanuniyeye teslimi vazifelerile» mükellef bulunacakları ve bunların vazifelerinin «Tâlimatı mahsusa ile tayin» kılınacağı mezkûr bulunmaktadır. [*]

[*] (Rumeli Vilâyatı Şahanesi Islahat Lâyihası) nın «Teftişat» a ait kısmı:

Mülkiye ve Adliye ve Maliye Müfettişi daimilerinin memuriyetleri

Meşrutiyetin ilânına kadar olan devre :

1304 (1888) den ikinci defa Meşrutiyetin ilânına kadar olan devrede teftiş daireleri «Mıntakaları» tamamen ve aynen muhafaza edilmemiş, Maliye Müfettişlerinin istihdamına devam edilmekle beraber bunların sevk ve idarelerinde esaslı ve muntazam bir usul takip olunmamıştır. Yine defterler üzerinde yapılan tetkikat neticesinde Maliye Müfettişlerinin ancak muayyen bazı vilâyetlere gönderildiği, Rumelide ise hem Maliye Nezareti, hem komisyon emrinde Müfettiş bulundurulduğu, maahaza bütün bu Müfettişlerin adedi az olup, bütün memlekette daimî bir murakabe tesis edecek miktarda bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Meşrutiyetten sonra :

Mutlakıyet devrinde kurulup muhtelif değişiklikler geçiren ve bir türlü müstakar bir vaziyete giremeyen Maliye Teftiş Heyeti, Meşrutiyetin ilânından sonra hakikî hüviyetini itisap eylemiştir. Maliye Teftiş Heyetinin (Mutlakıyet) devrinde esaslı ve daimî bir şekilde kurulup hakikî bir faaliyet

üç sene müddet imtidat edecek ve işbu müddetin hitamında bunların diğer Vilâyet Müfettişlikleriyle becaişleri icra olunacaktır. Mülkiye Müfettişlerinin vazifei esasiyesi memurini mülkiyeden vezaifi müterettibesini suiistimal edenlerin ve kavanin ve nizamî mer'iyeye muhalif hareket veya anların icraatında tekâsül ve rehavet eyleyenlerin tetkiki ahval ve hareketi ile idarenin temini hüsnü cereyanı maddesinden ibaret olduğu gibi Adliye Müfettişleri kanunen muayyen olan vazifeleri cümlesinden bulunduğu üzere mahakimin intizamı ve deavii hukukiyenin teshili cereyanı ve hapishanelerin teftişi ile tanzimi ahvali hususlarına bakacaklar ve Maliye Müfettişleri dahi tekâlifî umumiyeye cibayet ve istimalâtının tahkik ve tetkiki ve bu bapta teadiyat ve itisafat vukuunun men'i ve o gibi ahvalin zuhuru takdirinde müsebbiplerin zahire ihracile ciheti kanuniyeye teslimi vazifeleriyle mükellef bulunacaklardır. Heyâtı mezkûreden Mülkiye ve Maliye Müfettişlerinin vezaifi talimatı mahsusa ile tayin kılınacaktır.

Zeyil lâhikâi kavanin cüzü 2, sahife : 66

devresine girememesi ve tam faaliyetinden istifade temin edileceği bir sırada daima yeni değişikliklere maruz kalması ve aynı zamanda bir (Mesleki mahsus) haline konulmaması sebeplerini, eski ahkâm defterlerinde beyan edildiği gibi malî sıkıntılarda değil, o devirde ciddi kontrol vasıtalarının hoş gitmesinde aramak daha doğrudur. Maliye Teftiş Heyeti, eski devirde sönük bırakılması dolayısıyledir ki, şimdiye kadar herkes tarafından (Meşrutiyet) devrinde ihdas edilmiş yeni bir müessese olarak telâkk edilmiştir. Halbuki (Meşrutiyet) devrinde tanzim edilen yeni nizamnamelerle konulan esaslar, (Teftiş Muamelâtı Maliye Nizamnamesi) nin ahkâmını takviye ve tekemmül ettirmiş bulunmaktadır.

(Umuru Umumiyei Maliye Müfettişlerine Dair Nizamname):

Yine Fransa Maliye Teftiş Heyeti mevzuatından mülhem olarak vücade getirilen 6 temmuz 1325 (1909) tarihli ve (Umuru Umumiyei Maliye Müfettişlerine Dair Nizamname), Maliye Teftiş Heyetine: Bütün Devlet dairelerinin malî muamelelerini teftiş etmek, hafi veya alenî zimmeti görülen veya sandık mevcudunu göstermekten imtina eden memurlara işten el çektirmek salâhiyetini vermiş, Müfettişleri doğrudan doğruya Nezaret Makamına bağlamıştır. Teftiş Heyetinin bir Müdürün idaresi altında ve Müdürün de doğrudan doğruya Nezaret Makamının maiyetinde bulunduğu, Teftiş Heyetine intisap edeceklerin müsabaka ile intihap olunacakları ve imtihanda muvaffak olanların «Umuru Umumiyei Maliye Müfettiş muavinliği» ne tayin edilecekler ve iki sene sonra yeniden bir imtihan geçirmek suretile Müfettişliğe terfi edecekleri tasrih edilmiştir.

Nizamnamede Heyetin kadrosu : 5 adet birinci sınıf Mufettiş, 10 adet ikinci, 12 adet, üçüncü, 15 adet dördüncü sınıf Mufettiş ile 8 adet Mufettiş muavini olarak tesbit edilmiş ve 20 şuhat 1325 (1909) tarihinde de dördüncü sınıf Mufettişlik ile Muavinliğin adedi, fazla Mufettiş Muavini alınmasını temin maksadile, birleştirilmiştir.

Bir defaya mahsus olmak ve yalnız ilk Teftiş Heyeti kadrosunu teşkil eylemek üzere bir müsabaka açılarak nihayet 15 adet mufettiş alınabileceğine ve Rumeli Vilâyatı Selâsesinde ifayı vazife eden Nezaret ve Komisyon Maliye Mufettişlerinin de Maliye Mufettişi olarak kabul edilebileceklerine dair nizamnameye kayıtlar konmuştur.

(Umuru Umumiyei Maliye Mufettişlerine Dair Nizamname) nin Tatbikatı :

1324 (1908) de Maliye Nezaretinde ıslahat ve tensikata memur edilmiş olan Fransız M. Ch. Laurent'in tavsiyesile, ileride Maliye Teftiş Heyetinde istihdam olunmak üzere 29 kânunuevvel 1324 (1908) tarihinde imtihanla ve Maliye Mufettiş Muavini unvanile bazı zevat tayin olunmuş ve staj görmek üzere Fransız Maliye Teftiş Heyeti nezdine gönderilmişlerdir. Bu zevat 6 temmuz 1325 (1909) tarihli nizamname mucibince Fransa'dan avdetlerinde dördüncü sınıf Mufettiş olarak tavzif olunmuşlardır.

Diğer taraftan, nizamnamenin mer'iyete geçmesinden sonra 1 eylül 1325 (1909) tarihinde Vilâyatı Selâse Maliye Mufettişleri ile Rumelide bulunan Maliye Mufettişlerinden istifade olunmuş ve bunlardan dördü naklen yeni Teftiş Heyetine alınmış ve ayrıca Mufettişlik imtihanı açılarak muvaffak olanlardan beşi, dördüncü sınıf Mufettişliğe tayin edilmişlerdir.

Yine M. Ch. Laurent'ın tavsiyesile 1325 (1909) senesinde Teftiş Heyeti Müdürü Umumîliğine Fransa Maliye Teftiş Heyetinden getirilen M. H. Jolly tayin kılınmıştır.

M. H. Jolly, 1329 (1913) senesine kadar fasılasız Teftiş Heyeti Müdürü Umumîliği yaptıktan sonra ayrılmış ve yerine yine Fransız M. De Montreal getirilmiştir. M. De Montreal Büyükharp başlangıcına kadar Müdürü Umumîlikte kalmış ve Büyükharp başlar başlamaz memleketine dönerek yerine M. Wassel isminde bir Alman getirilmiştir.

Maliye Müfettişleri Meşrutiyet devrinde sıkı bir disiplin altında çalıştırılmıştır. Müfettişlerin teftiş ve tahkik işlerine hiç bir suretle müdahale edilmemiş, vazifelerinin hududu dahilinde her şeyi görmekte ve kanaatlerini açıkça söylemekte serbest bırakılmışlardır.

(Maliye Heyeti Teftişiyesi hakkında Nizamname):

1325 (1909) tarihli nizamname, esaslı hükümleri ihtiva eylemle beraber Teftiş Heyetini bütün vazife ve salâhiyetlerini lâyikile ihtiva eylememesi ve şekli bir takım noksanları bulunması itibarile 17 teşrinievvel 1330 (1914) tarihli nizamname ile tadil edilmiştir.

Başlıca hükümleri halen de mer'i olan bu nizamname; Maliye Teftiş Heyetine, Müfettişleri doğrudan doğruya Nazıra bağlamak ve Nazırın vekili sıfatını bahşeylemek suretile hakikî mevkiini vermiş ve Müfettişlere: «Emvali Devleti vikaye ile varidat ve masarife mütedair kavanin ve nizamat ve evamirin tatbikını temin etmek» gibi mühim ve şümüllü bir vazife tevdi eylemiştir.

Diğer taraftan Müfettişlere zimmet ve ihtilâsları görülen ve kasa mevcudunu, defatiri hesabiyesini iraedden, depo, ebni-

ye ve saireyi küşattan imtina eden veya muamelâtında mühim suiistimali tesbit edilen bütün Devlet memurlarını işten el çetirmeğe salâhiyet vermiştir.

Heyete intisap, Müfettiş Muavinliğinden başlatılmış ve Müfettiş Muavinlerinin imtihanla seçilip üç sene sonra Müfettiş tayin edilmek üzere bir daha imtihana tâbi tutulacaklarına ve ikinci sınıf Müfettişliğe kadar terfiin kıdem sırasına göre olacağına ve bundan sonraki terfilerin de en ehil olanın intihabı suretile yapılacağına ve birinci sınıf Maliye Müfettişliğine kadar yükselmiş olan müfettişlerle en az on beş sene Müfettişlikte bulunmuş olanlara Fahrî Müfettişlik unvanı verileceğine dair hükümler konulmuştur.

Teftiş Heyetinin kadrosu: 4 adet birinci sınıf Müfettiş, 10 adet ikinci, 10 adet üçüncü, 15 adet dördüncü sınıf Müfettiş ile 6 Müfettiş Muavini olarak tesbit edilmiş ve bir kaç Maliye Müfettişinden mürekkep teftiş gruplarının sevk ve idaresi birinci ve ikinci sınıf Müfettişler arasından seçilecek Sermüfettişlere tevdi olunmuştur.

Millî Hükûmet Kuruluncaya Kadar Geçen Devre:

Mütareke senelerinde Teftiş Heyetinin faaliyeti daha ziyade İstanbulda gözükmemektedir. Millî Hükûmet teessüs ettikten sonra Teftiş Heyeti İstanbul Hükûmetine bağlı olarak bir müddet daha yaşamış ve İstanbul Hükûmetinin teşrinisani 1338 (1922) tarihinde ıskatı üzerine umum sırasında İstanbulda bulunan Maliye Müfettişleri de açıkta kalmışlardır.

Millî Hükûmet Zamanında Heyetin Kurulması:

Ankarada Millî Hükûmet teessüs ettikten sonra Maliye Müfettişlerinin mesaisine ihtiyaç görülerek o tarihte Anadoluda bulunan müfettişlere ilâveten evvelâ 1336 (1920) senesinin-

de doğrudan doğruya memurini maliye arasından iki Müfettiş intihap ve tayin olunmuş ve 1337 - 1338 (1921 - 1922) senesinde de yine aynı suretle dört Müfettiş daha alınmıştır.

1338 (1922) senesinde İstanbul Hükümetinin ıskat edilmesi üzerine, İstanbul Teftiş Heyetinden açıkta kalan Müfettişlerden bazıları da Teftiş Heyetine alındığı gibi 1338 - 1339 (1922 - 1923) senelerinde 17 teşri'nevvel 1330 (1914) tarihli nizamnameye tevfi'kan Heyete bazan imtihanla ve bazan da imtihansız olarak Maliye Müfettiş Muavini alınmağa ve bunların eskiden olduğu gibi Fransa Maliye Teftiş Heyeti nezdine, staj görmek üzere, gönderilmesine başlanılmıştır.

Teftiş Heyeti 1337 - 1339 (1921 - 1923) e kadar bir Müdürü Umumî marifetile idare edildikten sonra 1339 (1923) te bundan sarfı nazar edilerek Heyet, doğrudan doğruya Maliye Vekili tarafından ve kıdemli Müfettişlerden biri vasıtasile idare olunmuştur.

Cümhuriyet Devrinde Teftiş Heyetinin Tekâmülü :

Cümhuriyet devrinde Maliye Müfettişlerinin intihap ve tayinleri ve idaresi bakımından büyük bir tekâmül nazarı dikkati celbeder. Müfettiş Muavinliği imtihanları Mülkiye (Siyasal Bilgiler Okulu), Hukuk, Yüksek Ticaret Mektebi gibi yüksek mektep mezunlarına inhisar ettirilmiş, imtihana girecek, Müfettiş Muavinlerinin umumî malûmat ve liyakatlarından maada, sağlam bir karaktere sahip olmaları da bilhassa tetkike tâbi tutulmuş ve Müfettiş Muavinlerinin yetiştirilmesi, teftiş vazifeleri muayyen program ve kaidelere bağlanmıştır.

Teftiş Heyeti kadrosu Cümhuriyet devrinde Teftiş Heyetinin ihtiyaçlarına uygun bir şekle konulmuş ve Heyeti Vekil namına ve Vekilden alacağı direktif dairesinde idare eylemek

üzere, 1928 bütçe kanunu ile bir Teftiş Heyeti Reisliği makamı ihdas edilmiştir.

Maliye Müfettişlerine, kendilerinden beklenen yüksek vazifeleri görebilmeleri ve yüksek salâhiyetlerini büyük bir hassasiyet ve itidal ile kullanabilmeleri için tam bir istiklâl verilmiş ve Cümhriyet devrinde her Maliye Vekili, Teftiş Heyetine tevdi ettiği her işin doğru ve isabetli bir neticeye bağlanacağına daima kani olmuş ve Heyet te bu kanaatı takviye eylemeğe büyük bir gayret ve feragatle çalışmıştır.

İKİNCİ KISIM

Maliye Teftiş Heyetine Ait Eski Mevzuat

Teftişi Muamelâtı Maliye Nizamnamesi [*]:

Birinci madde: — Maliye Nezaretinin doğrudan doğruya tahtı emrinde olmak ve emvali Devletin kabz ve sarfı hizmetinde bulunan kâffei memurinin yani gerek Vilâyatı Celilede müstahdem Defterdar ve Muhasebeci ve Malmüdürlerle Rüsumat ve Defteri Hakanî ve Orman ve Maadin ve Posta ve Telgraf memurlarının ve gerek Dersaadatte bulunan bilcümle devairi resmiye ve şubabatı memurini maliyesinin usulü hesabiyesini tetkik ve mevcudu sandık olan nukut ve tahvilât ve senedatın cins ve miktarını tahkik etmek ve her türlü muamelâtı maliyenin suveri cereyanına dair Canibi Nezarete malûmat vermek üzere bir Heyeti Teftişiyei Maliye teşkil olunmuştur.

İkinci madde: — Heyeti Teftişiyei Maliye on Sermüfettiş, on iki sınıfı evvel Müfettiş, on beş sınıfı sani Müfettiş, on sekiz sınıfı salis Müfettişle yirmi dört Teftiş Muavininden müretteptir.

Üçüncü madde: — İşbu Teftiş Memurlarının maaşı mahsuslarından başka geçtügüzar eyledikleri mahallerin bûdû mesafesine göre kendilerine harcırah nizamnamesi ahkâmına tevfikân masarifi devriye ita edilecektir.

Dördüncü madde: — Müceddeden nasbolunacak Sermüfettişler Defterdarlık ve Muhasebecilik ve aklâmı maliyede

[*] Düstur cilt. 4. Sahife : (379 - 382)

Muavinlik ve Müdürlük ve Mümeyyizlik hizmetinde bulunmuş olanlardan nasbolunacak ve Muavinler dahi aklâmı maliyede müstahdem olan ketebeden olmak üzere bilimtihan intihap edilecektir. Münhal olan Sermüfettişlik memuriyetlerinin nisfı kıdem cihetile ve nisfı intihap tarikile ihale olunacak ve Müfettişler ile Muavinlerin terakkileri dahi buldukları sınıftan bir derece yukarıya nakil suretile icra olunup sınıf aşırı terfileri caiz olmayacaktır.

Beşinci madde: — Devir mevsimi marttan teşrinisanıye kadar mümtet olan zaman olup Vilâyatı Celilenin derecesi vüs' atına göre bir yahut müteaddit vilâyetten olmak üzere memaliki Şahane devairi teftişiyeye taksim olunarak her sene her daireye bir Sermüfettiş ile sünufu selâseden ve Muavinlerden icabı kadar tayin kılınacaktır.

Altıncı madde: — Gerek Müfettişler ve gerek bunlardan her birinin maiyetinde bulunacak Müfettiş ve Muavinlerin tayini Maliye Nezaretine aittir. Sermüfettiş dairei memuriyeti dahilinde cereyan edecek olan muamelâtı teftişiyenin mercii olup mevcut maiyeti olan Müfettiş ve Muavinleri tensip eylediği liva ve kazalara izam ile istihdam edecektir.

Yedinci madde: — Sermüfettişlerin vezaifi memuresi evvelâ memurini maliyenin defatir ve evrakı hesabiyesini tetkik ve mevcudu sandık olan nukut ve tahvilât ve senedatın cins ve miktarını tahkik etmek veyahut işbu tetkikat ve tahkikatı maiyetinde bulunan Müfettiş ve Muavinler marifetile icra ettirmekten, saniyen idarei umuru maliyeye müteallik kavait ve nizamâtın suveri icraiyesine dair atfı nazarı dikkat edip icabı takdirinde iktıza edenlere müracaatla kavait ve nizamâtı mezkûre ahkâmının tamamile cereyanı esbabını istihsal etmekten ibarettir.

Ancak Sermüfettişler kavait ve nizamatı cariyeye ahkâmının tadil veya tevsiini müstelzim olacak ne bir emir itasına ve ne de bir tedbir ittihazına mezun ve muktedir değillerdir.

Sekizinci madde: — Tayin olunacak Sermüfettişler ile maiyetinde bulunan Müfettiş ve Muavinlerin esamisi Dersaadette devairin en büyük âmirine ve taşralarda azimet edecekleri Vilâyatı Celileye Maliye Nezareti canibinden bu muharrerat iş'ar olunacak ve tahtı teftişe alacakları memurini Maliyeye irae ile ispatı memuriyet eylemek üzere gerek Sermüfettişlere ve gerek Müfettiş ve Muavinlerin her birine nezareti müşarünileyhadan birer kıt'a memuriyet buyurultusu ita olunacaktır.

Dokuzuncu madde: — Sermüfettiş Dersaadette teftişine memur olduğu dairenin âmirine müracaatla ve taşralarda dahi vilâyetin merkezine vüsulünde Valii Vilâyet bulunan zatın nezdine azimette beyanı memuriyete müsaraat edecek ve Müfettişler ile Muavinler dahi memur ve tayin oldukları devairi mülhaka memurları ile Liva ve Kazaların Mutasarrıf ve Kaymakamları hakkında bu veçhile muamele edeceklerdir.

Onuncu madde: — Tahtı teftişe alınan Memurini Maliyeden her kim olur ise olsun Müfettiş tarafından talep vnkunda derhal memuriyetine müteallik kâffe defatir ve kuyudu hesabı ve evrakı saire ile sandığında mevcut olan nukut ve tahvilât ve senedatı tamamile irae ve ibraz ve muamelâtı vakıasına teferru eden her türlü muamelât ve tâfsilât ve izahatı ita eylemeğe mecburdur.

On birinci madde: — Bir memur hakkında icra olunan muamelei teftişiyenin hitamında tahakkuk eden hali aynile ve tamamile mübeyyin ve teftiş olunan memurun beyan edeceği mütaleatı var ise anı dahi mutazammın olmak üzere iki nüsha

olarak bir mazbata tanzim olunup tarafeynden müstereken temhir olunduktan sonra o mazbatanın bir nüshasını Müfettiş ahzedecek ve diğerini dahi memuru mumaileyhe terk ve ita eyliyecektir.

On ikinci madde: — Ahvali teftiş olunan memuru zimmetinde akça veyahut açık zuhur eder veyahut kuyudu hesabiyesine veyahut muamelâtı cariyesine hile ve fesat karıştırmış olduğu tebeyyün eyler ise derhal mumaileyhin tatili memuriyetine Müfettiş tarafından hükmolunarak yerine bir âharının tevkili zımında hükûmeti mahalliyeye müracaat olunmakla beraber keyfiyet serian Sermüfettişe bildirilecek ve Sermüfettiş dahi keyfiyeti ba telgraf Maliye Nezaretine iş'ar eyliyecektir.

On üçüncü madde: — Müfettiş ve Muavinlerinden her biri emri teftişi ikmal eyledikte muamelâtı vakıasını mutazamın bir kıt'a takrir ile beraber yedinde bulunan mazbataları ve evrakı lâzımei saireyi mensup olduğu Sermüfettişe irsal eyliyecektir. Sermüfettişler dahi bir vilâyette gerek doğrudan doğruya icra eyledikleri ve gerek Müfettiş ve Muavinlere icra ettirdikleri muamelâtın netayicini havi bir kıt'a takriri umumî kaleme alıp işbu takrir ile kendi muamelâtı mahsuslarına ait olan mezabit ve evrakı ve hem de Müfettiş ve Muavinlerden aldığı tekarir ve mezabit ve evrakı saireyi zikrolunan vilâyetten hini müfarekatlarında Maliye Nezaretine ita edeceklerdir.

On dördüncü madde: — Sermüfettişler dahili dairei memuriyetleri olan mahallerde idarei umuru maliyenin her cihe-tine dair şayanı dikkat ve itina mevaddı zabt ile bu bapta vaki olan tetkikatlarının hülâsasını Dersaadete avdetlerinde Maliye Nezaretine ayrıca bir takrir ile bildireceklerdir.

On beşinci madde: — Sermüfettişler Maliye Nezaretinden bilâ istizan dairei memuriyetlerini terkedemeyip Müfettiş

ve Muavinler dahi mensup oldukları Sermüfettiş vasıtasile Nezareti müşarünileydadan istihsali ruhsat etmedikçe mahalli memuriyetinden velev bir müddeti cüz'iyeye için olsun infikâk ve mübaadet veyahut tatili memuriyet edemeyeceklerdir.

On altıncı madde: — Devir mevsiminde ve gerek anın haricinde olsun Hazinei Celilece tahakkuk eden lüzum üzerine elde bulunan Teftiş Memurlarının teftiş işine dair bir memuriyeti mahsusa ihalesi Maliye Nezaretinin yedi iktidarında bulunacaktır.

On yedinci madde: — Memuriri maliyenin tahkik ve teftiş ahvaline ait muamelâtı kuyudiyeye merkez olmak ve bu hususa ve evrak ve muharreratı varide üzerine hasıl olan tahkikat ve tetkikatın icap ettirdiği takrir ve teşebbüsâtı Maliye Nezaretine beyan eylemek üzere Hazinei Celilei Maliyede bir Teftiş Kalemî küşat olunup teftişâtı maliyeye dair evrak ve muharreratın kâffesi kalemî mezburdan geçmek lâzımgelecektir. Müfettişlerin tebligatı vakıalarını havi ita eyledikleri evrak hakkında cereyan eden muamelâtın neticesi kalemî mezkûr vasıtasile kendilerine iş'ar olunacaktır.

İradei Seniye tarihi Fi 23 Ramazan sene: 96 ve Fi 28 Agustos sene 1295 (1879).

Maliye Müfettişlerine Verilen Emri Âli Suretidir. [*]

Badelhitap

Umuru Maliyei Devlet'in temini hüsnü cereyanı onun usul ve fününunun aleddevam tetkik ve teftişine mütevakkıf olmasına mebni devairi merkeziye ve vilâyetin lüzumu miktar devairi teftişiyeye taksimi ile her dairenin şâmil olduğu muhasebe ve mal kalemleri kuyudu ve malsandıklarının yevmiye defter-

[*] Zeyl Düstur cilt. 4 Sahife (86 - 89).

leri ve nukutu ile sair hususatı maliyesince suiistimale dair bir haber olsun olmasın ol daire her sene mutlaka ve umumen teftiş edilmek ve bir dairenin emri teftişi senede bir defaya tahsis kılınmayıp bir müfettişin teftişini diğer müfettiş takip ve tetkik eylemek üzere Maliye Müfettişleri tayini Meclisi Vükelâi fihamın kararile 1301 senesi şehri şevvali şerifinin yirmi biri tarihile sudur eden İradei Seniyei Mülûkânem iktızasınca usul ittihaz kılınmış ve Memaliki Şahanem müteaddit devairi taftişiyei maliyeye taksim yani iki veya daha ziyade vilâyet bir dairei teftişiyeye itibar olunduğu gibi emri intihabı her türlü ihtimalâtı gayri maraziyyeden vikaye için işbu Müfettişlerin devairi mezkûreye kur'a ile icrayi memuriyetleri mukarrer olduğundan bir Müfettişin bulunduğu daire diğer kaç dairei teftişiyeye mülâsık ise her sene maliye iptidasında Encümei İdarei Maliyece ol Müfettişin dairei cedide için devairi mülâsık üzerine kur'a keşidesile kur'anın isabet edeceği daireye tahvili memuriyeti bu kerre meclisi mezkûrda kararlaştırılmış olup senin dirayet ve istikametini ve umuru maliyece ve devairi maliyede ittihazı mültezem olan usulü muzaafai hesabiyyeye malûmatın takdir olnmak cihetile Maliye Müfettişi tayin kılınmak hususuna bil'istizan İradei Seniyei Mülûkânem müteallik olmuş ve memuriyetini mutazammın Divanı Hümayunundan mahsusen işbu Emri Celilim ısdar ve ita kılınmıştır. Dersaadetimizce ve vilâyet merkezlerle mülhakatınca emvali Devletin kabz ve sarfı hizmetinde müstahdem kâffe memurların yani Payıtahtı Devleti Aliyemde bulunan devairi resmiye malmemurlarile vilâyet ve liva ve kazalar ve Defterdar ve Muhasebeci ve Malmüdürlülerinin Maa tahriir vergi ve Defteri Hakâni ve Âşar ve Ağnam ve Rusumat ve Orman ve Maadin ve Posta ve Telgraf Memurlarının ve Asakiri Zaptiye İdare ve Hesap Eminlerinin ve Tahsildarların ve Menafi ve Maarif ve

Eytam ve devairi belediye ve Evkaf ve Tekaiit Sandıklarının muamelâtı maliye ve hesabiyesini ve Mahkemelerin defatir ve evrakı hesabiyesini ve İdarei Adliyenin malca usul ve muamelelerini ve alelûmum cezyi nakdiler hesabatını tetkik ve işbu tadat olunan daire ve idarelerden sandıklarında mevcut olan nukut ve tahvilât ve senedatın ve ambarlarda mahfuz zehairi öşriye ve eşyayı ayniyenin ve dairei mülkiyeye mahsus demirbaş edevat ve eşyanın cins ve miktarlarını ve arazii emiriyenin mahlûlât ve müzayedatına ait mevaddı lâzımeyi tetkik etmek ve devairi hükûmette defatirin usulü muzaafa üzere ittihaz olunup olunmadığını teftiş ve kaydi muzaaf usulüne riayet olunmayan mahallerde bu kaideyi memurin ve ketebei maliyeye talim etmek ve Düyunu Umumiyei Devletimizin sureti tesviyesini mübeyyin olan nizamnamenin on altıncı maddesine tevfikan emri idaresine müdahale etmeksizin Rüsümü Hamsenin ve kezalik mukavelei mahsusası ahkâmına tatbikan ve Müşterekülmenfaa Reji Şirketinin defatir ve evrakı sairesini ve mağaza ve sandıklarının muayene eylemek ve umuru maliyeye müteallik kavaid ve nizamın suveri icraiyesine dikkat edip nizamâtı mezkûre ahkâmının tamamilen cereyanı lüzumunu memurini mahalliyeye ihtar etmek ve ahvali teftiş olunan memurun zimmetinde akça veya tahtı idaresinde bulunan sandıkta açık zuhur eder veyahut kuyudu hesabiye ve muamelâtı cariyesine hile ve fesat karıştırmış olduğu hiss olunur ise derhal ol memura nizamına tevfikan işten el çektirilmesini ve yerine âharının tevkili ile tahtı muhakemeye alınmasını müteallik olduğu mahalle tahriren beyan ile Maliye Nezaretine dahi malûmat vermek ve her vilâyet ve liva ve kaza merkezinin teftişi hitam bulduğu gibi meşhudat ve icraatının derecatını müteselsil numaralı lâyhalarla izahan ve mükemmelen ve bilâ tehir Maliye Nezaretine bildirdikten ve ol lâyhanın bir nüshasını dahi ken-

disini takip eyliyecek Mufettiſe verilmek üzere mazrufen ve mahtumen mahallî memurine tevdi eyledikten sonra dairei teftiſ dahilinde olan diğeri mahalle gitmek ve esnayı tarikte ve merkezlerde umuru maliyeye müteallik olarak indetteftiſ müşahade olunacak ahval ve mevaddı acileyi telgrafla ait olduğu mahallere ve onların kâffesini kezalik telgrafla mücmelen Nezareti Maliyeye ihbar ile tafsilâtını lâyihasına dercetmek Mufettiſlerin vezai fi memuresinden ve binaenaleyh ziri idarei teftiſiyesinde olan mahallerden birine vardığı gibi hâmil olduğu işbu Fermanı Âliſanımı sıfatı memuriyetini ilâmen bir defa ol mahallin büyük memuruna ibraz ettikten sonra derhal teftiſe mübaſeret ederek muayenesine lüzum güreceği kâffei evrak ve kuyud ve teftiſ ve tadat ettireceği nukut için hiç bir memurdan evvelce istihsali muvafakate muhtaç olmayıp bunları doğrudan doğruya icra eylemesi ve memurinden dahi her kim olursa olsun mufettiſ tarafından talep vukuunda memuriyetine müteallik kâffei defatir ve kuyudu hesabı ve evrakı saire ile sandığında mevcut nukut ve tahvilât ve senedatı tamamile ve derhal irae ve ibraz ve muamelâtı vakıasına teferru eden her türlü muamelât ve tafsilât ve izahatı itaya mecbur olarak aksi halinde o misillûların evamir ve nizamâtı Devleti isga etmiyenler hakkında kanunu cezada muayyen olan hükmü cezai fi görmeleri kararı müttehaz icabından olduğundan devairi merkeziye Nuzzar ve Rüesa ve Erkânile Vali ve Mutasarrıf ve Kaymakam ve Müdürler ve sair bilcümle memurini Devleti Aliyem umuru memuruna müteallik mevadda lâzım gelen muavenet ve teshilâtı kemahiye hakkuha icraya memur bulunmalarile sen ki Mufettiſi mumaileyhsin hükmü İradei Seniyeme ve Nezareti Maliyeden vukubulacak tebligata tevfi kan ifayı vazifeye mezid itina ve dikkat ve sarfı makderet eyliyesin.

Fi. 27 zilkade sene 1301 (1884)

Umuru Maliye Heyeti Teftişiyesi Nizamnamei Muaddelesi [*]

BİRİNCİ FASIL

Heyeti Teftişiyenin sureti teşkili

Madde 1 — Devairi merkeziye ile vilâyat muamelâtı maliye ve hesabiyesinin teftişi için Divanı Muhasebat maiyetinde bir Heyeti Teftişiye teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Memaliki Şahane işbu nizamname zeylinde gösterildiği veçhile on altı teftiş dairesine taksim ile her daireye bir Müfettiş ile bir Muavin tayin olunacaktır.

Madde 3 — Müfettişler devairi merkeziyede Muhasebecilik ve vilâyatta Defterdarlık etmiş ve bunlara muadil sair memuriyetlerde bulunarak muamelâtı maliye ve usulü defteride malûmatı kâmile hasıl etmiş olan memurinden imtihan ile bilistizan müteallik buyurulacak İradei Seniye mucibince ve Muavinleri dahi usulü dairesinde bilimtihan birinci ve ikinci sınıf Muhasebeciliğe hakkı intihap kazanmış ve Divanı Muhasebat dairesinde derdesti teşkil olan hesap mektebinde tahsili fûnunu hesabiye ve maliye ile birinci derecede şhadetname almış yahut birinci ve ikinci sınıf Muhasebeciliklerde ifayi hüsnü memuriyet etmiş olanlardan intihap olunarak Divanı Muhasebatın tensibile tayin olunurlar.

Madde 4 — Müfettişlerden birisi münhal oldukta Merkez Muhasebecilerile Defterdarlardan ve lâakal iki sene Muavinlik etmiş Muavinler içinde bizzat Müfettişlik idaresine ehliyetini âsarı filiyesile isbat etmiş olanlardan birisi intihap ve tayin olunacak ve üçüncü maddede beyan olunan evsafı haiz memurini saireden birinin tayini dahi caiz olacaktır.

[*] Zeyil Lâhikai kavanin cüzü: 2 sahife: (222 - 230)

Madde 5 — Divanı Muhasebatça memurini teftişiye için bir sicilli istidlâli ittihaz ile gönderecekleri evrak üzerine her Müfettiş ve Muavin hakkında birer derece ehliyet ve iktidar tayin ve itibar edilerek oraya kayıt ve zaptedilecektir.

Madde 6 — Taşra Müfettiş ve Muavinlerinin dairei memuriyetleri bidayeten kur'a ile tayin olunacağı gibi her sene maliye iptidasında dahi Divanı Muhasebatça her müfettiş ismine bulunduğu daireye mülâs'ık devair üzerine alenen kur'a keşidesile kur'asını isabet edeceği daireye nakil ve tahvil olunacaktır.

Madde 7 — Bir Müfettişin memur olduğu daire teftişi ikmal olunmaksızın takibine memur olan Müfettiş o daire dahilindeki vilâyetlerden iptida teftişi natamam kalan vilâyette ifayi memuriyete bed'edecektir.

Madde 8 — Taşra Müfettiş ve Muavilerine dairei memuriyetleri dahilinde geştügüzarlarında ve Dersaadetten veya buldukları mevki saireden dairei memuriyetlerine vusullerine kadar katedecekleri mesafe için harcırah kararnamesine tevfi kan harcırah ita olunacak ve fakat Dersaadet dairesine tayin olunacak Müfettiş ile Muavinine masarifi devriye ve saire namile bir şey verilmeyecektir.

Madde 9 — Müfettişlerin mercii Divanı Muhasebat olup devairi merkeziyeye müteallik olan hususat devaire, Divanı Muhasebat vasıtasile tebliğ kılınacaktır.

Madde 10 — Teftişi vakıasında bir suretle iştibah edilen Müfettişin kendisini takip edecek olan müfettiş gelinciye kadar beklemeksizin hemen iştibah edilen maslahat üzerine hali tahkik olunmak için o Müfettişin bulunduğu mahalle en yakın olan Müfettiş ve Muavinlerden biri sureti mahsusada gönderilebilecektir.

İKİNCİ FASIL

Müfettişlerin Vazife ve Muamelâtı

Madde 11 — Müfettişler Dersaadet ve Vilâyatta emvali Devlet'in kabz ve sarfına memur olan bilcümle Devairi Mülkiye ve askeriye malmemurları ile Maa tahrir vergi ve âşar ve ağnam ve Rüsumat ve Orman ve Maadin ve Posta ve Telgraf ve Nüfus memurlarının ve Asakiri Zaptiye İdare ve Hesap Eminlerinin ve Tahsildarların ve Ziraat ve Maarif ve Evkaf ve Eytam ve Beledî ve Tekaüt ve Menafi sandıklarının ve Dersaadette Emniyet Sandığı ile vilâyatta açılacak şubelerinin ve Mahkemelerin bilcümle usul ve muamelei Maliyesini ve defatir ve evrakı hesabiyesini ve alelümum cezayi naktiler hesabatını ve ambar ve mahzenlerde bulunan zehairi öşriye ve eşyai saireyi hiç bir memurdan istihsali muvafakata muhtaç olmaksızın tetkik ve tahkik ve nizamnamesinin [*] 16 ncı maddesi icabınca idaresine müdahale etmeksizin Rüsümü Hamse ve kezalik mukavelei mahsusasına [**] tatbikan müşterekülmenfaa Reji Şirketinin defatir ve evrakını ve mağaza ve sandıklarını muayeneye memurdur.

Madde 12 — Müfettişler icrayi memuriyete bed'etmeden evvel Dersaadette teftişine memur olduğu dairenin âmirine müracaat ve taşralarda dahi vilâyet merkezine vusulünde Valii Vilâyet bulunan zatın nezdinde azimette yedlerine ita olunan Fermanı Âliyi [***] bil'ibraz beyanı memuriyet edecek ve gidecekleri devair ve mülhakat memurları ile Liva Mutasarrıfları hakkında dahi bu veçhile muamele edeceklerdir.

Madde 13 — Dersaadet dairesinde memur olan Müfettiş

[*] İkinci Zeyil Düstur sahife: 132

[**] Dördüncü Zeyil Düstur sahife: 332

[***] Dördüncü Zeyil Düstur sahife: (86 - 89)

vilâyet Müfettişleri gibi emri teftişe hesabat ve muamelâtın içtima ettiği merkezden başlayarak iptida Hazinei celilenin ve badehu her daire ve şube idaresinin ve Tesisatı Umumiyenin veznelerini ve kuyut ve defatiri hesabiyesini teftiş ettikten sonra levazım ve eşyayı ayniye ambarlarını muayene edecek ve bunlara müteferri kâffe muamelâtında Vilâyat Müfettişleri hakkında vazolunan usul ve tertibe tatbiki hareket eyliyecektir.

Madde 14 — Dersaadet ve vilâyat Müfettişleri işbu nizam-namede tayin kılınan muamelâtı teftişiyeye hasri vazife ile devair ve vilâyat memurlarının umuru idareye müteallik muamelât ve icraatına ve ihtaratı vakıaları üzerine veyahut devairi-idarece sureti mahsusada teşebbüs olunan tahkikat ve muhakemata müdahale etmiyeceklerdir.

Madde 15 — Vilâtete memur olan bir Müfettiş, Muavini ile beraber Divanı Muhasebattan alacağı talimat iktizasınca ibtida hangi vilâyeti teftiş edecek ise doğruca o vilâyet merkezine azimetle 9 uncu madde mucibince ispatı memuriyet eyledikten sonra izaai vakit etmeksizin evvelâ: Merkez malsandığını teftiş yani mevcut olan nukudun miktarını sandık yevmiye defterindeki makbuzat ve metfuat beynindeki miktar ile badettatbik malkalemde mevcut olan defatiri esasiyedeki varidat ve masarifat hesapları yekûnlarını cem ile bunları yevmiye defterindeki makbuzat ve metfuat yekûnlarına tatbik ederek açığı olup olmadığını tahkik. Saniyen: Vilâyet Muhasabe kaleminde tutulan bilcümle kuyut ve defatiri gözden geçirip ve varidat ve masarifattan dahi icabı takdirinde bazı kalemlerinin evrakı müspitelerile tatbikatını icra edip usul ve kavaidi hesabiyeye ve tensikatı ahire mucibince müttehaz olan nümunelerine ve talimatı mahsusasına tevafuk edip etmediğini tahkik ve badehu merkezi vilâyette bulunan şubası idare sandıkları ile kuyut ve defatiri hesabiyesini sureti meşruhada

teftiş. Salisen : Pul ve mahsulatı öşriye ve her bir şubei idareyi ve eşya ve levazım ve edevatın muhafazasına mahsus ambar ve mahzenleri muayene ile mevcudunun cins ve miktarını defatiri hesabiyeye müracaatla tetkik edecektir.

Madde 16 — Müfettişler devair ve şubatı idare veznelerini ve malsandıklarını ve ambar ve mahzenleri hini teftişte bunlardan birinin açığı zuhur eder ve kuyut ve defatirin muayenesi esnasında ahvali teftiş olunan memurun zimmetine akça geçirmiş veyahut kuyut ve hesabat ve muamelâtı cariyesine hile ve fesat karıştırılmış olduğunu hisseder ise malme-muruna nizama tevfikan işten el çektirilmesini ve yerine âhârının tevkili ile tahtı muhakemeye alınmasını muntazam ve muvazzah bir müzekkere ile Dersaadette mensup olduğu dairenin en büyük memuruna ve taşralarda Makamı Vilâyete beyan ve ihtar ve keyfiyeti Divanı Muhasebata da iş'ar edecektir.

Madde 17 — Müfettişler bir mahallin muamelâtı maliyesini teftiş ettikleri sırada diğer bir mahal memurini hesabiyesinden birinin bir gûna uygunsuz hareketine delâlet eder bir hale kesbi itila ederler ise derdest olan teftişatı men ve tatil etmemek şartile şifreli telârafla Divanı Muhasebata malûmat vererek ya bizzat veya muavinleri vasıtasile tahkikatı lâzıme ve tedabiri müstaceleyi ittihaz edeceklerdir.

Madde 18 — Müfettişler umuru maliyeye müteallik kavait ve nizamatin suveri icraiyesine dikkat edip nizamâtı mezkûre ahkâmının tamimi icrası lüzumunu memurini mahalliyeye ihtar edeceklerdir ve tutulan defatirin Dersaadette usulü muzaafaya ve taşralarda vilâyat hakkında müttehaz olan usul ve kaideye tevfik edilmediğini müşahede ettiklerinde memurin ve ketebei maliyeye ihtarâtı lâzımeyi icra ve hesabatı mezkûreyi nümu-

nelerine tevfik ve usul ve kavaidi hesabiyeyi tefhim ve talim edeceklerdir.

Madde 19 — Dersaadet Müfettişi devairi merkeziyeden her birinin ikmalî teftişatı üzerine Divanı Muhasebattan alacağı emre göre devairi mezkûreden bir diğerrinin teftişine mübaşeret edecek ve taşra Müfettişleri dahi merkezi vilâyet olan liva ve elviyei mülhakadan her birinin kazalarile beraber teftişini ikmal eder etmez tahkikat ve meşhudatı vakıası iktızasınca en ziyade şayanı itina addedeceği livaya gideceğini Divanı Mühasebata muhtasar bir telgrafla ihbar edip livayı mezkûr ile elviyei sairede dahi merkezi vilâyet hakkında beyan olunan surete tevfikân ifayı memuriyet eyledikten sonra teftişine memur olduğu diğerr vilâyete ve memur olduğu daire ikiden ziyade vilâyeti şamil ise Divanı Muhasebat tarafından tayin olunacak vilâyet merkezine azimet edecektir.

Madde 20 — Dersaadet Müfettişi şuaabatı ile beraber devairi merkeziyenin ve taşra Müfettişleri dahi merkezi vilâyette beraber elviyei mülhakanın her birinde ikmalî teftişat eyledikçe meşhudat ve icraatını bir kıt'a lâyiha ile izahan Divanı Muhasebata bildirip bir nüshasını kendisini takip edecek olan Müfettişe verilmek üzere mazrufen ve memhuren Dersaadette devairi merkeziyenin en büyük memurlarına ve taşralarda merkezi vilâyette Valiye ve sancaklarda Mutasarrıfa verip teslimini müş'ir yedinden ilmühaber alacaklar ve lâyihai mezkûrenin bir suretini Divanı muhasebata göndereceklerdir.

Madde 21 — Tebdili devair eden Müfettişlerden her biri uğrayacağı mahallerde kendisinden evvel gelmiş olan Müfettişin memhuren bıraktığı lâyihayı ahz ve mütalea edip anın lâyihasında münderiç tetkikatı icabına göre tamik ve lüzum gördüğü şeyleri yeniden tetkik eyliyecektir.

Madde 22 — Mufettişler 20 nci madde mucibince tanzim edecek oldukları lâyhada devairin her birine müteallik olan mevaddı birbirine karıştırmıyarak başka başka birer kâğıda tahrir ve numara vazyledikten sonra devairi idareden her birine ait evrakı cem ve rapt ile başka başka zarfa koyup cümlesine müteallik olan hulâsaya leffedeceklerdir.

Madde 23 — Her Mufettiş tetkikatı vakıası esnasında muamelâtı maliye ve hesabiyenin sureti cereyan ve devair ve şubatı idare memurini hesabiyesinin gerek ehliyet ve gerek adet ve miktarca derecei kifayetine ve sureti intihap ve tayin ve tavziflerine ve bunlara dair kefalet usulünün icrasına ve arazii miriyenin mahlûlât ve müzayedatına ve alelûmum müzayede ve münkasa muamelâtına ve âşar ve ağnam ve emlâk vergisile rûsum ve tekâlifi sairenin suveri tahsiliesile emvali Devletın vakit ve zamanında istifasına ve mahsulâtı öşriye ve eşyayı ayniyenin muhafazasına müteallik hususatı ve idarei maliyece tahkik veya muhakemesine iptidar olunup ta ukdei tekire giriftar olan ve arkası aranılmayan mevaddı velhasıl emvali Devletın her ne suretle olursa olsun izaasını mucip olacak ahvali tahkik ve zabt ile bunlardan icap edenleri derhal hükûmeti mahalliyeye ihtar ve her daire ve şubei idarenin teftişi hidematında mevaddı mezkûreyi ve bunlara müteallik görülen ahvali gayri maraziyenin ve ezcümle malmemurlarının merkez ve şubatça olan muamelei müteselsilei hasabiyelerinin sureti cereyanını yani şubatından almak ve merbut bulunduğu merkeze vermek ile mükellef olduğu şehri sal hesaplarının ahz ve itası ve nizamat ve evamiri mevcudeye muvafık olup olmadığını tahkik ve muvafık olmadığı halde hükmü nizama icrayı tevfiği muameleyi beyan ve ihtar ile beraber buna ve müsebbiplerinin derecei tesamüh ve tekâsüllerini Divanı Mühasebata gödderecek oldukları lâyhada beyan edeceklerdir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Müfettiş Muavinlerinin Vazifesi

Madde 24 — Müfettiş Muavinleri mensup oldukları müfettişle beraber geştügüzar ederek muamelâtı tahririye ve hesabıye ve sairede Müfettişin kendisine havale edeceği işleri rüyet edecekleri gibi indelicap Müfettiş tarafından tayin ve izam kılınacakları mahallerde emri teftiş Müfettişler vezaifi faslında beyan olunduğu veçhile bil'icra tanzim edeceği lâyhaları Müfettişe ita edecek ve Müfettişler dahi böyle Muavinleri marifetile vuku bulan teftişi lâyhalarında gösterecektir.

Madde 25 — Muavinler münferiden teftiş ettikleri mahallerde doğrudan doğruya Divanı Muhasebat ile muhabereye ve taşralarda Hükûmeti mahalliyeye ve Dersaadette devairi merkeziyeye icrayi ihtarata mezun olmayıp Müfettişe beyanı hal edeceklerdir.

Mudde 26 — İşbu nizamnamenin tarihi neşrinden itibaren düsturun dördüncü cildinin 379 sahifesindeki Müfettişler nizamnamesi nasihtir.

Fi. 14 Ramazan sene 1302 ve fi. 15 haziran sene 1301 (1885)

Umuru Umumiyei Maliye Müfettişlerine Dair Nizamname [*]

Madde 1 — Maliye Teftiş Heyeti Payitaht ve Vilâyatta bilcümle devairi Devletin umuru maliyesini tetkik ve teftiş etmekle mükelleftir.

Madde 2 — Heyeti mezkûrenin esnayı teftişatta mevcudu

[*] (Takvimi Vekayi ile neşrü ilânı : 13 Recep 1327 - 18 Temmuz 1325 (1909) — numara 287) Düstur (tertibi sani) Cilt. 1. sahife : (382 - 385)

sandığı tadada salâhiyeti olacağı gibi evrakı muhasebenin ve umuru maliyeye ait vesaikin kâffesini talep edebilecektir. Müfettişi mumaileyhim devairi Devletin umumundan vazifei teftişyelerine müteallik olduğuna kani oldukları malûmat ve evrakın kâffesini talep etmek salâhiyetini haiz ve devairi mezkûre dahi bu evrak ve malûmatı itaya mecburdurlar. Memurini maliyeden birinin hafi veya alenî bir zimmetini müşahede ettikleri veya malmemurları mevcudu sandığı iraedden imtina ettikleri takdirde o memurun mafevkine tahriren vuku bulacak ihtarat üzerine kendisine derhal işten el çektirmek hakkını haizdirler.

Madde 3 — Müfettişler doğrudan doğruya Makamı Nezarete merbut olup her türlü talimatı kendisinden ahzettikleri gibi levayihî teftişyelerini dahi makamı Nezarete takdim ederler.

Madde 4 — Heyeti Teftişye bir Müdürün tahtı idaresinde bulunup Müdürü müşarünileyh doğrudan doğruya ve yalnız Makamı Nezaretin maiyetindedir. Müdürü müşarünileyhin maiyetinde Heyeti Teftişye Müdür Muavinliği vazifesile mükellef bir Umuru Umumiyei Maliye Müfettişi ve miktarı kâfi memur bulunacaktır. Heyeti Teftişye Müdürü Müfettişlerin ihtarat ve mütaleatı vakıasının devair tarafından nasıl neticelendirildiğini takip edecek ve bu baptaki tetkikatı netayicinden Makamı Nezarete malûmat verecektir.

Madde 5 — Heyeti Teftişye berveçhi ati tertip olunmuştur :

5 Birinci sınıf Umuru Umumiyei Maliye Müfettişi

10 İkinci sınıf Umuru Umumiyei Maliye müfettişi

12 Üçüncü sınıf Umuru Umumiyei Maliye Müfettişi

23 Dördüncü sınıf Umuru Umumiyei Maliye Müfettişi ve Muavini

Dördüncü sınıf Maliye Müfettişlerinin adeti hiç bir suretle on beşi tecavüz edemez. [*]

Madde 6 — Müfettiş ve Muavinlerinin maaşatı berveçhi ati tayin edilmiştir :

Kuruş

6 000	Birinci sınıf Müfettişlere
5 000	İkinci » »
4 000	Üçüncü » »
3 000	Dördüncü » »
2 000	Muavinlere

Bulunduğu sınıfa mahsus maaşını üç senei kâmile istifa etmemiş olan hiçbir Müfettiş veya Muavine zammı maaş verilmeyecektir. [**]

[*] Bu madde 23 Sefer 1328 - 20 şubat 1325 (1909) tarihinde tadil edilmiş ve muaddel madde eski maddenin yerine konulmuştur. Düstur (Tertibi sani) Cilt. 2. Sahife : 147

Eski 5 inci maddede : Heyeti Teftişkiye berveçhi ati tertip edilmiştir :

5	Birinci sınıf Umuru Umumiyei Maliye müfettişi
10	İkinci » » » » »
12	Üçüncü » » » » »
15	Dördüncü » » » » »
8	Müfettiş Muavini.

[**] Bu madde 1 zilkade 1329 - 10 teşrinievvel 1327 (1911) tarihinde tadil edilmiş ve muaddel madde eski maddenin yerine konulmuştur. Düstur (Tertibi sani) cilt. 4. sahife : 9.

Eski 6 ncı madde : Müfettiş ve Muavinlerin maaşatı berveçhi ati tayin edilmiştir :

Kuruş

6 000	Birinci sınıf Müfettişlere
5 000	İkinci » »
4 000	Üçüncü » »
3 000	Dördüncü » »
2 000	Muavinlere.

Madde 7 — Müfettiş ve Muavinlere mahalli memuriyetlerinden hariç buldukları günler için yevmî altmış kuruş hesabına verilecek yevmiyeden maada harcırah ta verilecektir. Adalar, Küçükçekmece, Beykoz, Kartal, İstanbul, nefsi Üsküdar ve Beyoğlu Sancağında hasbelicap icrayı teftiş eden Müfettiş ve Muavinlere harcırah ve yevmiye namile hiç bir meblâğ ita edilmeyecek, yalnız masarifi zaruriyelerine mukabil eyyamı tatiliye müstesna olmak üzere kendilerine yevmî yirmi kuruş hesabına bir meblâğı muayyen verilecektir. Esamisi anıfülbeyan kazalardan maada akşamları merkezi memuriyetine avdet kabil olan mahallerde ifayı vazife eden Müfettişlere yevmî otuz kuruş hesabına yevmiye ita edilecektir.

Müfettiş ve Muavinlere mahalli memuriyetlerinden hariç buldukları zaman hayvan ve kayık vesair vesaiti nakliye ile katettikleri mesafata göre saat başına on kuruş itibarile harcırah verilecek ve vapur ve şimedöferle seyahat vukuunda yalnız masrifi hakikiyeleri tesviye edilecektir. Bunlardan başka Yemen, Hicaz, Bağdat, Basra Vilâyetleri Heyeti Teftişyesine balâda muharrer yevmiye ve harcırahın bir buçuk misli verilecektir.

Merkezi resmii memuriyetlerinden gayrı mahallerde ikamet eden Müfettişlerin hasbelvazife merkezi memuriyetlerine azimet ve avdetlerinde kendilerine harcırah verilmeyecektir. [*]

[*] Bu madde iki eefa tadil edilmiş ve son defa 5 cümadel'uhra 1328 - 13 şubat 1326 (1910) tarihinde tadil edilen madde eski maddenin yerine konulmuştur. Düstur (Tertibi sani) cilt. 2. sahife: 339.

Eski 7 nci madde] Müfettiş ve Muavinlere mahalli memuriyetlerinden hariç buldukları günler için yevmî altmış kuruş hesabına yevmiye verileceği gibi katettikleri mesafata mukabil saat başına on kuruş harcırah verilecektir. Vapur ve şimedöferle seyahat vukuunda yalnız masarifi hakikiyeleri tesviye edilecektir. Bunlardan başka Yemen, Hicaz, Bağdat, Basra, Vilâyetleri Heyeti Teftişyesine balâda muharrer yevmiye ve harcırahın bir buçuk misli verilecektir.

Muaddel 7 nci madde: 23 safer 1328 - 20 şubat 1320 (1909) Müfettiş

Madde 8 — Heyeti Teftiſiye bilmüſabaka intihap olunur. Müſabaka neticesinde kesbi liyakat edenler Umuru Umumiyei Maliye Müfettiſ Muavinliğine tayin olunurlar.

Madde 9 — Muavinler iki sene Muavinlik hizmetinde bulduktan ve yeni bir imtihan geçirdikten sonra Müfettiſliğe kesbi istihkak ederler. İşbu imtihanda ibrazı liyakat etmeyen Muavinlerle mesleklerinde istidadı olmadığı bilâhare tebeyyün eden Maliye Müfettiſleri hidematı sairei maliyede istihdam edilebilecektir. [*]

Madde 10 — Bir sınıf Müfettiſtikten mafevki sınıfına intikal keyfiyeti sıra tertibi üzere vukubulur. Şukadar var ki ibreti

ve Muavinlere mahalli memuriyetlerinden hariç buldukları günler için yevmî altmış kuruş hesabı ile verilecek yevmiyeden maada harcırah ta verilecektir. Acalalar, Küçükçekmece, Beykoz, Kartal, Üsküdar ve Beyoğlunda hasbelicap icrayı teftiſat eden Müfettiſ ve Muavinlere harcırah ve yevmiye namı ile hiç bir meblâğ ita edilmeyecek yalnız masarifi zaruriyelerine mukabil eyyamı tatiliye müstesna olmak üzere kendilerine yevmî yirmi kuruş hesabı ile bir meblâğı muayyen verilecektir. Esamisi anifülbeyan kazalardan maada akşamları merkezi memuriyetine avdet kabil olan mahallerde ifayı vazife eden Müfettiſlere yevmî otuz kuruş hesabı ile verilecektir. Müfettiſ ve Muavinlere mahalli memuriyetlerinden hariç buldukları zaman hayvan ve kayık vesair vesaiti nakliye ile katettikleri masarifata mukabil saat başına on kuruş itibarile harcırah verilecek ve vapur ve şimendöferle seyahat vukuunda yalnız masarifi hakikiyeleri teviye edilecektir. Bunlardan başka Yemen, Hicaz, Bağdat ve Basra Vilâyetleri Heyeti Teftiſiyesine balâda muharrer yevmiye ve harcırahın bir buçuk misli verilecektir. Merkezi resmi memuriyetlerinden gayri mahallerde ikamet eden Müfettiſlerin hasbelvazife merkezi memuriyetlerine azimet ve avdetlerinde kendilerine harcırah verilmeyecektir.

Düstür (Tertibi sani) cilt. 2. sahife : 147.

[*] Bu madde 1 zilkade 1329 - 10 teşrinievvel 1327 (1911) tarihinde tadil edilmiş ve muaddel madde eski maddenin yerine konulmuştur. Düstür (Tertibi sani) cilt. 4. sahife] 9.

Eski 9 uncu madde : Muavinler iki sene Muavinlik hizmetinde bulduktan ve yeni bir imtihan geçirdikten sonra Müfettiſliğe kesbi istihkak ederler. İşbu imtihanda ibrazı liyakat etmeyenler hidematı sairei maliyede istihdam edilebilecektir.

müessire olarak haklarında bir tedbir ittihazı icap ettiği takdirde sınıfça terfileri tehir edilir.

Madde 11 — Heyeti Teftişiyede lâakal beş sene hizmet etmiş olan Müfettişler Maliye Nezaretine merbut devair merkeziye ve mahalliyede ve Posta ve Telgraf ve Rüsumat ve Defteri Hâkani devairinde sınıflarına muadil bir memuriyete tayin olunabilirler.

Madde 12 — Bir defaya mahsus olmak ve yalnız ilk Heyeti Teftişiyeye kadrosunu teşkil eylemek üzere işbu talimatın tarihi neşrinden nihayet üç ay zarfında bir müsabaka küşat edilecektir.

Bu müsabaka neticesinde intihap edilecek Maliye Müfettişlerinin adedi on beşi tecavüz etmiyecektir. Rumeli Vilâyatı Selâsesinde elyevm ifayı vazife eden Hazine ve Komisyon Maliye Müfettişleri bilâimtihan kabul olunabileceklerdir.

İşbu mevaddı muaddelenin neşri tarihinden mukaddem umuru maliyede ikmali tahsil için Avrupaya izam kılınmış olan Efendiler avdetlerinde dördüncü sınıf Maliye Müfettişliğine tayin olunacaklardır. Şukadar var ki Makamı Nezarete doğrudan doğruya lâiyhai teftişiyeye takdimine mübaşeretten evvel altı ay kadar ameliyat göreceklerdir. [*]

[*] Bu madde 1 zilkade 1329-10 teğrinievvel 1927 (1911) tarihinde tadil edilmiş ve muaddel madde eski maddenin yarine konulmuştur. Düstur (Tertibi sani) cilt. 4. sahife : (9 - 10).

Eski 12 nci madee : Bir defava mahsus olmak ve yalnız ilk Heyeti Teftişiyeye kadrosunu teşkil eylemek üzere işbu talimatnamenin tarihi neşrinden nihayet üç ay zarfında bir müsabaka küşat edilecektir.

Bu müsabaka neticesinde intihap edilecek Maliye Müfettişlerinin adedi on beşi tecavüz etmiyecektir.

Rumeli Vilâyatı Selâsesinde elyevm ifayı vazife eden Hazine ve Komisyon Maliye müfettişleri bilâ imtihan kabul olunabileceklerdir. Umuru Maliyede ikmali tahsil için Avrupaya izam olunan Efendiler avdetlerinde dördüncü sınıf Maliye Müfettişliğine tayin olunacaklardır. Şukadar var ki

Madde 13 — Maliye Nazırı işbu nizamnamenin icrayı ahkâmına memurdur.

1 Recep 1327 - 5 temmuz 1326 (1909)

Maliye Müfettişlerine Müteallik 1326 Tarihli Talimatname [*]

Merakibi maliyenin ihdası teessüs eden devri Hürriyetin bir neticei tabiiyesidir. Umuru Maliyenin idaresinden Meclisi Mebusan muvacehesinde mes'ul olan Maliye Nazırı bu vazife giranı nezareti umumiyesine muhavvel olan idarelerin ahvali ve bahusus Hükûmetin idarei umumiyei maliyesine taallük eden hususatı hakkında kendisine her dakika malûmat verebilecek bir Heyeti Teftişye olmadığı takdirde tehlikesizce deruhde edemez. Binaenaleyh Müfettişlerin Nazırın Vekili makamında olduğunu asla unutmamaları lâzımdır. Vazifelerinin nezaket ve ehmiyeti, Müfettişlerin birçok mezayayı nadireye sahip olmalarını iktıza ettirir. Mükemmel bir Müfettiş vereceği kararı taharrisi pek uzun süren vesaike müsteniden vereceğinden fevkalâde faal ve çalışkan, her türlü imkânsızlığı ve hile ve fesat âsarını keşfedeceğinden nafizünnazar; şayanı muahaza olan ahvali bulup meydana çıkarmak için ülülazım ve mahir, hedayayı red, vukuu muhtemel olan tehdidat ve ilkaata mukavemet edebilmek için meftunu istiklâl, ahval ve eşhası selâmeti fikirle takdir ve temyiz eylemek için en ulvî

Makamı Nezarete doğrudan doğruya lâyihai teftişye tahdimine mübaşeretten evvel altı ay kadar ameliyat göreceklendir. İleride aynı şerait tahtında olmak üzere Ayrupaya izam edilecek olan ta'ebe dahi aynı kaideye tâbi tutulacaklardır.

[*] Bu talimatnamenin teftiş usullerine taallük eden bazı kısımları hazırlanmakta olan (Teftiş Rehberi) nde daha etraflı olarak beyan edildiğinden tamamını eski mevzuat arasına konulmasında beis görülmemiştir.

derecede adalete meftun ve itidale taraftar ve muhakeme sahibi olmalıdır. Zira bunların fıkdanı en parlak mezayayı fikriyeyi akim bırakır. Velhasıl bir Müfettiş haiz olduğu salâhiyeti maddiyesinden ziyade teftişine tâbi memurlara kendisini nüfuzü manevisile tanıtır. Atide zikredilecek kavait, muamelâtı yevmiyelerinde Müfettişlere rehber olacağı tabii ise de Müfettişlerin kendilerine emniyet edilerek hükûmetin tevdi eylediği memuriyeti mühimmeye her türlü ef'al ve harekât ile ehil bulduklarını ispat etmek mecburiyetinde olduklarını nazarı dikkatten dûr tutmamaları lâzımdır.

1 — Nezâreti Maliye İle Mûnasebat

Madde 1 — Maliye Heyeti Taftişiye azası Maliye Nazırının doğrudan doğruya tahtı emrinde olup evamiri ondan telâkki edecekleri gibi lâyhalarını dahi Maliye Nazırına hitaben yazacaklardır. Müfettişlerin lâyiha ve takrir ve mütalealarının tetkiki netayici ile mükellef maiyetinde miktarı kâfi memur bulunan ve doğrudan doğruya Nazıra tâbi olan Heyeti Teftişiye Müdürü Umumişidir. Müfettişlerin gerek Hazineden telâkki edecekleri evamir, gerek Hazineye gönderecekleri lâyhalar Müdiriyeti Umumiyyeye ait mühürlü zarflara mevzu bulunacak ve Müdiriyeti Umumiye vasıtasile olacaktır.

Madde 2 — Müfettiş ve Muavinlerin vezaifi berveçhi atidir:

1 — Sandığın bilcümle nukut ve her türlü senedatını devairi umumiye muhasiplerinin bilcümle hesabatını tetkik eylemek ;

2 — Derununda Hükûmete ait makine, erzak ve eşya bulunan depo, mağaza, ambar ve fabrikaları açtırmak ve icap ederse oralarda tadat ve muayene eylemek ;

3 — Hükûmete ve Evkafa ait emval ve emlâkin ne halde

olduğunu anlamak, muhafazasına memur olanların hariçten vuku bulacak müdahalât ve tecavüzet ve sirkate mukavemet edip etmediklerini taharri eylemek ;

4 — Kavanin ve nizamatin tamamii tatbikini takip ve müşahede ettikleri muhalifi kanun ahvali raporlarla beyan etmek ;

5 — Tekâlifin ve Hazinei Devlete ait bilcümle varidatın usulü tarh ve tahsilini tetkik ederek suiistimal mevcut olduğu takdirde bunları ihbar etmek ;

6 — Kavanin ve nizamati mevzuasına tevfikân Hükûmete ait nukut ve evrakı naktiye ile eşyanın hüsnü muhafazasını temin edecek tedabiri ittihaz etmek veyahut ettirmek, teftişlerine tâbi muamelâtın ıslahına müteallik vesaiti taharri ve irae eylemek.

Madde 3 — Teftişatı adiyeden başka Maliye Nazırı gerek Payitahtta, gerek vilâyatta icap ettiği takdirde memuriyeti mahsusa ile Müfettişler izam edebilecektir.

Madde 4 — Müfettişler ve Müfettiş Muavimleri Dersaadette geldiği zaman yirmi dört saat zarfında Heyeti Teftişîye Müdüriyeti Umumiyesinde isbatı vücut edecek ve adresini Heyeti Teftişîye Kalemünde mevzu defteri mahsusuna kaydeyliyecektir.

2 — Teşkilât

Madde 5 — Vilâyet merkezi mahalli ikamet olmak üzere her vilâyete tayin edilen Maliye Müfettişi dairesi dahilindeki bilcümle devair muamelâtını ciheti maliyeye müteallik vazaif itibarile teftiş edeceklerdir.

Bir vilâyette bulunan Maliye Müfettişine icabı takdirde bir veya bir kaç Müfettiş veyahut Müfettiş Muavimi terfik edilecektir. Şu halde Müfettişler meyanında sınıfı yüksek olan ve

aynı sınıftan ise bu sınıfın en kıdemlisi bulunan Mufettiş diğer rüfekasının tarzı mesaisini tanzim edecektir. Yalnız memuriyeti mahsusa ile Nazır tarafından gönderilen Mufettişler bu kaideye tâbi değildir.

Madde 6 — Mufettiş kendisine tahsis edilen mıntaka dahilindeki vazaifi teftişiyyeden mes'uldür. Mufettiş her senei maliye iptidasında icra edeceği muamelât hakkında bir plân tanzim edecek ve teftişi kendisine muhavvel devairi hesabiyeyi münasip gördüğü bir zaman zarfında tetkik ve teftişe başlayacaktır. Maamafih tertip eylediği plân üzerinde tadilât icrasına mecbur olduğu zaman esbabı mucibesini Nezarete ihbar edecektir. Mufettişler plânlarını her dairei hesabiyeyi iki sene müddet zarfında teftiş edebilecek bir surette tertibe mecbur olup lüzum gördükçe Mufettişler teftişlerini tecdid edeceklerdir.

Madde 7 — Mufettişler geçtügüzarlarında en kısa ve en az masraflı yolu takip eyliyecek ve ahvali gayri memule ilcaatı ile bu kaideden inhirafa mecbur olursa hususî bir raporla beyanı keyfiyet edecektir. Merkez haricinde icra kılınacak teftişat müddeti kemali ciddiyetle ifayi vazife edilecek surette hesap ve tayin edilecektir. Bu müddeti teftiş, lüzumsuz bir surette uzatılır, yahut bir sebebi makul irae edilemezse 6 temmuz 1325 tarihli nizamnamenin onuncu maddesi ahkâmı baki kalmak üzere harcırahlarından tenzilât icra olunabilecektir.

Madde 8 — Her Mufettiş zamanının ne suretle istimal edildiğini muhtasaran bir cetveli mahsusa kaydedecek ve bunun suretini her ay nihayetinde Maliye Nazırına gönderecektir.

Madde 9 — Mufettişler evrakı varide ve mersule için tarih ve gün itibarile numara tahtında bir muhabere defteri tutacaklardır. Bilcümle muhabere evrakı ile vesaiki resmiyei saire,

Müfettişlerin malı olmayıp onları nev'i itibarile tertip ve hıfzeyelemeğe ve tamamen ve sağlam bir halde halefine devretmeğe mecburdurlar. Mahremane veyahut mühim evrakın kilit altında muhafazası lâzımdır.

Madde 10 — Nazırın müsaadesi olmaksızın Maliye Müfettiş ve Muavinleri Nezaretin emri ile memur oldukları vilâyeti terkedemezler. Merkezden iki günden ziyade devam eden gaybubet için Müfettiş ve Muavinleri Maliye Nazırına ihbarı keyfiyet edeceklerdir.

3 — Memurini Mahalliye İle Münasebat

Madde 11 — Müfettiş merkezi vilâyete vürudunda Vali ve Kumandanı görecektir. Ondan sonra Vali, Mutasarrıf, Kaymakam ve müdürler ile idamei münasebat ederek vilâyetin muamelâtı umumiyesinden maliyeye ait mesail hakkında malûmat ahzedecektir. Müfettiş lüzumu takdirinde vazifesini ifaya ait her türlü teshilâtı ve esnayı devirde kuvvei muhafıza itasını talep edecektir.

Madde 12 — Müfettiş Hükûmeti mahalliye ve Osmanlı Bankası ile münasebatta bulunacaktır.

Madde 13 — Maliye Müfettişlerinin teftişine tâbi memurların mezuniyet için vukubulacak müracaat ve müstedyatının Müfettişe tebliği muktazi olup o memurun infikakinde vazifeten bir mahzur sabit olduğu takdirde mezuniyet itasını muvakkaten tehirini Müfettiş talep edecektir.

4 — Teftişat ve Tetkikat

Madde 14 — Emri teftişe ait fevait ve netayicin tamamii husulü için leftişin vâsi mikyasta tutulması ve teşkilâtı idariye muktaziyatını gözetmesi ve icabata veyahut aranılan maksada

göre tarzı teftişin tebdili lâzımdır. Binaenaleyh Müfettişlerin daima mutabassır bulunması, meyanı sübuta çıkarılması âsan olmıyan hile ve fesadı taharriye hasrı dikkat eylemesi iktıza eder.

Madde 15 — Müfettişlerin evvelemerde şu ciheti nazarı dikkate almaları iktıza eder ki, teftişatı amika sathî icra kılınan teftişattan daha ziyade istifade bahıştır. Binaenaleyh icra kılınan tetkikatta kemmiyetten ziyade keyfiyete ehemmiyet vermek iktıza eder. Ve bu kaide bittahsis bir itinayı mahsus ile tetkiki elzem olan mevaddı mühimmede tatbik edilmelidir.

Madde 16 — 6 temmuz 1325 tarihli nizamnamenin ikinci maddesi mucibince Müfettişler vazifei teftişiyelerini hüsnü ifa edebilmek için kendilerine Nezareti Celileden verilen hüviyet varakai resmiyesini daima neztlerinde bulunduracaklardır. Bu vesikai resmiye haiz oldukları salâhiyet ile kendilerinin hüviyetini ispat için bir vesika olup teftişe tâbi olan memurlar tarafından her talep vukuunda irae edilecektir. Evrak ve defatiri resmiyeyi teslimden imtina keyfiyeti memur tarafından gerek bir sebep zikredilsin ve gerek bilâ sebep reddedilmiş olsun tahriri olacaktır. Böyle bir hal vukuunda Müfettişler derhal keyfiyeti Maliye Nezaretine (Heyeti Teftişiyeye Müdiriyeti Umu-miyesine) telgrafla bildirecek ve evrak ve defatir ve nukudunu göstermekten imtina eden malmemurlarına işten el çek-tirilecektir.

Madde 17 — Müfettişler sahai teftişi tevsi ve tetkikatını tevsik için lüzumlu gördükleri malûmatı bilûmum devairi resmiyei hükûmetten talep edeceklerdir. Müfettişler kendilerine muktazi görünen her şeyi istiyebilirler. Fakat istihsal edilecek netice ika edeceği külfete tekabül etmiyen bir işte bu talep hakkını istimalden ve memurini aidesini beyhude bir küfete sevketmekten ihtiraz edeceklerdir. Talep edilen evrakı resmi-

yeyi iraedem ve malûmatı lâzımeı itadan imtına eden devairi resmiye hakkında Maliye Nezaretine (Heyeti Teftiſiye Müdiriyeti Umumiyesine) beyanı ſikâyet olunacaktır.

Madde 18 — Müfettiſler nukut ve evrakı naktiye ve eſyanın kendilerine iraesini memurini maliyeden talep edecekler; fakat bunlara kat'ıyyen el sürmiyecek ve kendilerine irae edilen evrak ve defatiri resmiye üzerinde tashihat yahut meſruhat icra edemiyeceklerdir. Fakat Müfettiſler vürut eyledikleri mahalde teftiſatın bidayetinde ne halde bulduklarını tasdik için evrakı resmiye ve defatiri tahtim edeceklerdir.

Madde 19 — Malmemurları nezdinde teftiſ, sandık ve nukut ve eſyanın amikan tetkiki ile baſlar, bu muamele ilk celsede ve bilâ fasıla ikmal edilir. Her sandığın teftiſinde memur ve Müfettiſ tarafından imza edilmek üzere bir bordro tanzim edilecek ve sandığın teftiſine mübaſeret edildiği zaman tesadüf edilen hali gösterilecektir. Zühul ve sehivden veya sair esbaptan dolayı muahharan tashihat icrasına lüzum görülürse teftiſin akibinde tanzim edilecek rapora dercedilecek, her ne sebeple olursa olsun bir defa tanzim edilen bordro üzerinde tadilât icrası caiz olmayacaktır.

Madde 20 — Memurini maliye ve hesabiye nin nukut ve evrak ve eſyada görülecek açığı ve umumiyetle bilcümle vakayii mühimme Maliye Nezaretine ve Heyeti Teftiſiye Müdiriyeti Umumiyesine telgrafla bildirilecektir.

Müfettiſler bu vekayi ile meselenin ehemmiyeti hakkında bir fikri sahih edindikten sonra bir lâyihai mufassala göndereceklerdir.

Madde 21 — Müfettiſler bir ihtilâs yahut suiistimal müſahede ettikleri takdirde açığı çıkan memura mevdu nukut ve evrak ve eſyanın muhafazasını temin edecek tedabiri ittihaz

eylemeğe ve 6 temmuz 325 tarihli nizamnamenin ikinci maddesi mucibince memurların işten men'ine sandığı tahtime, yahut sandık mevcudunu Osmanlı Bankasına teslim ettirmeğe salâhiyattar olacaktır.

Madde 22 — Memurinin işten men'inde nüshateyn olarak zabıtname tanzim edilecek, bunun birisi işten menedilen memura verilecek diğeri Maliye Nezaretine gönderilecektir. Bu zabıtnameler sandıkta zuhur eden nokut ve evrak ve eşyanın alelmüfredat miktarile defatiri hesabiyeye nazaran malmemurlarının makbuzat ve medfuatı yekûnu ve bunların yekdiğerile mukayesesinde zuhur eden açığı muhtevi olacaktır.

Madde 23 — Müfettişler hiçbir hal ve zamanda işten menedilen memurun vekâletini ve sandık mevcudunun muhafazasını deruhde edemiyeceği gibi, bu vezaif kendisine tevdi edilmeyecektir.

Madde 24 — Maliye müfettişlerinin vazifesi murakabeye munhasır olup umuru maliyeyi deruhde eden memurini icraiye'nin vazifesine müdahaleden tevakki etmeleri lâzım geleceği gibi, yukarıda tafsil edildiği üzere yalnız bir memurun işten men'ini icap ettiren hususattan gayri ahvalde memurlara emir vermek salâhiyetini haiz olmayacaklardır. Müfettişler muamelâtı teftişiyeye müteallik mesail hakkında memurini icraiyeyi şifahen veya tahriren isticvap etmekle beraber gördükleri yolsuzlukları memurini mumaileyhimin âmirlerine iş'ar ve yolsuzluklara nihayet verilmesine kendilerini davet etmekle iktifa edeceklerdir.

Madde 25 — Müfettişler vazifeleri için hiçbir kimseyi tevkil edemezler. Müfettişlere teftiş ettikleri daireye mensup olmayanların hini tetkikatta muavenetini talep etmeleri sureti kat'iyede memnudur.

Madde 26 — Mufettişler başladıkları teftişatı ikmale mecbur olup esbabı mania haylûletile terki teftişe mecburiyet gördükleri takdirde keyfiyeti derhal Maliye Nezaretine ihbar ile mükelleftir. Başlanmış olan bir teftişin tehirine yalnız Maliye Nazırı mezuniyet verecektir.

5 — Lâyihaların sureti tanzimi

Madde 27 — Her teftiş için bir lâyiha tanzimi lâzım olup bu lâyihalarda vekayi mübalâğadan âri, vazih ve kat'î, yalnız müşahede edilen ademi intizamın derecesi ehemmiyet ve vahameti hakkında icap eden tafsilâtı havi olmak üzere tasvir edilecektir.

Madde 28 — Bilûmum memurin ve müstahdiminin sureti idaresi hakkında yapılacak zabıtnameler sual ve cevabı muhtevi olacaktır. Bilâistisna her hürlü tenkidat alâkadar olan memura Mufettişin maddei mezkûreye atfeylediği ehemmiyet hakkında bir şüphe bırakmamak şartile gayet vazih tabirat ile gösterilecektir. Tenkidat şahsiyata taallûk etmiyecek ve gayet mutedil bir lisan ile olacaktır. Lâyihalar tertibi mahsus ile tetkikat ve mütaleat nev'i itibarile tefrik ve tanzim olunacaktır.

Madde 29 — Resen memur olanlar hakkında serdedilecek mütaleattan maiyetinde bulunan memurlar haberdar edilmiyeceği gibi, idarei merkeziyenin nazarı dikkatinden dûr kalan noksanı takdir ve sehvi muamele hakkında Mufettişler tarafından tanzim olunup o sehvi icra eden daireye verilecek muhtıralardan dahi mahallî memurlarının malûmatı olmayacaktır.

Madde 30 — Zabıt varakalarında teftişe mübaşeret tarihi zikredilecek ve badehu tarih ve imza vazedildikten sonra teftiş edilen memura ita kılınacaktır. Raporlar alâkadar olan

zevata cevap ita edilebileceği müddet kadar terkedilebileceği gibi, mütaleatının dercinden sonra memurlar tarafından iade edilecek olan işbu raporlar teftiş edilen maddeler hakkındaki mütaleatın ilâvesi zımında aynı suret ve müddetle o memurların müteselsilen âmirlerine tevdi edilecektir.

Madde 31 — Raporların alâkadar olanlara tebliğinden sonra yeni bir hali müşahede edilirse Müfettiş ayrıca bir rapor yapacak ve aynı şerait dahilinde alâkadar olan memura tebliğ edecek ve badehu bu raporu dahi birinci raporla birleştirecektir.

Madde 32 — Müfettişler dermeyan edecekleri itirazata hesabatını teftiş ettikleri memuru vazih ve kat'î cevaplar vermeğe davet edeceklerdir. Nezarete takdim olunan levayihî teftişiyenin dereci kâfiyede tamik edilmiş olması ve bunlarda müşevveş ve müphem tabirata tesadüf olunmaması muktazidir.

Madde 33 — Müfettiş gerek Maliye Nazırı tarafından verilen emir üzerine gerek kendi teşebbüsü ile tensika ait bir meseliye yahut tekâlifin sureti tarh ve cibayetine dair veya doğrudan doğruya bir memurun idaresine taallûku olmıyan bir iş hakkında tetebbüat ve tetkikat ifa eylediği takdirde bu husus için ayrıca bir lâyiha yapacak ve fakat lüzum görmezse bunu memurine tebliğ etmiyecektir.

Madde 34 — Müteaddit müfettişlerin bir vilâyette aynı daireye mensup memurini muhtelifeyi teftiş edecekleri takdirde aralarında mütemadî bir iştiraki ef'al mevcut olacaktır. Filhakika bir daire reisi hakkında kat'î bir mülâhaza dermeyan edebilmek için o memurun maiyeti üzerindeki tesirini takdir etmek iktıza eder. Reisin muamelâtını tetkik eden Müfettiş maiyet memurlarını teftiş eden rüfekasına nâf'i olabilecek bilcümle malûmatı resmen ita edecektir. Kezalik bu Mü-

fettişler esnayı teftişlerinde rüesanın mes'uliyetini mucip olabilecek ahvali refiklerine bildireceklerdir. Maiyet memurlarının muamelâtını teftiş eden Müfettişler teftişatın akebi hitamında raporlarını rüesayı teftiş eden Müfettişe ita edeceklerdir.

Madde 35 — Müfettişler neticeî tetkikatlarını sürat'le Maliye Nezaretine arz etmek suretile temini faide edebileceğini nazarı dikkatten dûn tutmıyacaklardır.

Madde 36 — Memurinin dereceî ehliyetini takdir ile bundan Nezareti haberdar eylemek Müfettişlerin vazaifi esasiyelerinden birisini teşkil eder. Binaenaleyh memur hakkında beyan olunacak fikrin gayet vicdanî ve sureti ifadenin mutedil ve hulâsai beyanatın teftişte istihsal kılınan netayice muvafık olması şarttır.

Madde 37 — Müfettişler her bir teftiş esnasında istihraç ettikleri tenkidatı havi olarak tanzim olunan raporun bir hulâsasını yapacaklardır. Bu hulâsalar tetkikatın ikmalinde ve nihayet ay gayelerinde işbu nizamnamenin sekizinci maddesinde gösterilen evrak ile birlikte gönderilecektir.

6 — Tahkikat

Madde 38 — Müfettiş bir veya bir kaç memurun muamelâtını tahkik ettiği zaman aleyhlerinde vaki olan isnadatı kendilerine bildirecek ve bu isnadattan her birisi için kendilerini tahriren müdafaa etmelerini talep edecektir.

Madde 39 — Esnayı tahkikatta Müfettiş tarafından isticvabına lüzum görülecek memur, Maliye Nezaretine tâbi oldukları halde doğrudan doğruya davet ve isticvap edilecek, maamafih vazifelerinin haleldar olmaması esbabını da istikmal edecektir. Eğer sair Nezaretlere merbut memurinin isticvabı icap ederse bunlar âmirleri vasıtasile davet olunacaklardır.

Hizmeti Devlette bulunmayan tebaai Osmaniyenin isticvabı iktiza ettiği halde Müfettiş buntarı doğruca davet ve mümkün olmadığı takdirde hükümeti mahalliye vasıtasile celbedilebilir. Şahit tebaai ecnebiyeden ise mensup olduğu Konsoloshaneye müracaat etmek üzere Valiye beyanı keyfiyet edecektir.

Madde 40 — Müfettiş muamelâtı maliyeye müteallik hususattan dolayı bir veya bir kaç zatı isticvap edeceği zaman berveçhi âti tetbir ittihaz edecektir :

Evvelen : Her şahidi ayrı ayrı istima etmek ;

Saniyen : İsticvap edeceği zatın iptida hüviyetine mutmain olmak ;

Salisen : Hakkında tahkikat icra olunan memuru ittiham eden esbabı her şahide sureti diğerde sormak ;

Rabian : Şahitlerin ifadatını aynen zaptedip kendisine ba-delirae tahtim ettirmek ;

Hâmisen : Şahitlerin ifadelerinde mübayenet hasıl olursa hakikatın izharı için şahitleri müvacehe etmek ;

Sadisen : Evrakı tahkikiyenin bir sahifesinin ve şahitlerin ifadelerini tahtim ve sahifelere numara terkim eylemek.

Madde 41 — Müfettiş evrakı tahkikiyeyi Maliye Nezaretine takdim ettiğinde yalnız ahvali arz etmekle iktifa etmeyip bitarafane ve esbabı mucibeli bir fezleke dahi tanzim edecektir.

Madde 42 — Dairei teftişiyesi dahilindeki bir memur hakkında verilecek ihbarname imzalı olduğu yahut imzasız olup mahiyeti ciddî bir şüpheyi dai bulunduğu takdirde Müfettiş ihbarı vaki hakkında derhal tahkikat ve teftişata mübaderet edecektir. Müfettişe varit olacak bilcümle ihbarnameler muhaberata defterine kaydolunup mahrem evrak meyanında hıfzolunacaktır.

7 — Teftiş Edilen Memurlar İle Münasebat

Madde 43 — Vazifei teftişiyenin bihakkın ifası için mal-memurlarının nezdine haber vermeksizin nagihanı olarak gitmek icap eder. Binaenaleyh teftişe gidilecek mahalli evvelce işaa etmek kat'iyen memnudur.

Madde 44 — Mufettişler tahtı teftişlerinde bulunan memurine karşı gayet ciddî bir tavır ve muamelede bulunacak ve gayet ihtiyatlı ve metanetli davranacaklardır. Kendilerine kat'iyen memnu olan ahval:

Evvelen: Memurin nezdinde misafir kalmak;

Saniyen: Arzedecekleri hidematı ve vaki olabilecek tavsiyelerini kabul etmek;

Salisen: Vazifei teftişiye icabatından gayrı surette kendilerile muhaberatta bulunmak.

Madde 45 — Dairei teftişiyede bulunan memurinin suiistimalât veya ihtilâsatını saikai ihmal ile meydana çıkarmıyan veya başka bir Şekle kalp ve setreden Mufettiş ve Muavinleri azlolunacaklardır.

Madde 46 — Mufettişler geştügüzar edecekleri mahallerin senelik programını tanzim ve Maliye Nazırına takdim ettiklerinde masarifi seferiye ve yevmiyeleri için lâzım olacak mebalîğın miktarını tayin edeceklerdir.

Dairei teftişiyeleri dâhilinde bulunan malsandıklarından bu mebalîği almağâ mezun olup makbuzlarını sekizinci maddede zikrolunan cetvelde tafsilen göstereceklerdir.

6 temmuz 1325 tarihli nizamnamede sarahaten gösterilen masariften maada her ne nam ile olursa olsun avans ahz ve hıfzedilmesi kat'iyen memnudur.

Mufettişler vukubulacak harcırahlarına mahsuben tarihi

hareketlerinden en çok iki gün evvel para alabileceklerdir. Bazı esbabı mücbire dolayısıyla hareketleri teahhura uğradığı veyahut başlanılan bir devir tatil edildiği takdirde devrin hitamında ve nihayetünnihaye mah gayesinden evvel fazla mehzatının nakten malsandığına red ve iadesile mukabilinde alınacak makbuz senedinin Hazineye irsali icabeder.

Bir mah zarfında kabzolunan yevmiyelerle harcırahı mübeyyin cetvel o mah nihayetinde bittanzim ertesi ayın birinde Nezarete gönderilecektir. Alınan avanslara karşı verilen senedatın tarih ve numaraları alelmüfredat mezkûr cetvele dercolunacaktır.

Madde 47 — Heyeti Teftişye Müdürü Umumîsi Müfettişlerin icraatını müş'ir her üç ayda bir lâyiha tanzim ile Nezarete ita ve bunda sureti umumiyei cereyanını ve teftişatının hasıl ettiği netayiç ile lüzum görülecek ıslahat hakkındaki mütaleat ve mülâhazatını arzedecektir.

16 Mart 1927 Tarihli Turne Talimatnamesi

Madde 1 — Yaz turnelerine ait teftiş mıntakaları taksimatı 1925 senesinde tesbit edilen şekilde ipka edilmiş ve Müfettişlerin bu mıntakalara sureti tevziinin, kezalik o sene kabul edilen esasa ve çekilen kur'a neticesine tevfiiki takarrür etmiştir. Heyete bilâhare intisap etmesinden dolayı mıntakası muayyen bulunmayan Müfettiş ve Muavin Beylerin de bu sene yeniden kur'aları çekilmiş ve bu suretle önümüzdeki turnede her mıntakaya gidecek grup merbut cetvelde irae edilmiştir. Her Müfettişin her sene gideceği mıntaka, sıra numarası takip edilmek suretile teakup edecek ise de, bu tebdil ancak bilfiil mıntakaya azimetle meşrut olup herhangi bir sebeple bir sene mıntakasına azimet etmiyen Müfettiş grubunu değiştirecek ve ertesi sene o mıntakaya azimet eyliyecektir.

Madde 2 — Mufettişler her sene nisanın on beşinci günü behemehal buldukları yerlerden mıntakalarına hareket etmiş bulunmalıdırlar. Her mufettiş hareket günü mebde olmak üzere senede (resmî tatil günleri dahil) iki yüz gün mıntakasında bilfiil ifayi vazife etmekle mükelleftir. Bu müddet yüzer günlük iki devreye ayrılacak ve birinci devre nihayetinde Mufettişler (azimet ve avdet dahil) yirmi gün mezun addedileceklerdir. İşbu mezuniyetin istimali ihtiyarî olacaktır. Bu suretle 15 nisan tarihi turne mebdei olmak üzere, devreler arası mezuniyetini istimal edenler, teşrinisani ve etmiyenler 31 teşrinievvel tarihinde, ellerindeki iş tamamen bitmiş olmak şartile yaz turnesini ikmal etmiş sayılırlar. Mufettişler bu tarihlerden sonra iki ay mezun addedileceklerdir. Bu mezuniyet te keza-lik ihtiyarî olup istiyenler yalnız evvelce ne vakit ve ne kadarını istimal edeceklerinden Vekâleti haberdar etmek şartile tamamen veya kısmen mezuniyetlerini istimal ederler.

Mezuniyetlerini istimal etmek istemiyenler kış mesaisine ibtidar ederler. Devre arası mezuniyetini turne nihayetinde iki aya ilâveten istimal etmek caizdir.

Madde 3 — Turne nihayetinde kış mesaisi şu esaslar da-iresinde tanzim edilir :

A — Merkezde Reise muavenet eden iki Mufettiş ile en kıdemlilerden başlamak suretile sıra ile diğer iki Mufettiş Vekâletçe tayin edilecek tarihte Şehbenderhaneleri teftişe memur edileceklerdir. Yazın merkezde kalmış olmanın ve kıdem sırasının temin ettiği bu haklar birbirini iptal etmez ;

B — Her sene mebdei Vekâletçe tayin edilmek üzere bir ay müddetle bütün Mufettişler Ankarada teftişatla meşgul olacaklardır ;

C — Her sene yeni turne bidayetine kadar ikinci ve dör-

düncü ve altıncı mıntakalarda bulunan Müfettişler İstanbul'da, birinci, üçüncü ve beşinci mıntakalarda bulunanlar da İzmir'de teftişatla meşgul olacaklardır ;

D — Turne esnasındaki yirmi günlük ve turne nihayetindeki iki aylık mezuniyetini istimal etmek istemiyenler bu müddetlerin tamamı, kısmen istimal edenlere de istimal etmedikleri müddet için diledikleri yerde vazife tevdi edilecektir.

Madde 4 — Müfettiş Muavinleri Heyete intisaplarından sonraki ilk yaz turnesinin hitamına kadar bizzat teftişat ve tahkikat yapamazlar ; iştirak edecekleri ilk yaz turnesinin hitamından ehliyet imtihanlarının icrasına kadar da ancak bir Müfettiş refakatinde teftişat ve tahkikat yapabilirler. Bu takdirde yazacakları mütecevip lâyhaların memurine tebliğinden ve basit lâyhalarla fezlekelerin makamı aidine tevdiinden evvel refakatinde buldukları Müfettişler tarafından tetkik ve tasvip edilmesi lâzımdır.

Madde 5 — Müfettişler teftiş ettikleri servislere ait mütecevip lâyhaları memurini âidesine tebliğ etmedikçe bir mahalden infikâk edemezler.

Madde 6 — Müfettişler teftiş esnasında tesadüf edilecek şayani kayıt ve dikkat (karakteristik) bulduğu noktalar ve vaziyetler hakkında bir muhtıra tanzim ve Vekâlete irsal ederler. Bu muhtıralar bir teftiş rehberi vücade getirmeğe esas olacaktır.

Madde 7 — Müfettiş Beyler levayihî teftişiyeyi azamî sür'atle Vekâlete göndermeğe gayret edeceklerdir. Lâyhaların merkezce on beş gün zarfında tetkik ve intacına itina olunacaktır.

Madde 8 — Heyeti Teftişiyeye Reisine muavenet eylemek üzere daima iki Müfettiş merkezde bulunacaktır.

Madde 9 — Müfettişlerin ifayı vazife eyledikleri mahalleri bilâ mezuniyet terketmeleri sureti kat'iyede memnu olup böyle bir hareketi sabit olan müfettişler turne esnasındaki ve turne nihayetindeki mezuniyetten ve kış mesaisinden istifade edemezler. Müfettişler resmî tatil günlerini diledikleri yerlerde geçirebilirler.

Madde 10 — Teftiş programının tamamı tatbikını temin için turne esnasında zarureti kat'iyeyi sıhhiye hariç olmak üzere, hiçbir sebeple Müfettişlere mezuniyet verilemeyecektir.

Madde 11 — 1927 senei maliyesi iptidasından itibaren Hükümet merkezi Müfettişlerin de merkezi addedilecek ve ancak Ankara haricinde ifayı vazife edenler yevmiye alabileceklerdir. Ankarada çalışacak Müfettişlere memurini saire gibi alelûsul yalnız pahalılık zammı verilir.

Madde 12 — Her mıntakaya ayrılan grupta en kıdemli Müfettiş bizzat ifayı vazife etmekle beraber Sermüfettiş vazifesini de görür. Sermüfettişlerin vazife ve salâhiyetleri ve Müfettişlerin mesaisile alâkalarının derece ve mahiyeti atideki mevadda gösterilmiştir.

Madde 13 — Sermüfettişler muayyen bir mıntakai teftişiyeye dahilinde hidematı teftişiyeyi mesai programı mucibince hüsnü tevzi ve tatbik ile mükelleftirler.

Madde 14 — Mıntakalara ait mesai programı Sermüfettişler tarafından tanzim ve Vekâlete irsal olunur.

Madde 15 — Müfettişler program ve münavebeye tevfikân uhdelerine tevdi olunan vezâifin sureti itasında serbestii tamamı haiz olup her hangi bir mahalde fazla iştigali mucibi lüzum ve zaruretin takdiri de yine kendilerine aittir. Ancak tahaddüs eden lüzum ve zaruretlerden Sürmüfettişleri haberdar ederler.

Madde 16 — Müfettişler teftişat esnasında bilâtehir Vekâlete arza lüzum gördükleri hususatı ve işten men gibi mühim ahvali doğrudan doğruya Vekâlete yazacakları gibi Sermüfettişlere de bildirirler.

Madde 17 — Müfettişler mntakaları dahilinde ve teftişat esnasında vaki şifahî veya tahrirî bir ihbar üzerine herhangi bir meseleye resen vaziyet etmekte salâhiyeti mutlakayı haizdir. Müfettişler bu suretle resen deruhte etmeğe lüzum gördükleri tahkikat ve teftişattan Heyeti Teftişiyeye Riyasat ile Sermüfettişlere malûmat ita ederler.

Madde 18 — Tahkikat fezlekeleri aslile evrakı tahkikiye memurini mahalliyeye ait ise doğrudan doğruya mercii kanunîleri olan Muhakemat encümenlerine, merkezce mansup memurine müteallik ise Maliye Vekâletine tevdi olunur. Fezleke suretleri Vekâlete hitaben yazılmış tahrirata raptent Sermüfettişlere verilir.

Madde 19 — Müfettişler tarafından tanzim ve memurine tebliğ edilerek muamelesi tekemmül eden mütejavip lâyihalarla alelûmum basit lâyihalar Vekâlete hitaben yazılmış bir tahrirata raptent Sermüfettişlere tevdi olunur.

Madde 20 — Sermüfettişler gerek basit, gerek mütejavip lâyihalarda mevzuubahs edilen mesail hakkında eğer bir mütaleai zatiyeleri var ise, bunu ayrı bir tahrirat veya bir lâyihai mahsusa ile Vekâlete bildirebilirler. Mütaleaları yok ise lâyihaların merbut bulunduğu tahrirata işaret ederler.

Madde 21 — Sermüfettişlik turne esnasında bir grubun en kıdemli Müfettişine verilen bir unvan olup yalnız turne zamanına munhasırdır ve bir gûna imtiyazı mutazammın değildir.

Madde 22 — Müfettişlere ait maaş ve harcırah istihkaklarının sureti tediyesi hakkında mevcut usul bu istihkakların

vaktinde alınmamasını temin etmeği istihdaf eylediği ve Müfettişler seyahat esnasında müşkülâta düşmekten kurtaracak bir sühuletten ibaret bulunduğu cihetle bu esasın daima nazarı dikkatte bulundurulmasını musırran talep ederim. Binaenaleyh 1927 haziranından itibaren Müfettişler her aya ait maaşlarile ikamet yevmiyelerini ancak o ayın yirmi beşinden sonra ve yol masraflarile seyahat yevmiyelerini de seyahattan en çok iki gün evvel alabileceklerdir. İkamet yevmiyelerini daha evvel almak isteyenler ancak tahakkuk eden kısmını alabilirler. Müfettişler (seyahat hali müstesna) her ay gayesinde hesaplarını kesecekler ve ertesi aya bakıyei zimmet devredemeyeceklerdir.

M-dde 23 — Müfettiş Beyler her aya ait mesai ve istihkak cetvellerini en geç ertesi ayın on beşinde behemehal postaya tevdi etmiş bulunmalıdırlar.

22 Şubat 1928 Tarihli Müzeyyel Talimatname:

Yaz turnesinden evvel zuhur eden tahkikat mesaili, turne bidayetinde tesbit edilen teftiş programına ithal ve taallük ettiği mıntakada bulunan Müfettiş Beyefendilere tevdi edilmekle beraber turne esnasında tahaddüs eden mühim ve müstacel tahkikat mevaddının, istilzam ettiği süratle tetkikine ekseriya imkân bulunmaması ve kışın muhtelif mıntakalarda hâdis olan müstacel mesailin tahkikatının da mühmel kalması hasebile, bu kabilden fevkalâde vaziyetlere karşı tedbir ittihazına lüzum hasıl olmuş ve «yedinci mıntaka» namile yeni bir mıntaka tesis edilerek bahsedilen fevkalâde tahkikat hususatının bu mıntakaya tefrik edilecek Müfettiş Beyefendilere tevdi ve bu hususta 16 mart 1927 tarihli ve 3 numaralı turne talimatnamesine mevaddı atiyenin tezyili tensip edilmiştir.

A) 1928 Yaz turnesinden itibaren, teftiş menatıkına «yedinci mıntaka» namile yeni bir mıntaka ilâve edilmiştir. Altıncı mıntakada bilfiil ifayi vazife etmiş olan Müfettiş Beyler, yaz turnesi bidayetinde bu mıntakaya geçeceklerdir.

Yedinci mıntaka müfettişleri, yaz turnesinin bidayetinden kış turnesinin hitamına kadar muhtelif mıntakada zuhur edebilecek müstacel ve mıntakası Müfettişine tevdi müşkül tahkikat mesailile iştigal edeceklerdir. İş tevdiinde, lüzumu zarurî görülmedikçe kıdem sırasına ittiba olunacaktır.

B) İki yüz gün devam eden yaz turnesinin hitamını müteakip, yedinci mıntaka Müfettişlerinin de kış mesaisini, İstanbul'da ifa etmeleri imkânı görüldüğü ve müstacelen tetkik ve tahkiki icap edecek mesail zuhur etmediği takdirde mumailayhim de, İstanbul'da ifayi vazife edebileceklerdir. Bu müsaade imkân husulile mukayyet olduğu cihetle, bir hak olarak talep edilemez.

Mezkûr talimatnamede muayyen mezuniyetlerden istifade hakkı ve Ankara'da bir ay ikamet mükellefiyeti bakidir.

26 Haziran 1930 Tarihli Talimat:

16 mart 1927, 22 şubat 1928 turne talimatlarına aşağıdaki maddelerin tezyili tensip edilmiştir.

1 — Tahkikat mıntakasında bulunanlar, diğer Müfettişlerin haiz olduğu mezuniyet haklarından müstefit ve Ankara mükellefiyetine tâbi olmaksızın 365 gün tahkik veya teftiş ile iştigal ederler. Bu müddeti bitirenler sekizinci mıntakaya geçerek bir sene İstanbul'da kalacaklardır. Maamafih sekizinci mıntakada bulunan müfettişlere, Riyasetçe lüzum görülürse, İstanbul haricindeki mahallerde de teftiş veya tahkik vazifesi verilebilir. Tahkikat mıntakasındaki Müfettişlerin İstanbul'da

veya zati sebepler dolayısıyla İstanbul'dan başka bir yerde geçirecekleri günler bir senelik sekizinci mıntaka müddetinden tenzil edilir.

2 — Reise muavenet için turneye iştirak etmiyecek olan Müfettişler turne bidayetinden on beş gün evvel Ankara'ya gelecekler ve Ankara'da tam bir sene on beş gün kalacaklardır. Hasbelicap bu müddetten fazla kalırsa, fazlası Riyasetçe münasip görülecek bir tarzda telâfi edilir.

3 — 16 mart 1927 tarihli ve 2 numaralı talimatnamenin üçüncü maddesinin A fıkrasına tevfikan Konsoloshanelerin malî muamalâtını teftişe memur edilecek müfettişlerin teftişte bulunacakları müddet, seyahat günleri dahil olmak üzere merkezde kalmış olanlar için yetmiş beş ve kıdem sırasından gidenler için kırk beş gündür. Fazla kalanlar, mezuniyet haklarından mahsup edilmek şartile, fazlası için mezun sayılırlar ve yevmive alamazlar. Şukadar ki geç kalması esbabı Riyasetçe muhik ve makul görülmiyen Müfettişler geçirdikleri fazla günlerin beherine mukabil Ankara'da yirmi gün kalacaklardır.

4 — Riyasetin emrini ifa etmiyen Müfettişler, haklarında inzıbatî ve kanunî mücazat tatbik edilmekle beraber, hareketlerinin mahiyetine ve derecesine göre muvakkat veya daimî surette Konsoloshane teftişine gitmek hakkından mahrum edilirler.

5 — Riyasete muavenetten başka idarî bir vazifede bulunmak hasebile turneye iştirak etmiyen Müfettişlerin bu vazifelerde buldukları müddetler zarfında gelen Konsoloshane teftişi nöbetleri sakıt olur.

6 — Avrupadaki stajlarından dönen Müfettişler, avdetlerinden itibaren üç sene geçmedikçe Konsoloshane teftişine

gidemezler. Üç sene bitmeden sırası gelenler bu müddetin hitamından sonra gidecek ilk grup arasında nöbetlerini ifa ederler.

7 — Vazifeten İstanbulda kalmak ve Konsolosluk teftişine gitmek suretile veya zati sebeplerden dolayı herhangi bir suretle turneye kısmen iştirak edemiyenler iki yüz günü dolduruncuya kadar gezeceklerdir. Ertesi turne bidayetine kadar gezdikleri halde iki yüz günü yine dolduramayanlar eksik kalan müddeti bitirinceye kadar yeni turnelerine devam ederler.

Şukadar ki bunlardan 15 kânunuevvele kadar 125 gün veya daha fazla gezmiş olanlar bu tarihte ve 15 kânunuevvele kadar gezdikleri müddet 125 gün tutmıyanlar da 125 günü doldurdukları zaman geriye kalan turne borçlarını ertesi sene tamamen ödemek üzere, Riyasetin müsaadesini aldıktan sonra avdet edebilirler. Bu gibiler yeni turne bidayetinden bir ay evvel teftişe çıkmaya ve yeni turne müddetile geçen turnenin kesişini tamamlayıncaya kadar gezmeğe mecburdurlar. Ancak geçen turneden borcu otuz gün veya daha az olanlar eksik kalan müddetin telâfisini kısmen veya tamamen yeni turnenin sonuna bırakabilirler.

8 — Bir aylık Ankara nöbeti, Riyasetçe görülecek zaruret üzerine temdit edilebilir. Bu temdit bütün Müfettişlere şamil olduğu takdirde gelecek senelerin nöbetine tesir etmez. Yalnız bir kısım Müfettişler bir aydan veya umumî şekilde temdit edilen müddetten fazla kalacak olurlarsa fazla kaldıkları müddet gelecek senelerde telâfi edilir.

9 — Ankara nöbeti, Ankara'ya yakın yerde bulunan Müfettişler tercih edilmek üzere, yaz turnesi zarfında da ifa ettirilir.

Ankara nöbetine mukabil başka yerde vazife isteyenler arasında evvelce bu suretle vazife almamış olanlar tercih edilir.

10 — Teftiş Heyetine lâakal ve bilfiil on beş sene çalışmış olan Müfettişler turneden istisna edilerek Riyasetçe münasip görülecek şekilde kendilerine vazife verilir. Ancak bunlar, Riyasetçe görülecek lüzum üzerine, mıntakalar nazarı itibara alınmaksızın, tahkikat veya teftiş için buldukları mahaller haricinde herhangi bir yere gönderilebileceklerdir.

11 — Müfettişler başladıkları tahkik ve teftiş işlerini intaç etmeden ve fezleke veya lâyihaları taallük ettiği yerlere vermeden evvel başka bir mahalle gidemeyeceklerdir.

Ancak başlanan tahkikatın yerinde intaç ve fezlekenin orada yazılması mümkün olmayacaksa esbabı bildirilerek Riyasetin müsaadesini almak şartile buldukları yerden ayrılabilirler. Bunun hilâfına hareket edecek olan Müfettişler gidip gelme seyahat masrafları kendilerine ait olmak ve kalacakları müddet zarfında yevmiye almamak şartile tekrar oraya gönderilecektir.

Tahkikat fezlekelerinin veya bu mahiyetteki raporların taallük ettiği yerlere tevdi olunduğu behemehal ayrı bir tezkere ile Riyasete bildirilecektir.

Bir Müfettişin yapmakta olduğu tahkikat, mıntakası haricinde bir yere gidilmesini icap ettirdiği takdirde Riyaseti haberdar ederek oraya gitmeğe ve tahkikatı bizzat intaç etmeğe mecburdur.

Sabit Mıntaka Talimatnamesi:

1 — Türkiye, malî teftiş noktasından 10 mıntakaya ayrılmış ve mıntaka merkez ve hudutları merbut cetvelde gösterilmiştir. Sabit mıntakalarda ikamet müddeti iki senedir. Mıntaka

tevziatının icrasından sonra bir mıntakaya memur edilenlerin iki seneden eksik kaldıkları müddet nazarı itibara alınmıyarak iki senede bir icra edilecek umumî mıntaka tebeddülü sırasında bunların da mıntakaları değiştirilir.

Müfettiş Muavinleri için, stajdan azamî istifadelerini temin edecek hususî bir program tatbik edileceğinden bunlar sabit mıntakalarda iki sene ikamet mükellefiyetine tâbi değildirler. Müfettiş Muavinlerinin muvakkaten buldukları mıntakaların merkezi kendilerinin de merkezi addolunur.

Lüzumu kadar Müfettiş sabit mıntakalara tevzi edilmiyerek Vekâletçe tensip edilecek teftişat, tahkikat ve tahkikat ile işti-gal ettirmek üzere Vekâlet emrine amade bulundurulur.

Vekâlet emrine tefrik edilen Müfettişlerle Riyaset refaka-tinde..i Müfettişler birer sene müddetle bu vazifelerde istihdam olunurlar. Ayni vazifelere tekrar memur edilmeleri caizdir.

Müfettişler mıntaka merkezlerinde ve Ankara'da bulunduk-ları müddetçe yevmiye alamıyacaklardır.

2 — Mıntaka tertibi haricinde kalan mahaller, lüzum hasıl oldukça sabit mıntakalarda ve Vekâlet emrinde bulunanlardan tefrik edilecek Müfettişlerden müteşekkil gruplar marifetile teftiş ettirilecektir.

3 — Müfettişlerin mıntakalara tevzii Riyasetin teklifi üye-ne Vekâletin tasvibile icra olunur.

4 — Mıntakalara ayrılan müfettişler, mayısın birinci günü mıntaka merkezlerine hareket edeceklerdir. Mıntaka merkezine muvasalatı müteakıp mıntakada bulunan Müfettişlerin en kıdem-lisi, mıntaka arkadaşlarıyla billişiare ilk iş olarak birinci altı aylık teftiş programını tanzim etmek ve Vekâlete göndermekle mükelleftir.

Programda her mıntakanın şeratiti iklimiyesine göre mın-

taka merkez ve haricinde yapılacak teftişlerin mebdei, teftiş edilecek mahallerin isimleriyle teftiş sıraları ve hangi Müfettiş tarafından takriben hangi tarihlerde teftiş edileceği, her mahalde teftiş olunacak servislerle oraya ait tahkikat evrakı gösterilmek lâzımdır. İkinci altı aylık program mıntakaya muvasalat tarihinden itibaren beşinci ay içinde ve ikinci senenin programı da bir senelik olarak on birinci ay zarfında tanzim ve Vekâlete irsal olunacaktır.

Teftiş programları Vekâletin tasvibi üzerine mevki tatbika vazolunur. Programın tasdikinden sonra tatilini icap ettiren ahval ve esbap zuhur ettiği takdirde vaziyetin Vekâlete bildirilmesi iktiza eder.

5 — Müfettişler mıntaka merkezlerinde kendilerine verilen istidaname ve ihbarnameleri kıdemli Müfettişe verirler. Kıdemli Müfettişler işin icabına göre ya bizzat tetkik veyahut arkadaşlarına tevdi ederler. Derhal işe vaziyet olunarak tetkik ve tahkik edilmesi icap eden mühim ve müstacel hususatta Müfettişler resen işe başlayarak keyfiyetten kıdemli Müfettişe de malûmat verirler.

Mıntaka merkezi haricinde teftişte bulunduğu sırada vaki şikâyet ve ihbarlar üzerine iktiza eden tetkikat ve tahkikat Müfettiş tarafından resen ifa olunur. İhbar edilen maddelerden mühim olanlarının Vekâlete bildirilmesi lâzımdır.

6 — 1326 tarihli talimatın 6 ncı maddesi mucibince kıdemli Müfettişlerle mıntaka Müfettişleri, mıntakalarına ait malî muamelâtın hüsnü cereyanından mes'uldürler. Müfettişler, mıntakaları dahilinde ahkâmı kanuniyenin hakkile tatbikını takip etmek ve maliye memurlarının ahval ve harekâtını mütemadî bir murakabe altında bulundurmakla mükelleftirler.

7 — Bir Müfettişe tevdi olunacak tahkikat evrakı her şey-

den evvel müruruzaman noktasından tetkike tâbi tutularak evrakın taallûk ettiği mahalle gidilinceye kadar müruru zaman vukuu ihtimali bulunduğu takdirde kanunen müruru zamanı katedecek tedabire tevessül olunacaktır.

8 — Memurlara tebliğ edilen teftiş lâyhalarının takibile bunlara tebliğat ve muayyen müddet zarfında cevap verilmesinin temini de Müfettişlerin vazifeleri cümlesindedir.

Muamelesi tekemmül eden teftiş lâyhaları ile tahkik raporları doğrudan doğruya Vekâlete gönderilir. Fezlekeler Memurin Muhakemat Kanununun tayin ettiği mercilere tevdi olunur. Asılları Kaza ve Vilâyet İdare Heyellerine mevdu fezlekelerin suretleri Vekâlete irsal edilir

9 — Her Müfettiş tarafından altı ayda bir Vekâlete hitaben umumî bir rapor tanzim edilerek mıntakanın kıdemli Müfettişine tevdi edilir. Kıdemli Müfettiş, kendi teftişat ve tetkikatından elde edilen netayici de ilâve ederek mıntakanın altı aylık umumî raporunu vücade getirir ve Müfettişlerin raporlarıyla birlikte Vekâlete gönderir.

Altı aylık raporda :

- 1 — Teftiş edilen her mahallin varidat ve masarifine nazaran umumî vaziyeti maliyesi, maaş ve muhassasatı zatiye tediyatı, tahsilât derecesi ve vergi tahakkukatı hakkında malûmat,
- 2 — Teftiş esnasında görülen mühim hatalar ve teftiş neticesinde meydana çıkarılan müsbet Hazine hukuku,
- 3 — Mevzuatta ıslaha muhtaç görülen noktalar,
- 4 — İcra edilen tahkikatın mevzuu ve neticeleri,
- 5 — Memurların meslekî vukufu ve ahlâk ve seciyeleri hakkında icra edilen tetkikat netayici,
- 6 — Teftiş edilen mahallin hususiyetine ait tetkikat ve intibalar,

7 — Mıntakanın umumî ve malî vaziyeti hakkında sarîh ve maddeye müstenit malûmat,

Dercolummak lâzımdır.

10 — Müfettiş muavinleri, Heyete intisaplarından itibaren bir sene zarfında staj devresinde addolunurlar. Bu müddet zarfında en az üç kaza ve üç vilâyet teftişi görmeleri şarttır. Bu, mümkün olamadığı takdirde stajları üç kaza ve üç vilâyet teftişi görünciye kadar uzar. Muavinler bu devre zarfında resen lâyiha tanzim ve tebliğ edemezler. Bu devre bittikten sonra Gümrük, İnhisarlar ve tapu gibi malî müessese ve daireleri teftiş etmekte olan Müfettişlerin refakatine verilirler.

Müfettiş Muavinleri bu ikinci devre zarfında da lâyiha müsveddelerini refakatlerinde buldukları Müfettişlere istişarî mahiyette olmak üzere göstereceklerdir.

Kıdemli Müfettişler, refakatlerine verilen Müfettiş Muavinlerine her servisin teftişini göstererek stajlarını azamî derecede istifadeli bir şekilde ikmal etmeleri esbabın temin ile mükelleftirler.

11 — Müfettişler, teftişlerine tâbi memurlar ile olan münasebetlerinde (326) tarihli talimatın (44) üncü maddesinde sayılan memnuiyetlere riayet etmekle beraber, malmemurlarını evlerinde ziyaret etmekten, kendilerile hususî temaslarda bulunmaktan elhasıl aralarında hukuk tesisine hâdim her türlü hareketten içtinap edeceklerdir.

12 — Müfettişler, başladıkları teftiş ve tahkik işlerini bitirmeden ve teftiş lâyihaları ile fezleke veya tahkikat raporlarını taallûk ettiği mahallere tebliğ ve tevdi etmeden buldukları mahallerden ayrılamazlar. Yalnız tahkikat icabı olarak işin o mahalde intacına ve fezleke tanzimine imkân görülemez ise keyfiyeti Riyasete bildirmek şartile infikâk caizdir.

13 — Konsolosluk teftişatı Riyaset refakatine ayrılarak bir sene Ankarada kalan Mufettişlerle kıdem sırası itibarile her sene adedi Vekâletçe tayin edilecek olanlara tevdi olunur. Riyaset refakatinde bulunmanın ve kıdem sırasının temin edeceği bu haklar birbirini iptal etmez. Riyaset refakatinde bulunanlar diğerlerine tercihan gönderilir.

14 — Harcırahlar, harcırah kanununun (31) inci maddesinin birinci fıkrasındaki sarahat dairesinde alınır.

Ayın hitamından evvel mıntaka merkezlerine avdet eden Mufettişler — bulunduğu takdirde — o aya ait fazlai mehzatlarını derhel malsandıklarına yatırmakla mükelleftirler. Ayın son günlerinin seyahate tesadüf ettiği ahval müstesna olmak üzere Mufettişler; hiçbir sebep ve suretle ertesi aya zimmet bakıyesi devredemezler.

Her aya ait mesai ve istihkak cetvelleri, ertesi ayın beşinci gününe kadar postaya tevdi edilmek lâzımdır.

15 — Mufettişler, teftiş sırasında tesadüf olunan ve şayanı nazar bir hususiyet arzeden yolsuzluklar ve suiistimallerden Vekâlete ayrıca malûmat vereceklerdir. Bu malûmat tetkik ve teftiş usulü hakkında yapılacak rehberine dercolunacaktır.

16 — 16 mart 1927, 22 şubat 1928 ve 26 haziran 1930 tarihli turna talimatları ahkâmı mülğadır. 5/5/1932

(Talimatnameye Merbut Cetvel)

Sabit Teftiş mıntakaları

- 1 — Ankara : Kayseri, Kırşehir, Çankırı, Kastamonu, Yozgat, Çorum, Eskişehir.
- 2 — İstanbul : Kırklareli, Edirne Tekirdağ, Çanakkale.
- 3 — Bursa : İzmit, Bolu, Bilecik, Kütahya, Balıkesir.

- 4 — İzmir : Manisa, Aydın, Muğla.
5 — Antalya : Denizli, Isparta, Burdur.
6 — Konya : Niğde, Aksaray, Afyonkarahisar.
7 — Adana : İçel, Mersin, Cebelibereket, Maraş, Gaziantep, Malatya.
8 — Samsun, Sınop, Zonguldak, Amasya, Tokat, Sivas.
9 — Trabzon : Ordu, Giresun, Şebinkarahisar, Gümüşane, Rize.
10 — Diyarbakir : Urfa, Mardin, Elâziz.

Mıntaka tertibi haricinde kalan mahaller :

Hakkâri, Van, Muş, Siirt, Beyazıt, Kars, Artvin, Erzurum, Erzincan.

Her mintakaya memur edilecek Müfettişlerin adedi :

Ankara	: 2
İstanbul	: 5
Bursa	: 3
İzmir	: 3
Antalya	: 2
Konya	: 3
Adana	: 3
Samsun	: 2
Trabzon	: 3
Diyarbakir	: 4
Merkezde	: 6
Reis Muavini	: 2

ÜÇÜNCÜ KISIM

Teftiş Heyetine İntisap Eden Müfettişler

Maliye Teftiş Heyeti ailesine intisap eden Müfettişler, tayin tarihleri itibarile, (Mutlakıyet devri), (Meşrutiyet devri), (Millî hükûmet ve Cümhuriyet devri) olmak üzere devre devre tesbit edilmiştir.

(Mutlakıyet devri) nde Teftiş Heyeti bir çok değişiklikler geçirmiş ve bir çok isim müşabehetleri görülmüş olduğundan bu devredeki Müfettiş isimlerinin tesbitinde müşkilâta uğranılmıştır. Herhangi bir yanlışlığa mahal bırakılmamak maksadile bu devre Müfettişlerinin isimleri, Teftiş Heyetinin geçirdiği her safha müstakillen ele alınmak suretile bir tertibe konulmak istenilmiştir.

Mutlakıyet devri :

1 — 28 ağustos 1295 (1879) tarihli nizamnameye müsteniden alınan Müfettişler: (İntisap tarihleri, buldukları sınıflar sırası itibarile)

Sınıfı	İsmi	İntisap tarihi
Sermüfettiş	Tahir	2 eylül 1295 (1879)
»	Ali	»
»	Hakkı	»
»	Nazif	»
»	Hakkı	»
»	Ali Rıza	4 kânunuevvel 1295 (1879)
»	Hakkı	30 kânunuevvel 1295 (1879)

Sınıfı	İsmi	İntisap tarihi
Sınıfı evvel	Necip	2 eylül 1295 (1879)
»	Jiron	»
»	Halil Eyüp	»
»	Nazif	»
»	Abdülkadir Halis	»
»	Şeref	»
»	Rahmi	»
»	Harri Sumer	22 mart 1296 (1880)
»	Abdullah Hamdi	24 nisan 1296 (1880)
Sınıfı sani	Nuri	2 eylül 1295 (1879)
»	Mustafa Nesimi	»
»	Nuri	»
»	Necip	»
»	Halil Hilmi	»
»	Ferit	»
»	Abdullah	»
»	Nehrî	Teşrinisani 1295 (1879)
»	Vızantal	4 kânunuevvel 1295 (1879)
Sınıfı salis	Hakkı	2 eylül 1295 (1879)
»	Nazaret	»
»	Reşit	»
»	Riza	»
»	Mıgırdıç	»
»	Artin Zeki	»
»	Sabit	»
»	Ali Riza	»
»	Mahmut	»
»	Salamon	1 teşrinievvvel 1295 (1879)
»	Hüseyin Hüsnü	10 teşrinisani 1205 (1879)

Sınıfı	İsmi	İntisap tarihi
Sınıfı salis	Asaf	25 mayıs 1296 (1880)
»	Nuri	»
»	İsmail	22 haziran 1296 (1880)
»	İstoraki	2 eylül 1295 (1879)
Muavin	Ahmet Namık	»
»	Şakir	»
»	Ferid	»
»	Nafiz	»
»	İstapan	»
»	Reşit	»
»	İsmail hakkı	»
»	Baha	15 eylül 1295 (1879)
»	Aziz	1 teşrinisani 1495 (1879)
»	Rauf	»
»	Ali Rıza	»
»	Selim Tavail	6 teşrinisani 1295 (1879)
»	Yusuf Şami	»
»	Mustafa	»
»	Hasan Remzi	15 teşrinisani 1295 (1879)
»	Mecit	20 teşrinisani 1295 (1879)
»	Ali Azmi	»
»	Mehmet Fuat	10 mart 1296 (1880)
»	Süleyman Niyazi	2 temmuz 1296 (1880)
»	Şemseddin	20 temmuz 1296 (1880)
»	Mustafa	»

2 — 1 eylül 1300 (1884) tarihinde Teftiş Heyetinin yeniden tensikı üzerine alınan Müfettişler : (İntisap tarihleri, buldukları daireler sırası ile)

Sınıfı	İsmi	İntisap tarihi
Müfettiş	Mustafa Nailî	12 eylül 1295 (1879)
»	Rumî (Paşa)	»
»	Mehmet	»
»	Şakir	»
»	Azmi	»
»	Enverî	»
»	Tahsin	»
»	Rumî	»
»	Yusuf Ziya	»
»	Tevfik	»
»	Necip	»
»	İbrahim Hulûsi	»
»	Emin	»
»	Ragıp	31 teşrinievvel 1300 (884)
»	Şeref	»
»	Zihni	3 mart 1301 (1885)
»	Nuri	28 temmuz 1301 (1885)
»	Yakup	6 ağustos 1301 (1885)
»	Nihat	30 teşrinievvel 1301 (1885)
»	Mustafa	1 mart 1302 (1886)
Muavin	İsmail Raif	5 teşrinisani 1300 (1884)
»	Ali Rıza	»
»	Ahmet Cabir	»
»	Ahmet Nuri	»
»	İbrahim Ethem	»
»	Şükrü	»
»	Ragıp	»
»	Bahaettin	»
»	Ahmet Fethi	»
»	Kâşif	»

Sınıfı	İsmi	İntisap tarihi
Muavi	Sadrettin	5 teşrinisani 1300 (1884)
»	Rifat	»
»	Makbul	»
»	Mustafa Reşit	»
»	Hasan Tahsin	7 ağustos 1301 (1885)
»	Halit	13 ağustos 1301 (1885)
»	Nuri	1 mart 1302 (1886)
»	Muhittin	23 mart 1302 (1886)

3 — 1303 (1888) te Teftiş Heyeti kadro ve mıntakalarında yapılan değişikliklerden sonra tayin edilen Maliye Müfettişleri: (Daire « mıntaka » ve intisap tarihleri sırası ile)

Sınıfı	İsmi	İntisap tarihi
Müfettişievvel	Tevfik	22 mayıs 1302 (1888)
»	Mustafa	»
»	Mithat	»
»	Zihni	27 mayıs 1302 (1888)
»	Mehmet	13 haziran 1302 (1888)
»	Ragıp	28 haziran 1302 (1888)
»	Nuri	12 temmuz 1302 (1888)
»	Enverî	»
»	Nüzhet	8 teşrinisani 1302 (1888)
»	Mecdettin	3 mart 1303 (1889)
Müfettiş	Hıfzı	31 mart 1303 (1889)
»	Necip	15 nisan 1303 (1889)
»	Murşit	6 mayıs 1303 (1889)
»	Azmi	2 temmuz 1303 (1889)
»	Kâmil	23 kânunuevvel 1303 (1889)
»	Yakup	24 kânunusani 1303 (1890)

Sınıfı	İsmi	İntisap tarihi
Müfettiş	Süleyman Sudi	16 mart 1304 (1890)
»	Hüsnü	19 haziran 1304 (1890)
»	Kadri	11 şubat 1306 (1892)
Müfettişisani	Muhittin	22 mayıs 1302 (1888)
»	Rıza	»
»	Cabir	28 haziran 1302 (1888)
»	İsmail	12 temmuz 1302 (1888)
»	Ragıp	»
»	Nuri	»
»	Kâşif	»
»	Makbul	»
»	Baha	»
»	Sadreddin	»
»	Mehmet Rifat	19 nisan 1303 (1889)
»	Emin	23 eylül 1303 (1889)
»	İbrahim Ragıp	1 teşrinisani 1303 (1889)
»	Mehmet Zühdü	1 mart 1304 (1890)

4 — Müfettişi saniliklerin lâğvından sonra müteferrik surette tayin edilen müfettişler: (Tayin sıraları ile ve Vilâyatı Selâse Maliye Müfettişleri de dahil olmak üzere)

İsmi	İntisap tarihi
Rifat	26 mayıs 1312 (1889)
Reşit	»
Vasfi	»
Ali Emirî	»
Safyeddin	3 şubat 1313 (1897)
Kuddusi	1 mayıs 1315 (1899)
Mehmet Fazıl	13 mayıs 1315 (1899)

İsmi	İstisap tarihi
Celâl	16 mayıs 1315 (1899)
Lebip	1 teşrinisani 1315 (1899)
İsmail Raif	4 kânunuevvel 1315 (1899)
Ferid	2 haziran 1316 (1900)
Hasan Tahsin	21 kânunuevvel 1316 (1900)
Ziya	1 nisan 1318 (1902)
Rami	16 haziran 1318 (1902)
İbrahim Hakkı	2 temmuz 1318 (1902)
İsmail Nesip	32 teşrnievvel 1318 (1902)
Cemal	28 kânunuevvel 1319 (1903)
Faik Nüzhet	12 kânunusani 1321 (1905)
Raşid	2 şubat 1321 (1905)
Oskan	8 şubat 1321 (1905)
Mazhar	17 mayıs 1323 (1907)

Meşrutiyet Devri:

6 temmuz 1325 (1909) tarihli nizamnameye müsteniden alınan Maliye Müfettişleri, Teftiş Heyeti sicil kayıtlarına nazaran kıdem sırasına göre aşağıda tesbit edilmiştir:

Maliye Müfettiş Muavini olup ta Müfettişlik ehliyet imtihanında muvaffak olamadıklarından dolayı idareye nakledilenlerin, ve Heyeti terkedenlerin Teftiş Heyetine kat'i olarak intisap eylememiş olduklarından, isimleri gösterilmemiştir.

İsmi	İntisap tarihi
Faik Nüzhet	1 eylül 1325 (1909) [1]
Oskan	» »
Raşit	» »
Cemal	» »

[1] Rumeli Vilâyatı Selâsesi Hazine ve Komisyon Maliye Müfettişliklerinden naklen.

İsmi	İntisap tarihi
İbrahim	15 eylül 1325 (1909)
Horan Camcıyan	3 eylül 1325 (1909)
Sait	»
İskender	»
Adil	15 eylül 1325 (1909)
Kâzım Ziya	29 kânunuevvel 1324 (1908) [2]
Ahmet Muvaffak	»
Muhtar	»
Aram	»
Ziya Matlâuddin	»
Şerif	»
Ferid Asseo	»
Remzi	»
Nazım Ragıp	»
İsmail	»
Ziya Akif	»
Mahmut Nedim	1 teşrinievvel 1325 (1909)
Turhan	»
İhsan Rifat	»
Nerses	»
Nikolaidis	»
Corci	»
Ahmet Emin	»
Salâhaddin Fevzi	»
Arif Hikmet	»
Salâhaddin Hüsnü	20 teşrinievvel 1326 (1910)

[2] 6 temmuz 1325 (1909) tarihli nizamnamenin mer'iyete konulmasından evvel, Maliye Müfettiş Muavin unvanile Heyete alınıp ve 1325 (1909) kânunusaniinde Fransa'dan avdetlerinde dördöncü sınıf Müfettişliğe tayin olunanlar.

İsmi	İntisap tarihi
Zeki Hayon	20 teşrini evvel 1326 (1910)
Nusret Mithat	»
Ali Rıza	17 tsşrinisani 1326 (1910)
İrfan Rıza	20 teşrinievvel 1326 (1910)
Keork Hovyan	»
Şükrü	1 teşrinisani 1327 (1911)
Namık Zek	27 teşrinievvel 1327 (1911)
Cemil Kâşif	1 teşrinisani 1327 (1911)
Fuat	»
Nurettin	27 teşrinievvel 1327 (1911)
Rüştü	9 teşrinsani 1334 (1918)

Meşrutiyetten Sonra Heyete İntisap Edenlerden Halen Berhayat Olmıyanlar:

Cemal	Turhan
İbrahim	Zeki Hayon
Sait	İrfan Rıza
Adil	Cemil Kâşif
Kâzım Ziya	Cüneyd
Aram	Salih
Şerif	

Milli Hükümet ve Cümhuriyet Devri:

Milli Hükümet ve Cümhuriyet devrinde, eski Teftiş Heyetinden naklen alınan Müfettişlerle bu devrede yeniden Heyete intisap edenler: (Bu günkü kadroya dahil olanlar hariç)

İsmi	İntisap tarihi
İbrahim	Eski Teftiş Heyetinden
Remzi	»
Nazım Ragıp	»
İsmail	»

İsmi	İntisap tarihi
Ziya Akif	Eski Teftiş Heyetinden
Mahmut Nedim	»
İhsan Rifat	»
Salâhattin Hüsnü	»
Ali Rıza	»
Şükrü	»
Nurettin	»
Ziya Matlâuddin	»
Arif Hikmet	18 ağustos 1336 (1920)
Fehmi	7 teşrinievvel 1336 (1920)
Zeynelâbidin	10 nisan 1337 (1921)
Cüneyt	7 eylül 1338 (1921)
Seyfeddin	19 teşrinisani 1338 (1922)
Muammer	7 eylül 1338 (1922)
Kâzım	7 kânunusani 1339 (1923)
Ahmet Subhi	»
Salih	20 teşrinievvel 1339 (1923)
Emin Sait	11 nisan 1339 (1923)
Cezmi	»
Fuat	11 nisan 1339 (1923)
Feyzi	»
Said	19 teşrinievvel 1339 (1923)
Hüsnü	20 teşrinievvel 1339 (1923)
Numan	»
Abdülkadir	18 teşrinievvel 1339 (1923)
Mahmud Nedim	24 eylül 1340 (1924)
Midhat	»
Halid Nazmi	17 teşrinisani 1341 (1925)
Mahmud Nedim	»
Nihat Rıza	»

Aynı devirde teftiş heyetine intisap edip Teşkilât
kanununun tatbikinden sonra ayrılanlar

İsimleri	İntisap tarihleri
Esat Tekeli	11 nisan 1923
Cemal Yeşil	20 teşrinievvel 1923
Hulûsi Aykent	24 eylül 1924
İsmail Hakkı Ülkmen	17 teşrinievvel 1925
Cemil Batır	17 » »
Şevket Adalan	14 nisan 1926
Celâl Siren	25 Terinievvel 1926
Hadi Hüsman	25 » »
Hakkı Beşe	25 » »
Lûtfi Aral	25 » »
Nihat Üçüncü	12 ağustos 1929
Tevfik Koral	12 » »
Gıyas Akdeniz	27 mart 1930

Maliye Müfettişliğinden idarî işlere ve mali
müesseselere geçenler (intisap tarihleri
sirasile)

İsmi	Bu günkü vazifesi
Faik Nüzhet	Eski maliye nazırı
Raşit	» » »
A. Muvaffak	Anadolu ajansı umum müdürü
Muhtar	Şeker Türk anonim şirketi müşaviri
Ziya Matlaüddin	Hariciye matbuat şefi
Remzi	Sivas meb'usu
Ziya Akif	Divanı Muhasebat azası
Mahmut Nedim	Merkez bankası meclisi idare azası
İhsan Rifat	Borsa ve Osmanlı bankası komiseri
Ahmet Emin	İş dairesi baş müfettişi

İsmi	Bu günkü vazifesi
Salâhaddin Çam	İş bankası umum müdürü
Nusret Meray	Ziraat bankası umum müdürü
Ali Rıza Reymen	Düynu Umumiye komiseri
Şükrü Ataman	Muş meb'usu
Namık Zeki Aral	Merkez bankası malî müşaviri
Fuat	Nafia Vekâleti idarî müşaviri
Nurettin	Eti bank meclisi idare azası
Zeynelabidin	Divanı Muhasebat ikinci daire reisi
Seyfettin	Divanı Muhasebat reisi
Muammer Kocabaş	Gümrük ve İnhisarlar V. Te. H. eski reisi
Kâzım Görkay	Vergiler temyiz komisyonu reisi
Suphi Temel	Ziraat Bankası İstanbul murakıbı
Cezmi Erçin	Ticaret Vekili
Esat Tekeli	Maliye Vekâleti tetkik heyeti reisi
Fuat Erciyeş	Darphane ve Damga Matbaası müdürü
Feyzi Alada	İnhisarlar baş murakıbı
Cemal Yeşil	Maliye Vekâleti müsteşarı
Sait Erda	Merkez bankası umum müdür muavini
Hüsnü Yümel	Maliye Vekâleti Müsteşar muavini
Hulusi Aykent	Bütçe ve malî kontrol umum müdürü
Mahmut Nedim Ersun	Merkez bankası İstanbul şubesi müdürü
Mithat Dülge	Ziraat Bankası Umum müdür muavini
Halit Nazmi Keşmir	İktisat Vekâleti müsteşarı
İsmail Hakkı Ülkmen	Varidat umum müdürü
Mahmut Gündüzalp	Gümrükler umum müdürü
Cemil Batır	Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti Teftiş heyeti reisi
Şevket Galip Adalan	İstanbul Defterdarı
Celâl Sait Siren	Nakit İşleri umum müdürü
Hakkı Beşe	Ticaret Vekâleti teftiş heyeti reisi
Hadi Hüsman	Bütçe ve malî kontrol U. müdür Mu.
Nihat Âlî Üçüncü	Varidat umum müdür muavini
Tevfik Koral	Tahsilât müdürü
Gıyas Akdeniz	Merkez daireleri muhasebe müdürü

Fahrî maliye müfettişleri:

17 teşrinievvel 1330 (1914) tarihli nizamnamenin 14 üncü maddesi mucibince Millî Hükûmet zamanında kendilerine Fahrî maliye Müfettişliği unvanı verilen eski maliye müfettişleri: (Tevcih tarihleri sırasile).

İsmi	Tevcih tarihi
Remzi	13 nisan 1340 (1924)
Seyfeddin	1 temmuz 1340 (1924)
İhsan Rifat	13 mayıs 1341 (1925)
Ziya Akif	24 mayıs 1341 (1925)
Salâhaddin	28 haziran 1341 (1925)
Şükrü	21 mart 1926
Ahmet Muvaffak	14 temmuz 1926
Mahmut Nedim	
Ali Rıza	22 şubat 1931
Nureddin	4 mart 1931
Muammer	14 eylül 1932
İsmail	7 haziran 1933
Cezmi	28 teşrinievvel 1936
Cemal Yeşil	29 ağustos 1936
Esat	27 ağustos 1936
Lûtfi Aral	18 2 nci kânun 1937

Teftiş Heyeti Umum Müdürleri ve Reisleri:

1325 (1909) tarihinden itibaren teftiş heyet umum müdürlüğünde bulunanlarla umum müdürlüğün lâğvından sonraki teftiş heyeti riyasetinde bulunanlar müdürlük ve riyasette buldukları tarih sırası ile aşağıda tesbit edilmiştir.

Umum Müdürler: H. Jolly
De Monteral

Umum müdürler: Wassel
 Raşit
 Kâzım Ziya
 Şefik
 T. H. Reisleri : Nureddin
 Ali Rıza
 Adil
 Cezmi

Bugünkü kadro

Kıdem sırasile :

Sınıfı	İsmi	İntisap tarihi
Reis	Rüştü Koray	9 teşrinisani 1334 (1918)
Baş müfettiş	Saffet Mürenci	1 şubat 1338 (1922)
1 inci S. »	Abbas İdil	24 eylül 1340 (1924)
» »	Hakkı Ataman	17 teşrinisani 1341 (1925)
» »	Faik Ökte	25 teşrinievvel 1926
» »	İsmail Özüt	25 » »
» »	İhsan Arat	1 eylül 1927
» »	Halil Ayan	20 eylül 1938
» »	Alâeddin Kayal	20 » »
» »	Ekrem Aymen	16 nisan 1929
» »	Namık Kemal Savun	11 temmuz 1929
» »	Tevfik Koral	12 ağustos 1929
» »	Emin Recai Kalafat	27 mart 1930
2 nci S. »	Abdülkadir Başman	20 teşrinievvel 1339
» »	Cemal Eyüboğlu	18 mart 1931
3 üncü S. »	Nedim Ökmen	24 mayıs 1934
» »	Ferit Melen	22 teşrinievvel 1932
» »	Celâl Erçoklu	24 mayıs 1932

Sınıfı	İs i	İntisap tarihi
3üncü S. Müfettiş	Sait Ergin	24 mayıs 1932
»	» Nizameddin Üremez	»
»	» Suat Başar	30 nisan 1933
»	» Zeki Kerempe	»
»	» Hüsnü Bengi	»
»	» İhsan Baç	26 Teşrinievvel 1933
»	» Salih Gölet	»
»	» Fazıl Ağan	25 nisan 1934
4 üncü S.	» Mehmet İzmen	31 kânunuevvel 1934
»	» Muhiddin Gürün	»
»	» İsmail Aksal	»
»	» Esat Gürsu	»
»	» Bülent Yazıcı	»
»	» Lûtfi Kamu	»
»	» Bedri Rakunt	»
Müfettiş muavini	Şükrü Birgili	1 / 8 ^a / 1936
»	» Sami Şehbenderler	»
»	» Arif Arıkan	»
»	» Hüseyin Kunter	»
»	» Cevdet Gürkan	»
»	» Ekrem Türkay	»
»	» Halit Özerkan	»
»	» Sıtkı Yırcalı	» ¹ ₄
»	» Şefik Kâzım Yor	10 / 2 / 1937
»	» Nahit Alpar	»
»	» Sait Kandan	»
»	» Rifat Onat	»
»	» Nezih Sirel	»
»	» Nazif Camcıoğlu	»

Sınıfı	İ m	İnt sap tarih
Müfettiş muavini	Hurrem Kubat	10 / 2 / 1937
»	» Necmi Tanşu	» »
»	» Vefik Pirinçcioğlu	» »
»	» Mazhar Şener	28 / 10 / 1937
»	» İhsan Gökçel	» »
»	» Şevki Bilge	» »
»	» Muhtar Sinanoğlu	» »
»	» Ziya Şevki Kayla	» »
»	» İbrahim Temizdal	» »
»	» Hayrı Gürsu	» »
»	» Bürhan Ulutan	20 / 1 / 1939
»	» Barık Uluğ	» »
»	» Memduh Aytar	» »
»	» Derviş Gılava	» »
»	» Yekta Teksel	» »
»	» Recep Necati Oktay	» »
»	» Cahit Kayra	» »

DÖRDÜNCÜ KISIM

Maliye Teftiş Heyetine Ait Ahkâmı Mer'î Mevzuat 17 teşrini evvel 1330 tarihli Maliye Teftiş Heyeti nizamnamesi

Madde 1 — Maliye Heyeti Teftişiyesi Memaliki Osmaniye dahilinde bulunan bilcümle hidematı umumiyeyi ciheti maliyeleri itibarile tetkik ve teftiş etmek salâhiyetini haizdir. Müfettişler doğrudan doğruya Maliye Nazırına merbut olup Nazırın Vekili sıfatile Heyeti Teftişiyeye Müdürü Umumîsi maiyetinde olarak icrayi vazife edeceklerdir.

Madde 2 — Heyeti Teftişiyenin vazifesi, emvali Devleti vikaye ile varidat ve masarife mütedair kavanin ve nizamât ve evamirin tatbikini temin etmekten ibarettir.

Madde 3 — Maliye müfettişleri teftiş salâhiyetleri olan mahallerde ansızın isbatı vücut ederek Maliye Nazırından mûmza cüzdanlarını ibraz ile isbatı hüviyet edeceklerdir. Nakit muhasipleri sandık mevcudunu teşkil eden her nevi nukut ve evrakı nakdiyeyi ve bilcümle defatiri hesabiye ve evrakı resmîyeyi ve muamelâta müteallik - velev mahrem olsun - bilcümle evrak ve vesaikı müfettişlere ilk talep vukuunda derhal iraeeye mecburdurlar.

Ayniyat memurları ile miriye ait bilûmum emlâk ve eşyayı muhafazaya memur olanlar dahi müfettişin talebi üzerine idarelerine mevdu bulunan depo ve ebniye ve ambar ve tezgâh ve saireyi küşat etmeğe ve bunlarda mevcut eşyayı müfettişin tadat ve tahrir etmesini teshil ve evrak ve defatiri hesabiye ve bilûmum vesaiki resmîyeyi ibrazla mecburdurlar. Bu mecburiyet bilâ istisna memurini maliyenin cümlesine şamildir.

Madde 4 — Hafi veya calî zimmet ve ihtilâsları görülen ve kasa mevcudunu ve defatiri hesabiyelerini irâeden veyahut depo ve ebniye ve saireyi küşattan imtina eden veya muamelâtında mühim suiistimalâtı müşahede olunan memur, memurini maliyeden ise müfettişler derhal mâfevk memurunu haberdar ederek işten el çektirecek ve maliye memurinden olmayıp diğer Nezaretlerden birisine mensup ise müfettişin talebi üzerine o memurlara mâfevk tarafından işten el çektirilecektir.

Madde 5 — Maliye müfettişleri bilcümle devairi Devletten vazifei teftişiyelerine müteallik olduğuna kani oldukları malûmat ve evrakın irâesini talep etmek salâhiyetini haiz ve devairi mezkûre dahi itaya mecburdurlar.

Madde 6 — Müfettişler tarafından memurların ahval ve muamelâtı hakkında tanzim edilecek lâyhalar sual ve cevaplı olacak ve mezkûr memurlarla icabı halinde mâfevkleri tarafından dermeyan olunacak ecvibe ve mütaleat idarece tayin edilecek müddet zarfında doğrudan doğruya mezkûr lâyhılara derç ve tahrir ve imza vazolunacaktır.

Madde 7 — Heyeti teftişiyeyi maliyeyi Nazırının maiyetinde bulunan bir Müdürü umumî idare eyler. Müdürü umumînin maiyetinde muavinlik vazifesile mükellef olmak üzere bir maliye müfettişi ve lüzumu kadar memur bulunacaktır. Müdürü umumî devairi aidesine havale edilen levayihî teftişiyeyi takip ile bunlar üzerine ittihaz edilen mukarrerata muttali olarak bu husustaki malûmatı makamı Nezarete beyan edecek ve müfettişlerin intihap ve terfilerine ve Heyeti Teftişiyenin intizamı idaresine ve her müfettişin nerede ifayi vazife edeceğine müteallik bilcümle tedabir ve mukareratı ihzar ile Maliye Nazırının tasdik ve tasvibine arzelyiyeceği gibi müfettişlere ita edilecek evamir ve talimatı dahi tanzim eyliyecektir.

Madde 8 — Heyeti Teftiſiye kadrosu berveçhi atidir: [*]

Derece	Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş
3	Reis	1	100
4	Başmüfettiş	4	90
5	Birinci sınıf müfettiş	10	80
6	İkinci sınıf müfettiş	10	70
7	Üçüncü sınıf müfettiş	10	60
8	Dördüncü sınıf müfettiş	13	50
9	Beşinci sınıf müfettiş	15	40
10	Müfettiş muavini	12	35

Madde 9 — Müfettişler daima müsabaka ile intihap olunur. Müsabaka şeraiti, Maliye Vekilinin kararı ile tayin edilecek ve fakat müsabakanın açıldığı senenin kânunusani ayının iptidasından 30 yaşını ikmal etmiş olanlar müsabakaya iştirak ettirilmeyeceklerdir. İsbatı liyakat edenler evvelâ mütettiş muavinliğine tayin olunacaklar ve tarihi tayinlerinden üç sene mürrurunda müfettiş tayin edilmek üzere ayrıca bir ehliyet imtihanına tâbi tutulacaklardır. İşbu ehliyet imtihanında ihrazi muvaffakiyet eyliyenler münhal vuku buldukça peyderpey nasbolunmak üzere dördüncü sınıf müfettişliğe kayıt ve ithal olunacaklardır. İşbu ehliyet imtihanında muvaffak olamıyanlar silki

[*] Teftiş heyeti kadrosu son defa 2473 numaralı ve 30 / 5 / 1935 tarihli kanunla tadil edilmiş ve yeni kadro eski kadronun yerine konulmuştur.

Eski 8 inci madde : Heyeti teftiſiye kadrosu berveçhi atidir :

Şehrî	6 000	kuruş	maaşlı	1 inci	sınıf	6 müfettiş
»	5 000	»	»	2 nci	»	10 »
»	4 000	»	»	3 üncü	»	12 »
»	3 000	»	»	4 üncü	»	11 »
»	2 000	»	»		6	» muavini

Not : Teftiş heyeti kadrosunda bütçelerle muhtelif tarihlerde, 1452 numaralı kanunla da 1929 senesinde değişiklikler yapılmış ve haziran 1932 de 2006 numaralı kanunun 1 inci maddesinin (D) fıkrasile kadroya üç müfettiş muavinliği ilâve edilmiştir.

teftiştten ihraç edilecekler ve maamafih hidematı sairei maliyede istihdam olunabileceklerdir. Müfettişlerin dördüncü sınıftan üçüncü ve üçüncüden ikinciye sureti terfileri munhasıran kıdem itibarile olacak ve ikinci sınıftan birinciye terfileri en ehil olanların intihabı suretile vukubulacaktır. Mensup olduğu sınıfta lâakal üç sene bilfiil hizmeti sebkemiş olmıyan hiçbir maliye müfettişi mafevkındaki sınıfa terfi ettirilemeyecektir.

İşbu usul icabınca yukarıki sınıflarda muvakkaten münhal kalacak müfettişliklere mukabil aşağı sınıflardaki müfettişlerin adedi o nisbette tezyit edilmek suretile heyeti teftişiyenin muayyen olan kadrosu muhafaza olunacaktır.

Kıdem hesabında mütevali üç sene müddet zarfında esbabı sıhhiyeden dolayı istihsal olunan mezuniyetlerinin mecmuu dört ayı mütecaviz olduğu takdirde dört aydan fazlası müddeti hizmetten tenzil edilecektir. [*]

Madde 10 — Her biri bir kaç maliye müfettişinden mürekkep teftiş heyetlerini sevku idareye memur edilecek sermüfettişler Müdürü Umumînin teklifi üzerine Maliye Nazırı tarafından birinci veya ikinci sınıf müfettişler meyanından bittefrik nasbedilecek ve sermüfettişlerin adet ve salâhiyetleri icabı hale göre tayin kılınacaktır. Sermüfettişlik bir memuriyet olup sınıf manasını mutazammın değildir.

Madde 11 — Sermüfettişler ile müfettiş ve muavinlere maaşlarından maada masarifi zaruriyelerine mukabil berveçhi ati yevmiye ve harcırah verilecektir.

Evvelâ : Sureti muntazamada seyrüsefer eden vapur ve

[*] Bu maddenin, müsabaka imtihanına gireceklerin yaşına taallük eden hükmü son defa 19/9/1934 tarihinde tadil edilmiş ve madde metni muaddel şekle göre tertibe konulmuştur.

Tayin ve terfie ait hükümlerini de memurin ve teadül kanunları hükümleri kaldırmıştır.

şimendüfer ile icra edilecek geştügüzar için ihtiyar edilen masarifi hakikiyei nakliye;

Saniyen: At, araba ve kayık ile geştügüzar edecekleri mesafeler için saatte on beş kuruş hesabı harcırâh;

Salisen: Merkezi memuriyetleri haricinde memuren imrar edecekleri müddet zarfında altmış kuruş yevmiye.

İşbu altmış kuruş yevmiye Yemen, Hicaz, Bağdat ve Musul vilâyetleri dahilinde icra edilen geştügüzar için nısıf derecesinde tezyit edilecektir. Vilâyatı mezkûrenin muhtevi bulunduğu livalarda herhangi demiryolu temdit edilmişse o livadaki geştügüzar için alelâde yevmiye verilir. Akşamları merkezi memuriyete avdet kabil olan mahallerde ifayı vazife eden sermüfettişler ile müfettişlere ve müfettiş muavinlerine yevmiye otuz kuruş ita edilecektir. Otuz kuruş hesabı yevmiye verildikte alınacak harcırâh azamî altmış kuruş olan yevmiyeyi tecavüz etmiyecektir. Merkezi memuriyetlerinde bulunan müfettişlere birgûna tazminat verilmez. İstanbul vilâyeti teftişatına memur edilen müfettişlerin merkezi memuriyetleri Üsküdar, Beyoğlu ve İstanbul mahalâlâtından ibarettir. Vapurların rıhtıma yanaşmadığı limanlarda vapura binmek ve inmek masrafı olarak on kuruş verilecektir. Hergangi sınıfa mensup olursa olsun memuriyeti mahsusa ile memaliki ecnebiyeye izam kılınan müfettişlere masarifi nakliyeleri tesviye olunur. Bundan başka birinci sınıf müfettişlere iki yüz, müfettiş ve muavinlere yüz ellişer kuruş yevmiye ita olunacaktır. [*]

Madde 12 — Maliye müfettiş ve muavinleri hakkında tatbik edilebilecek mücazâtı intibahiye şunlardır:

Evvelâ tevbih;

Saniyen: Siciline işaret edilmek üzere tevbih;

[*] Bu madde mer'î değıldir. Müfettişler harcırâhı 999 numaralı ve 28 mart 1927 tarihli kanun hükmüne tâbidir.

Salisen : Terfiin tehiri ;

Rabian : Azil.

Bu mücazattan birincisi Müdürü Umumî ve mütebaki üç nevi müdiri umumînin teklifi üzerine Maliye Nazırı tarafından tatbik ve icra edilir. Bir sene zarfında iki defa tevbih edilen bir müfettiş veya muavin hakkında yeni bir ceza tatbik edilmek lâzımgeldikte işbu ceza sicilline işaret suretile tevbih cezasından dun olmayacaktır. Üç sene zarfında iki defa maatevbih sicilline işaret cezasına düçar olanlar hakkında yeni bir ceza tatbik edilmek iktıza eyledikte işbu ceza terfiinin tehiri cezasından dun olmayacaktır. Bir müfettiş terfiinin ikinci defa tehirinden itibaren üç sene zarfında ikinci bir tehir cezasını tatbik ettirecek bir harekette bulunacak olursa icabı hale göre ya heyeti teftişiyeden diğer bir memuriyete nakil veya azledilecektir. Azil ile mücazat olunanlar heyeti teftişiyeden kat'iyen ihraç edilirler. Hüsnü hizmetleri meşhut olan müfettiş ve muavinlere Maliye Nazırı tarafından takdirnameler irsal ve keyfiyet sicillerine kaydolunur. İstihsal edilen takdirname en son düçar olunan tehiri terfi cezasından dun olan cezayı refetmek tesirini haizdir. [*]

Madde 13 — Maliye Nazırının teklifi üzerine maliye müfettişleri müfettişlik sıfatını muhafaza etmek şartile herhangi bir Nezarete olursa olsun muhasiplikten gayrı memuriyetlere tayin olunabilirler. Bu memuriyete kat'iyen tayin edilmiş ise heyetten hariç kalıp bu memuriyetten infikâk ettiği halde heyette açılacak mahalle tayin edilmek hakkını muhafaza eder. Bu halde işgal edecekleri derece ve mevki, heyette kaldıklarında bulunmuş olacakları derecedir. Eğer diğer bir memuriyete muvakkaten tayin edilmiş iseler heyette kalacaklardır.

[*] Bu madde mer'i değildir. Müfettişler de Memurin kanununun umumî hükümlerine tâbidir.

Fakat birinci sınıftan değil ise tayin edildiği bu memuriyette altı aydan fazla kalmıyacaktır. Maamafih Maliye Nazırının ten-sibi ile işbu altı aylık müddeti memuriyeti bir misil daha temdit olunabilir. Birinci sınıf müfettişlere muvakkaten tevdi edilen vazife için bir müddeti muayyene yoktur. Emvali devletin kabz ve sarfını müstelzim olup mes'uliyeti maddiyeyi intaç edebilen bir memuriyete tayin edilen bir müfettiş istifasını vermeğe mecburdur.

Madde 14 — Birinci sınıf maliye müfettişleri ile lâakal on beş sene hizmeti teftişte bulunan bilûmum maliye müfettişleri hükûmetin müsaadesile heyetten sureti kat'iyede infikâk ettikleri takdirde fahrî maliye müfettişi unvanını ihraz edebilirler. Bu unvan bir gûna maaş itasını müstelzim olmadığı gibi esbabı mühimmeden dolayı da nez'edilebilir.

Madde 15 — Maliye müfettişleri on üçüncü madde mucibince muvakkaten hidematı sairede müstahdem buldukları esnada o memuriyetteki vazifelerine taallûk eden bir sebepten dolayı azledilir veya muhilli haysiyet bir mahkûmiyete duçar olurlar ise artık heyeti teftişiyeye dahil olamazlar.

Madde 16 — İşbu nizamname ahkâmına muhalif ahkâmı sabıka mefsuhtur.

Madde 17 — İşbu nizamnamenin icrayı ahkâmına Maliye Nazırı memurdur.

İşbu nizamname lâyihasının mevkii mer'iyete vaz'ını ve nizamatı devlete ilâvesini irade eylerim.

Maliye Teftiş Heyeti Nizamnamesinin dördüncü maddesi hakkında 31 kânunusani 1927 tarihli ve 110 numaralı tefsir

Maliye müfettişleri merkeze merbut memurini maliye misillû talî maliye memurlarını tahkikata mübaşeretten sonra Memurin

Muhakemat kanununun on ikinci maddesine ve Maliye Heyeti Teftiſiye nizamnamesine tevſikan iſten el ektirebilirler ve bundan Vekâlet ve vilâyete derhal malûmat verirler.

**Bu tefsirin sureti tatbiki hakkında Maliye Vekâle-
tinden valiliklere gönderilen 2 mart 1927 tarihli
ve 134 numaralı tebliğ**

Büyük Millet Meclisinin 31 kânunsani 1927 tarihli içtima-nda ittihaz buyurulan 110 numaralı kararı tefsiriyeye nazaran maliye müfettiſleri, merkeze merbut memurini maliye misillü talî maliye memurlarına tahkikata mübaſeretten sonra Memurin Muhakemat kanununun on ikinci maddesine ve Maliye Heyeti Teftiſiye nizamnamesine tevſikan iſten el ektirebilirler. Ve bundan Vekâlet ve vilâyete derhal malûmat verirler. Bu karar, maliye müfettiſlerine mevdu iſten men salâhiyetine temas eden muhtelif ahkâmın tedahül eder gibi görünmesinden mütevellit bazı tereddütleri sureti kat'iyede izale eylemektedir. Bu itibarla tayini merkeze ait olsun olmasın, maliye müfettiſleri tarafından bir memura iſten el ektirilmesi Vekâlet nazarında o memurun ifayi vazife salâhiyetini derhal ref'edeceğinden bu gibilerin vazifede devam etmeleri sureti kat'iyede memnu ve Ceza kanununun « memuriyetini terk ve tatil emri kendisine resmen bildirilmiş olduğu halde yine memuriyetine devam » edenler hakkındadi 252 nci maddesine tevſikan ayrıca haklarında takibat icrasını muciptir.

Binaenaleyh iſten men edildiği halde vazifesini terk etmiyen memurun ifayi vazifede devam etmelerine, müfettiſler tarafından talep vukuunda, Rüesayi memurini mülkiyece sureti kat'iyede mümaneat edilmesini rica ederim efendim.

Müfettiş ve müfettiş muavinlerinin yevmiye ve harcırahlarına dair kanun

Numarası : 999

Tarihi : 28 mart 1927

Birinci madde — 15 mayıs 1335 tarihli harcırah kararnamesile buna müteferri tadilât ve müzeyyelât müfettiş ve müfettiş muavinlerinin yevmiye ve harcırahlarına ait ahkâmı bervechizir tadil etmiştir.

A) Maaşları üç bin beş yüz kuruştan dun olan müfettiş ve müfettiş muavinlerinin yevmiyeleri 15 mayıs 1335 tarihli harcırah kararnamesile bu kararnameye müteallik tadilât ve müzeyyelât ahkâmına tâbi olmak üzere maaşları üç bin beş yüz kuruştan altı bin kuruşa kadar olan müfettişlerin seyahat yevmiyeleri 360 ve maaşları altı bin kuruştan ziyade olan müfettişlerin de dört yüz kuruş üzerinden hesp ve ita olunur.

Seyahat yevmiyesine istihkak, müfettiş ve müfettiş muavinlerinin mıntaka merkezleri haricinde vazifeten seyahatte bulunmalarile meşruttur.

B) Mukavelenameye tâbi olanlardan maada ücretle müstahdem müfettişlerin ücretleri hangi maaşın tahsisatile beraber baliğine tekabül ediyorsa yevmiyeleri o maaşın baliğ olduğu dereceye göre tesviye olunur. Ancak her ne suretle olursa olsun bu kabil ücretle müstahdem müfettişlerin seyahat yevmiyeleri miktarı dört yüz kuruşu tecavüz edemez.

C) İkamet yevmiyesi seyahat yevmiyesinin bir buçuk mislidir. İkamet yevmiyesi alabilmek için mıntakası merkezi haricinde bir mahalde lâakal iki gün kalmak lâzımdır.

D) Müfettiş ve Müfettiş Muavilerinin vazifeten seyahatleri esnasında ihtiyar ettikleri vesaiti nakliye, bagaj ve hamal ücreti vukuuna göre masarifi hakikiye olarak verilir.

İkinci madde — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Üçüncü madde — Bu kanun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

4/2/1934 Tarihinde Vekâletin Tasvibine İktiran Eden Müzekkere

Maliye Teftiş Heyetinin, takriben iki seneden beri, mıntaka usulile idare edildiği ve bu usulün bidayeti tatbikinden beri maddî ve manevî neticeleri malûmu devletleridir.

Mıntaka usulünün tatbiki neticesinde, Vekâletle, merkez teşkilâtile ve yekdiğerile olan temaslarını kaydeden Müfettişler; muhitlerinin dar ve kuru sahası içinde günün birinde alelâde birer tetkik memuru derecesine düşmek tehlikesine maruz kaldıkları gibi, mühim malî merkezlerden uzaklaştıkları için de kendilerinden beklenen hidematı matlup veçhile temin edemeyecek bir vaziyete girebileceklerdir. Bu usulün tatbiki dolayisile mıntaka merkezleri olan İstanbul, İzmir, Ankara gibi Devlet varidat ve tahsilâtının tekâsüf ettiği yerlerin iki seneden beri hiç teftiş görmediğini ve bu usulün devamı halinde bundan sonra da göremeyeceğini muhtelif vesilelerle arzylemiş olduğumuz gibi, bu defa da, tekrar eylemeği vazifemizin icabı telâkki etmekteyiz.

Maliye Teftiş Heyetinin adiyen bir servis adamı yetiştirmekle iktifa edemeyeceği, bu Heyetin memlekette malî sahada görgülü ve kuvvetli adamlar yetiştirilmesine en müsait ve emin bir saha olduğu ve bu itibarla Heyetin karakter itibarile olduğu kadar ehliyet sahasında da bir mektep vaziyetinde bulunduğu; ancak turne usulile, muhtelif malî servilerin ve ticarî ve sınaî mahiyette idare edilen Devlet müesseselerinin tetkik ve teftişine imkân hasıl olacağı, her Müfettişin basitten mürekkebe doğru muayyen bir mesai programı altında yetiştirmeleri kabil bulunacağı müstagnii arzu izahtır.

Yine turne usulile her sene memleketin dört tarafına yayılan Müfettişler tatbikatı mahallen kontrol ederek Vekâlet Makamını muamelâtın tarzı cereyanından haberdar edebilecekleri gibi malî ve idarî mevzuatın noksanlarını görmek ve tetkik etmek fırsatına da nail olacaklardır. Müfettişler senenin kısmı azamını mütemâdî bir sây ile ve seyyar bir halde geçirdikten sonra kendilerine temin olunacak nisbî bir hürriyetle yorgunluklarını izale edebilecekler ve turne esnasında teferrüatını tetkik ettikleri meseleleri ilmin umumî prensiplerine bağlamak imkânlarını bulabileceklerdir.

Maliye Vekilinin gözü ve eli olan ve yekvücut olarak Maliye Vekâletinin ve Maliye Vekilinin muvaffakiyeti için çalışan Heyetin; memleketi, muhiti, müessesatı tanımaktan ve bilhassa her sene Ankara'da toplanarak Vekillerinin kendilerine ilham ve tebliğ edeceği direktiflerinden mahrum kalmamaları, Müfettişler için olduğu kadar, Heyeti Teftişiyeye mevdu vazifelerin hüsnü ifası için de zarurî görüldüğünden mıntaka usulüne nihayet vererek Teftiş Heyeti mesaisinin turne usulile idaresi ve mıntaka talimatnamesinin ilgasını teklif ve tasvibi devletlerine arzeylerim efendim.

**Maliye Vekâleti Teşkilât Ve Vazifeleri Hakkında
1 Haziran 1936 Tarihinden İtibaren Mer'iyet Mev-
kiine Giren (2996) Sayılı Kanundan Teftiş Heyetini
Alâkadar Hükümler :**

Madde 5 — Teftiş Heyeti; Maliye Vekili namına aşağıda yazılı mürakabe ve teftiş salâhiyetini haizdir.

1 — Umumî, mülhak ve hususî bütçelerle idare olunan dairelerle sermayesinin tamamî Devlete ait olan müesseseler Maliye Müfettişlerinin mutlak surette teftişine tâbi olup bunların para ve para hükmündeki evrakile anbar ve depolarında bulunan ayniyatı ve bunlara müteallik evrak ve defterleri ve muamelâta dair mahrem de olsa bütün evrakı, bunları idare ve muhafazaya memur olanlar ilk talep vukuunda Müfettişe göstermeğe ve saymasına ve tetkik etmesine yardım etmeğe mecburdurlar. Muhasebei Umumiye Kanununun (99) uncu maddesi hükmü bakidir. [*]

2 — İmtiyazlı şirketlerle sermayesinde Devletin iştiraki olan müesseseler salâhiyetli makamların isteği ve Maliye Vekâletinin müsaadesile teftiş olunur.

3 — Alelûmum cemiyetlerin ve bilhassa Devletten malî yardım görenlerin malî noktadan teftişlerine de Maliye Müfettişleri salâhiyetlidir.

[*] Muhasebei Umumiye Kanununun (99) uncu maddesi :

Devletin berrî, bahrî ve havaî kuvvayı müdafaasına müteallik teçhizat, malzemei harbiye, melbusat, mahrukat ve erzak ve askerî fabrika ve merbutî müessesat Müdafaai Milliye ve Bahriye Vekâletlerince tanzim ve İcra Vekileri Heyetince tasdik olunacak talimatnameye tevfikân teftiş ve mürakabeye tâbi olup bunlar için hesabı kat'î tanzim edilmeyeceği gibi Divanı Muhasebata hesap dahi verilmez

Teftiş neticesinde gizli veya açık zimmet veya ihtilâs veya muamelâtında mühim suiistimali görülen veyahut muhafaza veya idaresi altında bulunan para ve para hükmündeki evrakı ve ayniyatı ve bunların defterleriyle evrakını göstermeyen memurlar maliye memuru iseler, Müfettiş tarafından ve diğer vekâletlere ve dairelere mensup iseler Müfettişin talebi üzerine mafevkleri tarafından derhal işten menolunur. Ancak işten menolunması icap eden memur Millî Müdafaa Vekâletine mensup ise Kolorda Kumandanının veya daha büyük âmirlerinin muvafakat ve tahriri emirlerinin alınması lâzımdır. Teftiş veya tahkik sırasında memuriyeti başında kalması teftişin veya tahkikatın yapılmasını güçleştireceğine kanaat hasıl edilen memurlar, maliye memuru iseler Maliye Vekâletinin müsaadesile Müfettiş tarafından ve diğer vekâletlere mensup iseler, o vekâletler tarafından işten menolunabilirler.

Tetkik ve teftiş, sermayesinde Devletin iştiraki olan müesseselere, imtiyazlı şirketlere veya cemiyetlere ait olduğu takdirde Müfettiş raporu, alâkadar mercie tevdi ve muktezası bu merciler tarafından ifa olunarak neticesi Maliye Vekâletine bildirilir.

Maliye Teftiş Heyeti Reisi, Müfettiş sıfat ve salâhiyetini haizdir. Maliye Müfettişlerinin mesai tarzları hususî nizamnamesi hükümlerine tabidir.

Maliye Teşkilâtının vazifelerini gösterir (2996) sayılı kanununun (47) nci maddesine dayanarak kaleme alınmış olan nizamnameden (Maliye Teftiş Heyeti) ne taallük eden hükümler:

Madde 8 — Maliye Teftiş Heyeti, bir Reis ile Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Muavinlerinden terekküp eder. Müfettiş-

lerle staj devresini geçirerek teftişe mezun bulunan Müfettiş Muavinleri doğrudan doğruya Maliye Vekiline bağlı olup anın namına teftiş ve tahkik yaparlar.

Müfettişlerin Vekil namına idaresi ve mesailerinin tanzimi Reise mevdudur. Reis, Müfettiş sıfat ve salâhiyetini haizdir.

Madde 9 — Maliye müfettişleri:

a) Umumî bütçeye dahil veya mülhak bütçe veya vilâyet hususî idare ve belediye bütçeleri gibi hususî ve mahallî bütçelerle idare edilen daire ve müesseseleri;

b) Sermayesinin tamamı Devlete ait olan müesseseleri Maliye Vekilinin tasvibine iktiran eylemiş teftiş programı mucibince ve alacakları tebligat üzerine;

c) İmtiyazlı şirketlerle sermayesinde Devletin iştiraki olan müesseseleri, alâkalı Vekâlet veya dairenin isteği ve Maliye Vekâletinin emir ve müsaadesi üzerine;

d) Alelûmum cemiyetleri ve hususile Devletten malî yardım görenleri Maliye Vekâletinin tebliği veya görecekleri âcil lüzum üzerine;

Malî bakımdan teftiş salâhiyetini haizdirler.

Madde 10 — Teftiş mevzuları ve Müfettişlerin mesai tarzı, Maliye Müfettişlerine müteallik hususî nizamnamede yazılıdır.

Madde 11 — Teftişe tâbi daire ve müesseselerde bulunan vazifedar memurlar, para ve para hükmündeki evrakile anbar ve depolarında bulunan ayniyatı ve bunlara müteallik evrak ve defterleri ve muamelâta dair velev gizli olsun bütün evrakı ilk talep vukuunda Müfettişe göstermeğe, saymasına ve tetkik etmesine yardım etmeğe mecburdurlar. Ancak orduya ait ayniyat hakkında Muhasebei Umumiye Kanununun (99) uncu maddesi hükmü dairesinde muamele ifa olunur.

Madde 12 — Teftiş neticesinde gizli veya açık zimmet ve ihtilâs veya muamelâtında mühim suiistimali görülen veya yukarıki maddede yazılı para, evrak, ayniyat ve defterleri göstermiyen memurlar, maliye memuru ise resen Müfettiş tarafından, diğer vekâletlere ve dairelere mensup iseler Müfettişin talebi üzerine mafevkleri tarafından usulü dairesinde derhal işten menolunur. İşten men'i iktıza cden memur, askerî memurlardan ise kolordu kumandanının veya daha büyük âmirlerinin muvafakat ve tahrirî emirlerinin alınması lâzımdır.

Bu memurlar hakkında zimmet ve ihtilâstan dolayı (1609) numaralı kanun ve suiistimalden dolayı da Memurin Muhakemat Kanunu hükümleri dairesinde kanunî takibat yapılır.

Tetkik ve teftiş, sermayesinde Devletin iştiraki olan müesseselere, imtiyazlı şirketlere veya cemiyetlere ait olduğu takdirde suç mahiyetinde olan fiiller, elde edilen sübut delillerile birlikte mahallî müddei umumiliğine haber verilmekle beraber Müfettiş raporu Maliye Vekâleti vasıtasile alâkalı vekâlet ve dairelere tevdi olunur.

Bu Vekâlet ve daireler, teftiş üzerine alınan karar ve tedbirleri Maliye Vekâletine bildirirler.

Madde 13 — Teftiş ve tahkik sırasında, suç delilleri henüz elde edilmemiş olmakla beraber iş başında kalması tahkikatı göçleştireceğine kanaat hasil edilen memurlar, maliye memuru iseler, Maliye Vekâletinin müsaadesile Müfettiş tarafından ve diğer Vekâletlere mensup iseler o Vekâletler tarafından işten menolunabilir.

Teftiş ve tahkik neticesinde suçun vukuu anlaşılmadığı veya kâfi delil bulunamadığı takdirde işten el çektirilmiş olan memur, Müfettişin vereceği rapor üzerine Vekâletlerce derhal vazifesine iade olunur.

Madde 14 — Teftiş Heyeti Kalemi, Reisin emri altında bir kalem müdürü ile mümeyyiz ve memurlardan tereküp eder.

Müfettişlerden gelen rapor ve fezlekelerle tahkikat evrakını, kayıt ve taallük ettiği dairelere tevdi ve takip etmek ve muamelesi bitenleri tasnif edilmiş olarak saklamak, istihkak ve mesai cetvellerini vaktinde tetkik ederek tahakkuka ait muameleyi hazırlamak teftiş kaleminin vazifelerini teşkil eder. Kalemin idaresinden birinci derecede kalem müdürü mes'uldur.

Teftiş Heyeti Kaleminde bulunan mümeyyiz ve memurlar, vazifeleri dolayısıyla muttali oldukları malûmatı ifşa edemezler.

Turne Talimatı

Madde 1 — Maliye Teftiş Heyetinin mesai tarzı, turne usulüne ve aşağıda yazılı tertibe göre tanzim olunur :

- a) Yaz mesaisi,
- b) Kış mesaisi,
- c) Merkez emri.

Yaz mesaisi :

Yaz mesaisinin tatbiki noktasından Türkiye beş kısıma ayrılmıştır. Kısımlara dahil vilâyetler I, II, III, IV, V numaralarile merbut cetvelde gösterilmiştir. Yaz mesaisi, 1 mayıstan 30 teşrinievvele kadar, fasılsız olmak üzere, devam eder. 1 teşrinisani tarihinden itibaren, yaz programını ikmal eden Müfettişler, kış mesaisine başlamak için İstanbul'a dönerler. Fevkalâde sebepler dolayısile yaz programını ikmal edemiyen Müfettişlerin kış mesaisine dönüp dönemiyeceklerini tayin Riyasete aittir. Yaz mesaisi esnasında alınan mezunniyetler yaz mesaisinden sayılmaz.

Kış mesaisi :

Yaz mesaisinden İstanbul'a dönen Müfettişler, Riyasetten başkaca bir emir telâkki etmedikleri takdirde, 30 nisan tarihine kadar İstanbul'da ifayi vazife ederler.

Merkez emri :

Merkez emrinde çalışacak Müfettişler, müstacel işlerle teftiş programı haricinde kalan mahallerde ve Ankara'da vazife görürler. Bu Müfettişlerin mesai müddeti, kânunuevvelin

başından ertesi sene teşrinisani sonuna kadar olmak üzere bir sene devam eder.

Teftiş için umumî müfettişlik mıntıklarına girildiği vakit orası Müfettişi Umuminin bulunduğu şahıs ise derhal ziyarette bulunulması ve Müfettişi Umumî orada değil ise mıntakaya girildiğinin usulen Müfettişi Umumiye bildirilmesi lâzımdır.

Müfettişi Umumiliklerden program haricinde teftiş ve tahkik işi tevdi olunursa, bu iş bulunulan veya program icabı gidilecek yere ait değil veyahut intacı programın tatbikını işkâl edecek şekilde uzun zamana mütevakıf ise keyfiyetin acele Vekâlete bildirilmesi icap eder .

Madde 2 — Müfettişlerin senelik mesaisi şu tertibi takip eder :

Birinci sene : Birinci kısımda yaz mesaisi ve müteakıben kış mesaisi,

İkinci sene : İkinci kısımda yaz mesaisi ve mütakıben kış mesaisi,

Üçüncü sene : Merkez emri,

Dördüncü sene : Üçüncü kısımda yaz mesaisi ve müteakıben kış mesaisi,

Beşinci sene : Dördüncü kısımda yaz mesaisi ve müteakıben kış mesaisi,

Beşinci sene : Beşinci kısımda yaz mesaisi ve müteakıben kış mesaisi,

Reis refakatinde bulunmak, Şehbenderhane teftişine gitmek, mezuniyet veya sair sebepler dolayısıyla, senelik mesai tertibi haleldar olmaz.

Madde 3 — Yaz ve kış mesaisi, Grup Şeflerinin idare ve nezareti altında senelik teftiş programına göre; Merkez em-

rindeki Müfettişlerin mesaisi de, Riyasetten alınacak emir ve talimat dairesinde ifa olunur.

Yaz mesaisinde her gruba ayrılan Müfettişlerin en kıdemlisi Grup Şefi olduğu gibi; kış mesaisinde de programa ve tertiplere göre yine bir arada çalışmalarını kararlaştırılan Müfettişlerin en kıdemlisi Grup şefliğini yapar.

Grup Şeflerinin vazifeleri ve Şefin gruba dahil Müfettişler ile veya gruba verilecek Muavinlerle olan karşılıklı münasebetleri ve vazife taksimatı ve mesainin tarzı idaresi vazife talimatında gösterilir.

Madde 4 — Grup Şeflerinin intihabı ve her kısma ve gruba dahil olacak müfettişlerin tefriki, icap ve ihtiyaca göre Riyaset tarafından yapılır.

Müfettiş Muavinlerinin hangi kısım ve grupta ve ne surette çalışacakları; işin icabı nazarı dikkate alınarak keza, Riyasetçe tayin olunur.

Madde 5 — Reis refakatinde çalışmak üzere merkezde lüzumu kadar Müfettiş bulunur. Bunların intihabı Reise aittir. Riyaset refakatinde bulunacak Müfettişlerin müddetleri bir sene olup tecdit ve temdit edilemez.

Reis refakatinde bulunan Müfettişler, müddetlerinin hitamında üç ay müddetle Konsolosluk teftişine gönderilirler ve avdetlerinde kısımlarına iltihak ederler. Bunlar haricinde, Konsolosluk teftişine lüzum görülürse, kıdem sırasını takiben, Müfettiş tefrik ve izam olunur. Kıdem sırasına göre teftişe gidecek Müfettişler iki aydan fazla ecnebi memlekette kalamazlar.

Madde 6 — Reis, Vekilin muvafakati ile mühim ve müstacel gördüğü işleri, iş tevziatı ile bağlı olamıyarak dilediği Müfettişe vermeğe salâhiyetlidir. Bu suretle iş alan Müfettişler tevdi edilen işleri ikmal ettikten sonra kendi grup veya kısmına iltihak ederler.

Madde 7. — Bütün Müfettiş ve Muavinlerin merkezi 1 mart 1934 tarihinden itibaren Ankara'dır.

Madde 8 — Maliye Teftiş Heyeti maiyetine memur tetkik memurları bu talimat hükmüne tâbi değildirler. Bunların merkezleri ve mesai tarzları Riyasetçe tayin ve grup Şeflerine tebliğ olunur.

(Turne Talimatına Merbut Cetvel)

<u>Birinci Grup</u>	<u>İkinci Grup</u>	<u>Üçüncü grup</u>	<u>Dördüncü grup</u>	<u>Beşinci grup</u>
1. Ankara mülhakatı,	1. Amasya,	1. Afyon,	1. Gaziantep	1. Diyarbakır,
2. Bilecik,	2. Erzincan,	2. Antalya,	2. İçel,	2. Urfa,
3. Bolu,	3. Giresun,	3. Aydın,	3. Kayseri,	3. Elâzığ,
4. Bursa,	4. Gümüşhane,	4. Balıkesir,	4. Konya,	4. Tunceli
5. Çankırı,	5. Ordu,			
6. Çorum,	6. Samsun,			
7. Eskişehir,	7. Sinop,			
8. İstanbul mülhakatı,	8. Sivas,			
9. Kastamuni,	9. Tokat,			
10. Kocaeli,	10. Trabzon,			
11. Zonguldak,	11. Rize,			
12. Edirne,	12. Çoruh,			
13. Kırklareti,	13. Kars,			
14. Tekirdağ.	14. Erzurum,			
	15. Bayezit (Ağrı)			

<u>Üçüncü grup</u>	<u>Dördüncü grup</u>	<u>Beşinci grup</u>
5. Burdur,	5. Kırşehir,	5. Bitlis,
6. Çanakkale,	6. Maraş,	6. Muş,
7. Denizli,	7. Niğde,	7. Bingöl
8. Isparta,	8. Seyhan,	8. Siirt,
9. İzmir,	9. Yozgat,	9. Mardin,
10. Kütahya,	10. Malatya.	10. Hakkâri,
11. Manisa,		11. Van.
12. Muğla.		

Vazife Talimatı

Maliye Teftiş Heyetinin faaliyet ve vezai fi aşağıda izah edildiği şekilde idare ve temin olunur.

— I —

Programlar, Umumi Raporlar Vaziyet Raporları

1) Turne talimatı mucibince kısımlara ve gruplara ayrılan Müfettişlerin mesaisi şu suretle cereyan eder :

A — Yaz ve kış mesaisi yapacak grupları birer şef ideder.

Grup şefleri, o gruptaki Müfettişlerin en kıdemlisidir. Her sene, 1 nisanda, Reis Vekilin direktifini aldıktan sonra her grubun şefine mıntakası dahilinde teftiş edilmesini istediği mahallerin isimlerini ve teftiş edilecek servisleri bildirir. Grup şefleri arkadaşlarının da mütaleasını aldıktan sonra, iklim şeraitini, teftiş edilecek mahallerin, vesaiti nakliye de nazarı dikkate alınarak, birbirile olan münasebatını, grup mesaisinin yakından takip ve idaresini göz önünde bulundurarak yaz programını tanzim ve nihayet 15 nisanda Riyasete gönderirler. Programda her Müfettişin gideceği yerler ve bakacağı servisler ve bunların ehemmiyetine göre müddetler tayin olunur.

Yaz mesaisini bitiren Müfettişlerin İstanbul'da hangi işlerle ve ne suretle meşgul olacakları Riyasetçe teşrinievvel bidayetinde tesbit edilir ve ayrılan gruplara göre şeflere lâzımgelen tebligat yapılır.

Grup şefleri tanzim ettikleri programın tatbikını temin ile Mükelleftirler. Programların değiştirilmesine zaruret hasıl ol-

duğu takdirde bu hususa behemehal Riyasetin muvafakati alınır. Müfettişler programlarının tatbiki dolayısıyla Grup Şeflerine merbut olmakla beraber Riyasetle olan irtibatını da muhafaza ederler.

B — Merkez emrindeki kısımlar: Merkez emrinde çalışacak Müfettişlerin mesailerindeki hususiyete binaen bu Müfettişlere Riyasetçe vazife verilir. Bu Müfettişlerin mesaisi, doğrudan doğruya Riyaset tarafından idare edilir.

2) Yaz ve kış mesaisinin neticeleri birer umumî raporda tesbit edilir. Grupların umumî raporunu Grup Şefleri ve Merkez emrindeki kısımlara ait mesaisinin umumî raporunu ise bu kısımlarda bulunan Müfettişler doğrudan doğruya tanzim ederler ve Riyasete gönderirler. Umumî raporların mevzuunu:

- 1 — Hangi kaza ve vilâyetlerde teftiş yapıldığı,
 - 2 — Hangi servislerin teftiş edildiği, tahkik mevzuları,
 - 3 — Kaç cevaplı ve basit rapor veya fezleke, tahkikat raporu tanzim edildiği,
 - 4 — Teftiş edilen mahallerde tekerrür eden ve birbirine müşabih hataların nelerden ibaret olduğu,
 - 5 — Memurların ihtiyaca kâfi gelip gelmedikleri ve kabiliyetleri ile işten menedilenler,
 - 6 — Tashih ve ıslahı arzu edilen usul ve ahkâm
- Teşkil eder.

Umumî Vaziyet Raporu:

Gerek Grup Şeflerinin umumî raporu hazırlamalarını temin ve gerek Müfettişlerin mesaisini kontrol edebilmek için Müfettişler:

A) Programa göre gidilmiş olan yerlerde hangi servislerin teftiş edildiği;

- B) Basit ve cevaplı kaç rapor tanzim edildiği ;
- C) Yapılan ihbar ve şikâyet veya Vekâletten tevdi edilen hususlar üzerinde yapılmış olan tahkikat mevzuları ve neticeleri hakkında, tarih ve numaraları ve tevdi yerleri gösterilerek kaç fezleke ve tahkikat raporu tanzim kılındığı ;
- D) Var ise işten men veya levkif edilen memurların adedi ve sebepleri ;
- D) Kanun, nizamname ve talimatnamelerin tatbikında umumiyetle görülen hata veya yolsuz muamelelerin şekil ve mahiyeti :
- H) Bazı mevzuatın ıslah veya tadili hakkında (basit rapora mevzu olacaklardan maada) mütalea ve teklif ;
- İ) Teftiş edilen yerde memur kadrolarının iş hacmine ve ihtiyaca ne dereceye kadar uygun olduğu ;
- J) Teftiş olunan mahallin umumî olarak malî ve iktisadî vaziyeti.

Hakkında lüzümlü malûmatı ihtiva edecek surette her mahal için üç nüsha olarak umumî vaziyet raporu tanzim ederek kopyası kendisinde kalmak üzere bir suretini teftiş mahallinden ayrılırken Grup Şefine, aslını Vekâlete (Riyasete) gönderceklerdir.

Umumî vaziyet raporlarına cevaplı raporların birer sureti de raptolunur.

Umumî Raporlar :

Umumî raporlar Grup Şefleri tarafından yaz ve kış mesailerinin bittiği tarihlerden itibaren tanzim edilerek nihayet iki ay sonra Riyasete gönderilir.

Reis refakatinde balunan Müfettişler bu raporları tevhit ederek Teftiş Heyetinin yaz ve kış mesai raporlarını tanzim ve Riyasete takdim ederler.

3) Müfettiş Muavinleri Heyete alındıkları tarihten itibaren bir sene sonuna kadar bir Müfettiş refakatinde bulunurlar. Bu müddet zarfında bizzat teftişat ve tahkikat yapamazlar. İkinci sene zarfında refakatinde çalıştıkları Müfettişlerden alınacak mütaleaya göre ancak bir Müfettiş refakatinde ve Müfettişin murakabesi altında teftişat ve tahkikat yapabilirler. İki sene içinde Muavinlerin yazdıkları rapor ve fezlekelerin müsveddelerini Müfettişe göstermeleri ve raporlarını ve fezleke, tahkikat raporu suretlerini Riyasete gönderirlerken Müfettişe imza ettirmeleri lâzımdır. İki seneyi bu şekilde ikmal eden Müfettiş Muavinlerinin, refakatinde buldukları müfettişlerin mütaleası alındıktan sonra, resen teftiş ve tahkik işlerle meşgul olmalarına mezuniyet verilebilir. Müfettiş Muavinlerinin grupları veya kısımları Müfettişliğe tayin edilmelerini meteakıp tayin ve tesbit edilir.

— II —

Raporlar, Fezlekeler, Tahkikat Raporları

4) Raporlar, cevaplı ve basit olmak üzere iki kısımdır :

1 — Cevaplı raporlar : yapılan teftişlerde, tetkiklerde, tenkidi mucip görülen ve ıslah ve tashihi muktazi bulunan muamelât ile tahkikat neticesinde tesbit edilen suçlar dolayısıyla memurin banununa göre de idareten takibat yapılmasını istilzam ettiren hususat hakkında üç nüsha olarak tanzim olunur. Raporun aslı, Riyasete gönderilir. Sureti de Defterdara kadar teftiş edilen memurların mütalealarını da ihtiva eyledikten sonra teftiş defteri makamına kaim olmak üzere mahallinde kalır.

Cevaplı Raporlara :

A) Teftiş edilen servislere hangi tarihten hangi tarihe kadar bakıldığıнын ;

B) Tenkidi mucip görülen mevaddın hangi ahkâma ve tebligata muhalif bulunduğunun;

C) Mevzuata göre yapılması icap eden muamelenin;

Esaslı ve gayet veciz olarak derci lâzımdır.

Cevaplı raporlar, birisi memurlara diğeri doğrudan doğruya Vekâlete merbut rüesaya tebliğ edilmek üzere iki nevidir.

Cevaplı raporların, memurlara tebliğ ve takip edildikten ve süratle muamelesi ikmal ettirildikten sonra son mütaleasının dercile Riyasete gönderilmesi icap eder. Son mütaleanın Vekâletçe yapılan tebligata müessir olması itibarile esaslı yazılması bilhassa göz önünde bulundurulmalıdır. Raporlar memurlardan alındıktan sonra azamî on beş gün zarfında Riyasete gönderilmelidir. Raporların makina ile yazılması ve memurların vereceği cevapların da makina ile yazılması temin olunmalıdır.

Merkezde muamelelerinin kolayca intacı için cevaplı raporların her servise göre ayrı ayrı tanzim edilmesi lâzımdır. Sıra ile :

- 1 — Vezne ve kıymetli evrak,
- 2 — Muhasebe,
- 3 — Zat maaşları,
- 4 — Tahsilât,
- 5 — Varidat,
- 6 — Millî emlâk.

Varidat raporları da, (tahrir işleri, bina, arazi), (veraset ve intikal), (kazanç, muvazene, buhran, hayvanlar), (muamele, istihlâk vergileri, gümrük inhisarlar, av vergileri), (pul, nakliyat vergisi, maden rüsumu, harç ve resimler).

Bu işlerden bir kısmı bir memur tarafından görülse de, servisler için, ayrı ayrı cevaplı rapor tanzim edilecektir.

Cevaplı Raporlar :

A) Şube teşkilâtı olan yerlerde tahakkuk veya tahsil şube şefine,

B) Kazalarda varidat tahakkuk memuruna ve tahsil memuruna (bulunmayan yerlerde malmüdürlüğe),

C) Vilâyetlerde varidat müdürü ve tahsilât şefine,

d) Vezne, kıymetli evrak ve muhasebe, zat maaşları teftişlerinde; zabıtname ve cetveller veznedar tarafından imza edilmek ve cevapları mes'ul memurlarile birlikte ve imzalarile müştereken verilmek üzere malmüdürlüğü, muhasebe müdürü veya muhasip mes'ullere tevdi, olunacaktır.

Ancak raporlara vaktile cevap verilmesini ve yapılan teftişlerden zamanında haberdar olarak muktazi takibatı yapabilmelerini temin için (şube teşkilâtı olan yerlerde) raporların mes'ul memurlara tevdiini müteakıp defterdarlarla, malmüdürlükleri keyfiyetten bir tezkere ile derhal haberdar edilir.

Cevaplı raporlara, Vekâlete gönderilirken taallük ettikleri memurların mütalea varakaları da raptedilir.

2 — Basit raporlar: Mevcut ahkâm ve tebligatın tatbikinde müşahede edilen noksanları ve bunların tashih tarzları ile yeniden vaz'ı lâzım gelen ahkâm ve yapılması zarurî bulunan tebligat hakkındaki teklifleri ihtiva eder.

Teftiş tahkik ve tetkiklerde bir suç mevzuu olmadığı ve husulünde memurların taksiri bulunmadığı anlaşılan veya doğrudan doğruya Vekâletçe tetkik ettirilen ve neticesinde Vekâletçe bir tedbir alınmasını icap ettiren hususat hakkında basit raporlar yazılır.

Cevaplı ve basit raporlar için bir umum numarası verilerek bu numara 1 kânunusaniden kânunuevvel ayı sonuna kadar teselsül ettirilir.

Gerek cevaplı ve gerek basit raporlar taallûk ettiği Müdiriyetçe tetkik ve muktazası yapıldıktan sonra son mütalea alınmak üzere Müfettişe gönderildiği zaman Vekâletin yaptığı tebliğat kâfi ise bu cihet (görölmüştür) şerhile tesbit ve imza edilerek iade olunur.

Yapılan tebligat kâfi telâkki edilmediği takdirde yeniden tebliği istenilen hususat raporun numarasını taşıyan bir mütaleaname ile gönderilir. Raporların alındığı tarihten itibaren en geç bir hafta içinde muamelelerinin ikmalî ve iadesi lâzımdır.

5) Teftişlerin müsmir olabilmesi için gidilen mahallerde daha evvel yapılan teftişlere ait raporların mahallinde kalan suretlerinin tetkiki ile iki teftiş arasında aynı hataların tekerrür ve tevali eylediği görülürse keyfiyetin ayrı bir cevaplı raporla fakat bu defa mahallin en büyük malmemuruna tebliği lâzımdır.

6) Fezleke ile tahkikat raporları; tahkik edilen mesaili, işlenilen suçun anasını ve nihayet suçlu hakkında hangi maddeye göre takibat yapılması icap ettiğini veya isnat edilen suçun tesbit edilememesi dolayısıyla men'i muhakeme kararı verilmesi kanaatini ihtiva eder.

Fezleke ve tahkikat raporlarının asılları ait olduğu mercilere suretleri Riyasete gönderilir.

Merkez memurlarına ait fezleke ve tahkikat raporlarının asıl ve suretleri Riyasete gönderilir.

Bunlara da bir umum numarası verilir ve bu numara 1 kânunusaniden kânunuevvel ayı sonuna kadar teselsül ettirilir.

Vekâlete gönderilen fezleke ve tahkikat raporu suretlerine aynı numarayı taşıyan bir tahrirat raporu ve bunda suçun mevzuu ve mahiyeti, temas ettiği kanunî hükümler ve teklif oluna-

cak muamele hakkında telhisen izahat verirler. İhbar ve şikâyet dolayısıyla tahkikat açılmış ise bu evrakın icabına göre asıl ve suretleri raptedilir.

— III —

Hulâsa ve Mütalea Varakaları

Hulâsa varakaları yalnız basit raporlar için tanzim olunur. Hulâsa varakalarına; raporun tertip ve tasnifini takip etmek üzere ehemmiyetli noktalar, talep edilen hususat muhtasar fakat raporlardaki esaslı malûmatı ihtiva edecek şekilde derc edilir.

8) Muamelâtı teftiş edilen maliye memurlarının karakterleri ve meslekî vukufları hakkında vasıl olunan kanaati ihtiva eden mütalea varakaları, muameleleri teftiş edilen memurlar hakkında tanzim olunur. Ancak bulunulan mahalde, haklarında sarih kanaat hasıl edilen bütün memurlar ve bilhassa rüesa için mütalea varakası tanzim etmek lâzımdır. Mütalea varakaları memurların terfi, tecziye ve nakillerinde ehemmiyetle nazarı dikkate alınmakta olduğundan bunlara dercedilecek malûmatın kat'î bir kanaata istinat ettirilmesi icap eder.

Mütalea varakaları, birisi Memurun Müdürlüğüne, birisi memurun mensup olduğu müdiriyete gönderilip diğeri teftiş heyetinde açılan dosyalarda muhafaza edileceğinden üç nüsha olarak tanzim edilir.

Teftiş gören ve kendilerine lâyihe tebliğ olunan memurların mütalea varakaları ait olduğu cevaplı raporla, doğrudan doğruya tanzim edilen mütalea varakaları ise ayrı bir tezkere ile Riyasete gönderilir.

— IV —

Mesai ve İstatistik Cetvelleri, Beyannameler

9) Mesai ve istatistik cetvellerinin birinci sahifesi tahri-

rat mahiyetindedir. Buna malî sene başından sonuna kadar 1 - 12 numara konular.

1 — Mesai tablosu: Mesai tablosunun ikinci sütunu, bulunan mahalleri ve üçüncü sütunu ise yapılan işleri irae eder. Bu sütunda her gün ne ile meşgul olunduğu behemehal gösterilecek, mümkün olduğu kadar teferruat zikredilecektir. Tablonun aşağısındaki (Not) kısmına ise mesaiye dair verilmesi lâzım gelen mütemmim malûmat dercolunacaktır.

2 — İstatistik tablosu: Bu tablo, sütunlarının üzerinde yazılan meşruhat dahilinde doldurulacaktır. Ancak bir ay zarfında fazla alındığı anlaşılan mebalîğ aynı ay zarfında malsandığına iade edildiği takdirde o aylık mehuzattan tenzil olunabilecektir.

3 — Raporlar ve tahkikat fezlekeleri tablosu: Bu tabloya yazılan rapor ve fezlekelerin tarih ve numaraları ile hangi işe ait bulunduğu yazılacaktır.

4 — Muhaberat tablosu: Vekâletle Müfettişler arasındaki muhaberatın muntazam bir şekilde cereyan edip etmediğini tetkik edebilmek üzere evvelâ Vekâletten alınan, sonra Vekâlete yazılan tahrirat, telgraf ve sairenin tarih ve numaraları yazılacaktır. Bu tabloya Vekâlete gönderilen raporların ve aylık cetvellerin numaralarının da derci icap eder.

Mesai ve istatistik cetveline, yalnız harcırah tahakkukatını ihtiva etmek üzere tanzim edilecek beyanname ile alınan paralar için doldurulan çeklerin üçüncü nüshaları raptolunur. [Fazla mehuzat dolayısıyla malsandığına ilâve edilen mebalîğa ait makbuzların da cetvellere raptı lâzımdır.]

10) Her ayın mesai ve istihkak cetveli nihayet ertesi ayın beşine kadar postaya verilmiş olacaktır. Teahhur vukuunda Riyasetten telgraf ücretleri Müfettişe tazmin ettirilecektir.

11) Mufettişler maaşlarını ay başlarında alırlar, lüzum hasıl olursa ay sonu beklemeden yevmiyelerini de alabilirler.

12) Mufettişlerin ayın son günlerinde seyahat eylemeleri haricinde zimmet devretmeleri sureti kat'iyede memnu ve mes'uliyeti muciptir.

— V —

Muhaberat

13) Mufettişler Vekâletle olan muhaberelerini müstacel olmıyan hususat için tahrirat ile müstacel fakat mahrem olmıyan hususat için telgrafla hem müstacel ve hem mahrem olan işler dolayısile de şifre telgraf ile yaparlar.

Varide ve sadıra defterlerinin tertibine göre Mufettişler yazdıkları tahrirat ve saire için iki hususî bir umumî numara kullanırlar. Hususî numaralar biri Vekâlete ve diğeri saire mahallere yazılanlara verilir. Umumî numara ise Mufettişlerin yazdığı tahrirat ve sairenin yekûnunu gösterir bir numaradır. Hususî ve umumî numaralar bir takvim yılı başından sonuna kadar teselsül ettirilir.

14) Mufettişler Riyasetten sorulan hususata, telgrafla sorulmuş veya telgrafla cevap verilmesi istenilmiş ise telgrafla tahriratla sorulmuş ise tahriratla cevap verirler. Yazılan telgraf ve tahriratlarda hangi numara ve tarihli telgraf ve tahrirata cevap verildiği tasrih edilmek lâzımdır. Telgrafların Mufettişlere ait numarası sonuna yazılır. Şayanı ehemmiyet olmıyan hususat için telgraf ve şifre yazılmamalıdır. Müteaddit tahrirat ve telgraflara aynı işe taallük etmedikçe bir tahrirat ve telgrafla değil ayrı ayrı cevap verilir.

Mufettişlerden sorulan hususata, tetkike muhtaç olması dolayısile, verilecek cevap teahhur edecek olursa vaziyetten

Riyasetin haberdar edilmesi ve tekide mahal bırakılmaması icap eder.

Telgraf ve tahriratların gayet kısa ve aynı zamanda sarih ve etraflı olmasına itina edilmek lâzımdır. Tahriratların münderecatı hakkında baştarafa bir (Hulâsa) yapılması şarttır.

15) Müfettişler bir mahalden diğer bir mahalle hareket edecekleri gün Riyasete telgrafla ihbarı keyfiyet ederler. Bu telgraf: (Maliye Vekâleti Teftiş Heyeti Riyasetine/...../19 da hareket. Numara. İsim.) ihtiva eder. Gidilen yere varıldığı gün de aynı şekilde olmak üzere (...../...../19 deye muvasalat) şeklinde bir telgraf çekilir.

Gruplarda çalışan Müfettişlerin Grup Şeflerine hareket ve muvasalat telgrafı çekmelerine lüzum yoktur. Ancak muvasalatlarını bir tahriratla ve eğer tahriratın gitmesi üç günden fazla bir zamanın kaybolmasını istilzam edecek derecede uzak ise telgrafla Şeflere bildirmekle mükelleftirler.

— IV —

Müteferrik hükümler

16) Teftişatın mücbir bir sebep olmadıkça 4 üncü maddenin (1) inci fıkrasında tesbit edilen servisleri takiben yapılması lâzımdır. Tahkikat açılmasına ve merkezden veya başka mahallerden evrak ve malûmat celbine lüzum görüldüğü takdirde tahkikatın mümkün olduğu kadar çabuk bitirilmesine ve evrakın çabuk talep edilmesine itina edilmelidir. Beklenen evrak ve malûmatın başka bir mahalde alınması halinde tetkikatın ikmalî kabil olduğu takdirde, gidilen mahalde tetkikatı bitirmek üzere, programa göre hareketle boş yere intizar edilmemesi bilhassa göz önünde bulundurulmalıdır.

17) Yukarıdaki maddede zikredilen ahval müstesna olmak üzere yalnız tahkikat raporlarına ve fezlekelere şamil kalmak üzere, rapor ve fezleke ve tahkikat raporlarının mahallerinde anızim ve cevaplı raporların behemehal teftiş mahallinde memurlara tebliği lâzımdır.

18) Gidilen yerlerde alınan ihbarname, şikâyetname, nektup ve saire üzerinde yapılan tetkikat neticesinde bunların ahkikat, cevaplı rapor veya basit rapor mevzuuna girmedikleri anlaşıldığı takdirde dahi yapılan tetkikat netayicini mübeyyin bir tahrirat ile Riyasete gönderilmesi icap eder.

Alınan ihbarname ve şikâyetnameler programla tesbit edilen mesai müddetini artırmağa müessir olacak mahiyette veya çok şayanı ehemmiyet mevaddı ihtiva ediyor ise keyfiyetten derhal Riyaset haberdar edilecektir.

19) Programlarda tesbit edilen mesai müddeti, teftiş edilecek servisleri, teftiş mahallinin ehemmiyeti, şimdiye kadar etraflı bir teftiş görüp görmediği tetkik olunmak ve aynı zamanda müfettişlerin mesaisinden mümkün olduğu kadar çok mahallin istifade edebilmesi nazarı dikkate alınmak suretile tesbit edildiğinden işlerin bu müddet zarfında ikmal behemehal lâzımdır. Programlarda tesbit edilen müddet zarfında işlerin ikmal edilemeyeceği anlaşıldığı takdirde keyfiyet tetkik ve bir neticeye bağlanmak üzere Riyasete bildirilecektir.

20) Müfettişler ellerindeki tahkikat evrakını veya teftiş ettikleri servislere ait notları, Riyasetin emri ve muvafakati olmaksızın, başka bir Müfettişe devredemezler.

21) Mezuniyet talebi ve verilmesi halinde mezuniyetin istimaline hangi gün başlandığı, vazifeye hangi gün avdet edildiği Riyasete bildirilecektir.

22) Müfettişlerin varide ve sadıra kayıtlarını muntazam

tutmaları ve teftiş ve tahkik ettikleri hususat hakkında tanzim ettikleri rapor, fezleke ve tahkikat raporlarına ait muntazam dosyaları bulunması lâzımdır.

23) Şimdiye kadar gönderilen ve bu vazife talimatına muhalif bulunan umuamların hükmü yoktur.

Tadilen tasvip tarihi: 30 / 11 / 1935.

Maliye Müfettiş Muavinliği Duhul Ve Müfettişlik Ehliyet İmtihanları Talimatı

1 — Kadrodaki mnhallere göre aıllacak Maliye Müfettiş Muavinliği musabaka imtihanına iştirak edebilmek için:

a) Memurin kanununun 4 üncü maddesinde sayılı evsafı haiz olmak,

b) İmtihanın açıldığı senenin knunosani ayının iptida-sında otuz yaşını ikmal etmemiş olmak,

c) Siyasal Bilgiler Okulu veya Hukuk Fakültesinden veya Yüksek Ticaret mektebinden veyahut bunlara mümasil ve ayni derecedeki ecnebi mekteplerinin birinden mezun olmak,

d) Vekâletçe icra ettirilecek tahkikat neticesinde karakter itibarile iyi bir memur olabilecek evsafı haiz bulunduğu anlaşılmak,

e) Yolculuk zahmetlerine mütehammil bulunmak,
Lâzımdır.

2 — Aranılan evsafı haiz görülenler, evvelâ tahriri ve müteakıben şifahı olmak üzere iki imtihana tâbi tutulurlar. Tahriri imtihanda muvaffak olamıyanlar, şifahı imtihana giremezler.

3 — Müfettiş Muavinliği imtihanı programı :

1 — Maliye :

a) Bütçe (İhzarı, tasdikı, tatbıkı ve kontrolü) Muhasebei umumiye kanunu ahkâmı,

b) Vergi nazariyeleri ve usulleri, vasıtalı ve vasıtasız vergiler (Sedll vergiler, veraset vergileri, istihlâk üzerinden

alınan vergiler, gümrük, inhisarlar, harçlar), Türkiyedeki vasıtalı ve vasıtasız vergiler,

c) Maliyemizin varidat ve muhasebe teşkilâtı,

b) İstikraz nazariyesi, tahvil, amortisman, Türkiye Dünyunu Umumiyesi.

2 — İktisat:

(İstihsal, tedavül, inkısam ve istihlâk bahisleri).

3 — Malî ve ticarî hesap:

Basit ve mürekkep faiz, iskonto, faizli hesabı cariler.

4 — Hendese:

Sath ve hacim mesahaları.

5 — Ticarî usulü defteri (Bilhassa tatbikî malûmat).

6 — Hukuku idare, memurin muhakematı kanunu, ceza muhakemeleri usulü kanununun tahkikat usullerine müteallik hükümlerile ceza kanununun memur suçlarına ait kısmı, kanunu medenî ve borçlar kanunu ile ticaret kanunlarının maliyeyi alâkadar eden ahkâmı.

7 — Türkiyenin tabii, iktisadî coğrafyası ve malî tarihi hakkında malûmat.

8 — Ecnebi lisanı (Fransızca, Almanca ve İngilizceden biri).

Maliye, iktisat, hesap ve hendese, usulü defteri ve lisan ile memurin tahkikat ve muhakemesine ait ahkâm, tahrirî imtihan mevzuuna mutlaka ithal edilir.

4) Tahrirî imtihanda muvaffakiyet için her dersten en aşağı beş numara alınması ve bütün derslerden alınacak numara vasatîsinin, tam numara itibar edilen on numaranın iki sülüsü olan 6,6 dan aşağı düşmemesi şarttır. Ecnebi lisanından alınacak numara, bu vasatîye ithal edilmez.

5) Tahrirî imtihanda muvaffak olanların şifahî imtihanda sureti umumiyede malî ve hukukî malûmatı yoklanır. Bu imtihanda da yalnız bir numara verilir.

6) Tahrirî ve şifahî imtihan numaraları vasatîleri, muvaffakiyetin tayinine esas olur. Bu vasatîlerin her ders için beşten tahrirî ve şifahî imtihan numaralarının vasatîsi için de 6,6 dan aşağı düşmemesi lâzımdır.

Müfettiş Muavinliğine tayin muamelesi imtihandaki derece sırasile yapılır.

7) İmtihan heyeti, sabık ve lâhik Müfettişler arasından Vekâletçe intihap olunur. Sualler Mümeyyiz heyetince tertip olunarak mühürlü zarflar içinde Riyasete verilir.

8) Talip bulunduğu takdirde, imtihanın tahrirî kısmının Ankaradan başka bir mahalde de yapılması caizdir. Bu takdirde imtihan sualleri bu mahallerde imtihana nezarete memûr edilen Müfettişlere mühürlü zarflar içinde gönderilir. Bu zarflar, imtihan günleri, imtihan başlamadan evvel zabıt tutulmak suretile açılır.

9) İki defa Müfettiş Muavinliği imtihanına girip te muvaffak olamıyanlar üçüncü bir imtihana iştirak ettirilmezler. Haklarındaki tahkikatın müsbet netice vermemesinden dolayı imtihana alınmıyanlar başka bir imtihana kabul edilmezler.

10) Müfettiş Muavinliğine tayin olunanlar, üç senelik bir staj devresini müteakıp ehliyet imtihanına tâbi tutulurlar. Bu imtihanda muvaffak olanlar, kadroda muayyen sınıfla Müfettişliğe terfi olunur. İmtihanda ehliyet gösteremiyenler, nizamname mucibince Teftiş Heyetinden çıkarılarak sair maliye memuriyetlerinde istihdam olunurlar.

11) Müfettiş Muavinlerinin üç sene zarfında kazandıkları meslekî vukuf ve tecrübe derecesinin anlaşılması için yapıl-

makta olan ehliyet imtihanının mevzuu, malî mevzuat ve tatbikatı ile t̄ftiş ve tahkik usullerine taallûk eyler.

A) Mevzuat ve tatbikat kısmı :

1 — Varidat bütçemizde yazılı vazitasız ve vasıtalı vergiler, inhisarlar, harçlar,

2 — Tahsilât,

3 — Muhasebe muamelâtı,

4 — Muhasebe Kuyudu,

5 — Millî emlâk,

6 — Tapu,

7 — Memurin tahkikatı.

Malî ve hukukî mevzuattan ve tatbikata taallûk eden ahkâmdan başlıcaları :

Muhasebei umumiye kanunu, Hazinesinin usulü hesabiyesine dair ummî talimat, evrakı müsbite, müzayede ve münakasa kanunu ve talimatı, maaş, teadül, harcırah, tekaüt, kefalet ve memurin kanunları ve tadilâtı, bütçe kanunlarının mer'î ahkâmı mülhak bütçelere ait ahkâm, zat maaşları tahsisine müteallik muamelât, vezne işlerinin Merkez ve Ziraat Bankalarınca sureti ifası, bilûmum vergi ve resim ve harçlara müteallik kanunlarla nizamname ve talimatnameleri ahkâmı, teşvikî sanayi kanunu, gümrük ve tarife kanunları, kaçakçılığın men ve takibi hakkındaki kanun, tütün, tuz, ispirto ve ispirtolu içkiler, kibrit ve çakmak, rüvelver, fişenk ve mevaddı infilâkıye inhisarlarına müteallik ahkâm, tahsili emval kanunu ve talimatı, veznedar ve tahsildarların teftiş ve murakabesine ait talimat, Millî emâke müteallik kanunlar.

B) Teftiş ve tahkik usulü :

1 - Vezne ve kıymetli evrak, 2 - Muhasebe, 3 - Tahsilât,

4 - Başlıca vergiler, 5 - Millî emlâk muamelâtının usulü tetkik ve teftişi (Kaza ve vilâyetlerde kıymetli evrak hesabının kontrollu bir şekilde tetkiki, sandık eminlerinin suiistimalleri, varidat ve masraf evrakı müsbitesinin, kuyudu hesabiye'nin tetkiki, masraf ve harcırah evrakının teftiş noktai nazarından tetkiki, vergilerden her birinin tarh ve tahakkuk safhalarının kanun ahkâmına ve evrakı müsbitesine nazaran tetkiki, tahsildar suiistimallerinin neveleri ve bunların sureti tesbiti ilâ....)

2 — Memurin tahkikatı:

(Memurin muhakemat kanunu, 1609 numaralı kanun, ceza muhakemeleri usulü kanununun tahkikata taallük eden kısmı, ceza kanununun memur suçlarına ait ahkâmı).

12 — Ehliyet imtihanı (tahrirî) ve (şifahî) kısımlardan maada Müfettiş Muavininin üç senelik staj devresinde yazdığı mühim teftiş raporlarının tetkiki şeklinde üçüncü bir kısmı ihtiva eder.

Tahrirî imtihanda on birinci maddenin (A) kısmındaki yedi maddede yazılı mevzuların her birinden ayrı ayrı ve teftiş ve tahkik usulüne müteallik (B) kısmının 1) Teftiş usulü, 2) tahkik usulü mevzularından da birer sual tertip olunur. Bu imtihanda her dersten asgarî altı numara almak şarttır.

Ehliyet imtihanının şifahî kısmında teftiş ve tahkik usullerine ait meslekî malûmat sorulur. Bu imtihan (meslekî malûmat) namı altında bir ders itibar olunur. Bundan asgarî altı numara almak lâzımdır.

13 — Teftiş raporlarının tetkiki neticesinde de ayrıca (Teftiş notu) verilir.

14 — Tahrirî imtihana dahil derslerin her birinden alınan numaralar ayrı ayrı nazarı itibara alınmak suretile (Meslekî malûmat) ve (Teftiş notu) numaraları bunlara ilâve edilerek

vasatîsi ehliyet imtihanında muvaffakiyete esas ittihaz olunur. Bu vasatî 6,6 dan aşağı olamaz.

15 — Ehliyet imtihanına girenlerin, aynı zamanda ecnebi lisanından dahi imtihanı yapılır. Bu imtihanda ecnebi lisanından Türkçeye tercüme ve ecnebi lisanından mükâleme yaptırılır. Okuduğunu ve dinlediğini anlayacak ve meramını ifade edebilecek derecede lisana vakıf olmadığı anlaşılanlar ecnebi lisanına matlup derecede vukuf kesbedinciye kadar staj için Avrupaya gönderilmezler.

16 — Ehliyet imtihanı mümeyyiz heyeti Maliye Vekâleti hizmetinde bulunan sabık Müfettişlerle lâhik müfettişler arasından Vekâletçe intihap edilir.

Tadilen tasvip tarihi: 30/11/1935.